

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΕΚ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
(1742-1759)

Α. ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Δημοσιεύεται κατωτέρω ανέκδοτος ἀλληλογραφία ἐκ Θεσσαλονίκης, ἀνευρεθείσα προσφάτως εἰς τὸ Κρατικὸν Ἀρχεῖον Βενετίας¹ μεταξὺ τοῦ ἐν Θεσσαλονίκη Ἀνδρονίκου τοῦ Πάικου καὶ τοῦ ἐν Βενετία μεγαλεμπόρου Κόμητος Δημητρίου Περούλη, Ἀθηναίου.

Ἡ οἰκογένεια Περούλη ὑπῆρξε μία ἀπὸ τὰς ἐγκριτωτέρας τῶν Ἀθηνηῶν. Πρῶτος ἀναφέρεται ὡς ἔμπορος ἐν Βενετία ὁ Μιχαὴλ Περούλης, ὅστις διὰ τῆς ἰδιογράφου — ἐλληνιστί — διαθήκης του τῆς 22 Ἰουλίου 1706² ὀρίζει, ἵνα — ἀφοῦ καταβληθοῦν μερικὰ κληροδοτήματα — ἡ περιουσία του περιέλθῃ κατὰ τὸ ἥμισυ εἰς τοὺς ἀνεψιούς του Μιχαὴλ καὶ Σπυρίδωνα, υἱοὺς τοῦ ἀδελφοῦ του Δημητρίου, τὸ δὲ ἕτερον ἥμισυ τὸ ἀφήνει εἰς τὸν προανεψιόν του, υἱὸν τοῦ Σπυρίδωνος, ὀνόματι Δημήτριον καὶ εἶναι αὐτὸς ὁ μεγαλέμπορος ποὺ συνηλλάσεται μὲ τὸν Ἀνδρόνικον τὸν Πάικον.

Ὁ ἀναφερθεὶς Σπυρίδων Περούλης, ἱατρὸς τὸ ἐπάγγελμα, ἦτο πλούσιος καὶ φιλόθρωπος ὁμογενής. Αὐτὸς εἶναι, ποὺ ἐκάλεσεν ἐξ Ἀθηνηῶν τὸν νεαρὸν Ἰωάννην Πατούσαν καὶ τὸν ἔστειλεν³ εἰς Ρώμην δι' ἐξόδου του, ἵνα σπουδάσῃ ἐκεῖ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Κολλέγιον, ὁπόθεν ἐπανελθὼν ἐξελέγη ὡς Διευθυντῆς τοῦ Φλαγγινεῖου Φροντιστηρίου, ἐξέδωκε δὲ τὸ 1710 τὴν τετράτομον Φιλολογικὴν Ἐγκυκλοπαιδεῖαν, τὴν ὁποίαν εἰς ἔνδειξιν εὐγνωμοσύνης ἀφιέρωσε «τῷ ἐκλαμπροτάτῳ καὶ ἐνδοξοτάτῳ Κόμητι, Φιλοσοφίας καὶ Ἰατρικῆς Διδασκάλῳ, Ἐξοχωτάτῳ Κυρίῳ Κυρίῳ Σπυρίδωνι τῷ Περούλιῳ, εὐπατρίδι Ἀθηνηῶν».

Ἄλλὰ εἶχον καὶ τὸν τίτλον τοῦ Κόμητος οἱ Περούλαι. Ὁ τίτλος οὗτος δὲν ὑπῆρχεν εἰς τὴν Βενετικὴν Ἀριστοκρατίαν, ὅπου ὁ μοναδικὸς

¹ A. S. V. - Fraterna Grande S. Antonino, Archivio privato Perulli, Busta 12.

² Κ. Δ. Μέρτζιου, Μικρὸς Ἑλληνομνήμων, τεύχ. Β', σ. 94-96.

³ Τοῦ αὐτοῦ, Οἱ Ἀθηναῖοι ἱεροδιδάσκαλοι Πατούσαι ἐν Βενετία, περιοδ. «Ἀθηναϊκά», τεύχη 22, 23 καὶ 24.

τίτλος εὐγενείας ἦτο ὁ «τοῦ εὐγενοῦς ἀνδρὸς» N.H. (nobil homo) καὶ τίποτε ἄλλο. Ὑπῆρχε βέβαια καὶ ὁ τίτλος τοῦ ἰππότη τοῦ Ἁγίου Μάρκου, ὅμως ἐδίδεται εἰς ἐξαιρετικὰς περιστάσεις, ἀλλ' ὁ τοῦ Κόμητος ἦτο ἀνυπαρκτος. Ἐν τούτοις, κατόπιν ἐνδελεχῶν ἐρευνῶν εἰς τὸ Κρατικὸν Ἀρχεῖον, ἀνεῦρον εἰς τὴν δέσμην ἀρ. 1051 τῶν Proveditori sopra Feudi τὸ Διάταγμα, διὰ τοῦ ὁποῦ ὁ Γαληνότατος Δόγης Ἀλοῦσιος Μοτσενίγο ἀπένειμεν εἰς τοὺς Περούληδες τὴν 6ην Ὀκτωβρίου 1703 τὸν λίαν τιμητικὸν τίτλον τοῦ Κόμητος, διότι — λέγει τὸ Διάταγμα — «οἱ Περούληδες εἶναι μία ἀπὸ τὰς ἐγκριτωτέρας οἰκογενείας τῶν Ἀθηνῶν, ὅτι ἐγκατέλειψαν— κατὰ τὴν ἐκκένωσιν τῆς πόλεως — τὴν πατρίδα των καὶ πάντα τὰ ἀγαθὰ καὶ ἠκολούθησαν τὰ στρατεύματά μας εἰς τὸν Μορέαν καὶ ἐκεῖ εὐρισκόμενοι ἔδωκαν ἀπτὰ δείγματα τῆς ἀφοσιώσεώς των πρὸς ἡμᾶς καὶ ὄχι μόνον κατέβαλον οἰκειοθελῶς χρηματικὰ ποσὰ ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου, ἀλλὰ καὶ κατήρτισαν ἐν σῶμα ἐθελοντῶν, δι' ἐξόδων των καὶ ἐβοήθησαν τὰς κατὰ τοῦ Τούρκου Σερασκέρη ἐπιχειρήσεις μας.... Ταῦτα πάντα βεβαιοῦνται ἀπὸ πιστοποιήσεις τῶν ἐκεῖ ἀνωτέρων ἡμετέρων Διοικητῶν, μηδὲ τοῦ Γαληνοτάτου Μοροζίνι ἐξαιρουμένου, καὶ ἵνα ἐπιδειχθῇ ἡ εὐνοια τῆς ἡμετέρας Δημοκρατίας πρὸς τόσον ἀφωσιωμένους ὑπηκόους, παραχωρεῖται αὐτοῖς ὁ τίτλος τοῦ Κόμητος, τὸν ὁποῖον δικαιοῦνται νὰ φέρουν καὶ οἱ ἀπόγονοί των».

Ὁ κόμης Δημήτριος Περούλης ἐπιδοθεὶς εἰς ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις ἔφθασεν εἰς τοιαύτην ἀκμὴν, ὥστε ἀπέκτησε κτήματα διάφορα ἐν Βενετία καὶ εἰς τὰ περίχωρα καὶ εἶχε καὶ καράβια ἰδικά του. Τὸν εὐρίσκωμεν προμηθευτὴν τοῦ ἄλατος εἰς τὸ ἐν Βενετία μονοπώλιον τοῦ Κράτους. Μὲ ἀλάτι ἐφωδιάζε καὶ τὸ Μιλάνον καὶ ἔφθανε μέχρις Ἑλβετίας. Εἶχεν ἐνοικιάσει ἀλυσκὰς εἰς Λευκάδα, Κέρκυραν καὶ Δαλματίαν. Ἄλλη μεγάλη ἐπιχείρησις τοῦ ἦτο ἡ τῆς προμηθείας καπνῶν διὰ τὸν ἐν Βενετία Κρατικὸν Ὄργανισμὸν.

Τὴν 1ην Ἰουνίου 1741 συνεβλήθη μὲ τὸν Ὄργανισμὸν τοῦτον, ἀναλαβὼν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ προμηθεύῃ ἐπὶ μίαν πενταετίαν τὰ ἀναγκαζοῦντα καπνὰ ἐπὶ προμηθείᾳ 1%. Εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις προσέλαβε καὶ τὸν λαμπρὸν του υἱὸν Σπυρίδωνα¹.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ Περούλη. Ἀπομένει τώρα νὰ εἴπω ὀλίγα τινὰ καὶ διὰ τὸν Ἀνδρόνικον τὸν Πάικον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον προέρχεται ἡ ἀλληλογραφία.

Οὗτος ἦτο δραστήριος ἔμπορος καὶ ἐκ τῶν προκρίτων τῆς Θεσσαλονίκης. Τὸ ὄνομά του συναντᾶται πολλάκις εἰς τὰ «Μνημεῖα Μακεδο-

¹ Εἰς τὰ Κρατικὰ Ἀρχεῖα εἶναι περὶ τὰς 51 δέσμαι, ἀφορῶσαι τὸν Δημήτριον καὶ Σπυρίδωνα Περούλην

νικῆς Ἱστορίας» μεταξύ τῶν παραληπτῶν καὶ φορτωτῶν.

Τὸ 1744 ἐμφανίζεται ὡς «μπαρατάριος», ἤτοι προστατευόμενος τῆς Ἀγγλίας. Καὶ δὲν ἠσχολεῖτο μόνον μὲ τὰ καπνά. Τὸ 1747 γράφει¹ ὁ Γάλλος Πρόξενος Thomas de Jonville, ὁ Ἀνδρόνικος Πάικος, ἄγγλος προστατευόμενος, ἐξήγαγε τὴν μεγαλυτέραν ποσότητα βάμβακος. Τὸ 1762² ἀναφέρεται ὡς ἀντιπρόσωπος τῶν παλαιῶν ἐν Βενετία ἐνοικιαστῶν τοῦ ἐπὶ τῶν καπνῶν μονοπωλίου καὶ ἔχει εἰς τὰς ἀποθήκας τοῦ 1200 δέματα πρὸς φόρτωσιν.

Τὸ 1766³ συνυπογράφει πιστοποιητικὸν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Θεσσαλονίκης ὡς «Μέγας Λογοθέτης» καὶ τέλος τὸ 1767⁴ ἀναφέρεται μετὰ τοῦ υἱοῦ του Παναγιώτη, τὸν ὁποῖον εἶχε στείλει εἰς Βενετιανὰ πρὸς μετεκπαίδευσιν, μεταξύ τῶν παραληπτῶν καὶ φορτωτῶν.

Τὰ δημοσιευόμενα ἔγγραφα εἶναι μόνον τέσσαρες μακρὰ ἐπιστολαὶ τοῦ Α. Πάικου πρὸς τὸν Δ. Περούλην καὶ μία ἐνὸς ἄλλου πρὸς τὸν ἴδιον. Ἐπισυνάπτονται δὲ μερικαὶ δεκάδες τιμολογίων καὶ λογαριασμῶν δι' ἀγορὰν καπνῶν, κρασιῶν Σκοπελίτικων καὶ ἄλλων εἰδῶν. Αἱ ἐπιστολαὶ τῆς δεκαπενταετίας (1742-1759) θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι τουλάχιστον 150 ἢ 200, διότι ὁ Πάικος δὲν ἐβαρύνετο νὰ γράφῃ. Εἰς μίαν ἐπιστολὴν τῆς 9-10-1759 βεβαιώνει ἀποστολὴν ἐτέρων ἐπτὰ μεταξύ Ἰουνίου καὶ Αὐγούστου. Τί ὅμως συνέβη; Τὰς ἄλλας ἐπιστολάς τὰς ἀπέρριψεν ὁ Περούλης καὶ ἐκράτησε, μαζί μὲ τοὺς λογαριασμούς, μόνον τέσσαρας ἐπιστολάς, ὅπου γίνονται παρὰ τοῦ Ἀνδρονίκου δυσμενεῖς κρίσεις κατὰ τοῦ ἐν Βενετία πρωτεξαδέλφου του Δημητρίου Πάικου, ὅστις ἀφοῦ εὐηργετήθη πολυεῖδῶς ἀπὸ τὸν Περούλην, τοῦ ἐκίνησεν ἀγωγὴν καὶ ἡ δικογραφία διεσώθη εἰς τὸ Ἀρχεῖον. Ἐκράτησε, λέγω, τὰς ἐπιστολάς ταύτας, ἵνα τὰς παρουσιάσῃ ἐνδεχομένως εἰς τὸ Δικαστήριον καὶ ἀποδείξῃ τὴν ὑποκείμενον εἶναι ὁ Δημήτριος Πάικος, τὸν ὁποῖον κατηγορεῖ ὡς ἀνέντιμον καὶ αὐτὸς ὁ πρωτεξαδέλφος του.

Εἶναι λυπηρὸν ὅτι δὲν διεσώθη ἡ ὀγκώδης ἀλληλογραφία τοῦ Ἀνδρονίκου Πάικου. Οὗτος δὲν ἦτο ἄμοιρος παιδείας καὶ ἦτο καλὸς λογιστής, καίτοι εἰς τινὰ σημεῖα ὑπάρχουν μερικὰ λάθη ἀσήμαντα, τὰ ὁποῖα ἀφῆκα ὡς ἔχουν.

Τὰ τιμολόγια του καὶ οἱ λογαριασμοὶ εἶναι πολλαπλοῖ. Καὶ τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι, ἐνῶ εἰς τὰ τιμολόγια χρεώνει προμήθειαν 2% καὶ

¹ N. Svoronos, Le commerce de Salonique au XVIIIe siècle, Paris 1956, σ. 203.

² Κ. Δ. Μέρτζιου, Μνημεῖα Μακεδονικῆς Ἱστορίας, Θεσσαλονίκη 1947, σ. 390.

³ Μέρτζιου, ἔ.ἀ. σ. 399.

⁴ Μέρτζιου, ἔ.ἀ. σ. 402.

ταῦτα παρουσιάζοντο παρὰ τοῦ Περούλη εἰς τὸν Ὄργανισμὸν Καπνῶν, ὅμως κατόπιν μυστικῆς συμφωνίας μεταξύ των, ὁ Πάικος ἐκράτει μόνον 1% καὶ τὸ ἄλλο τὸ πιστώνει εἰς ἰδιαιτερον λογαριασμὸν τοῦ Περούλη. Ἔτσι ἐξηγεῖται διατι εἰς τοὺς λογαριασμοὺς ὑπάρχουν ἐπαναλήψεις, ἀνακεφαλαιώσεις καὶ τὰ τοιαῦτα.

Ὅπωςδήποτε ὅμως ἀπὸ τὰ τιμολόγια μανθάνομεν μὲ ποῖα καὶ πόσα ἔξοδα ἐπεβαρύνοντο τὰ καπνὰ ἀπὸ τῆς ἡμέρας, ποὺ εἰσήγοντο εἰς τὰς ἀποθήκας, μέχρι τῆς ἐπὶ τῶν πλοίων φορτώσεώς των.

Ὡς πρὸς τὰ ἐκ Βενετίας ἐμβάσματα διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν καπνῶν ταῦτα ἐγίνοντο ἢ διὰ συναλλαγματικῶν, πληρωτέων εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ Θεσσαλονίκην, ἢ διὰ χρηματοδεμάτων, ἅτινα ἀπεστέλλοντο μέσφ Ἀθηνῶν ἢ Κερκύρας, ἢ μὲ τὰ εἰς Θεσσαλονίκην καταπλέοντα πλοῖα. Τὰ δὲ νομίσματα, ποὺ ἐκυκλοφόρουσαν τότε, ἦσαν ἢ ἀσλάνια¹ ἢ ρεάλια ἢ τάλληρα ἢ τζεκίνια.

Τὰ ἀσλάνια καὶ τὰ ρεάλια εἶχον ἐξισώσει οἱ ἐν Θεσσαλονίκη μὲ τις πιάστρες, δηλαδὴ ἓνα ἀσλάνι ἢ ἓνα ρεάλι ὑπελογίζετο πρὸς 120 ἄσπρα². Ὡς πρὸς τὰ τάλληρα ταῦτα ἤξιζον 243-245 ἄσπρα, τὰ δὲ τζεκίνια, τὰ ἄλλως λεγόμενα φλωριά Βενέτικα, τὰ ὑπελόγιζον πρὸς 460-465 ἄσπρα. Εἶχον ἐξισώσει καὶ τὰ τρεχούμενα δουκάτα τῶν λιρῶν 6 καὶ σολδ. 4 ἢ 124 σολδία (ἢ λίρα πρὸς 20 σολδία) καὶ ὑπελογίζετο τὸ σολδι τὸ βενεζιάνικο ἴσον μὲ ἓνα ἄσπρον, ἦτοι τὸ τρεχούμενον δουκάτο πρὸς 124 ἄσπρα.

Εἰς τὰ τιμολόγια τοῦ Πάικου σημειοῦνται καὶ ὄχι μικραὶ ποσότητες κρασιῶν ἀπὸ τὴν νῆσον Σκόπελον, τὰ ὅποια διὰ Θεσσαλονίκης ἐξήγοντο εἰς Βενετίαν. Ἀναφέρονται ὁμοίως, πλὴν τῶν καπνῶν, καὶ ἀμπάδια, μαλλιά, ὀλίγοι τάπητες καὶ ἐλάχιστες λοντρόμπολες.

Τὰ καπνὰ ἦσαν τριῶν ποιότητων, ἦτοι τὰ Κοινά, ποὺ ἀναφέρονται ἐνίοτε μὲ τὸ ὄνομα Καπάν, τὰ Γένιτζε καὶ τὰ Καραδάγ. Περὶ τῶν τριῶν τούτων ποιότητων ἐγίνε λόγος πολὺς εἰς τὰ «Μνημεῖα Μακεδονικῆς Ἱστορίας» καὶ θεωρῶ περιττὸν νὰ ἐπανεέλθω.

Καὶ κάτι ἄλλο θέλω, ἐν τέλει, νὰ προσθέσω καὶ νὰ ὑποσημειώσω. Τὴν 26ην Μαΐου 1743 ὁ Πάικος παρέλαβεν ἐν φορτίον μὲ διάφορα ψιλικά μὲ ἐντολὴν νὰ τὰ πωλήσῃ διὰ λογαριασμὸν τοῦ φορτωτοῦ Δημητρίου Περούλη. Τὰ ψιλικά ταῦτα ἐπωλήθησαν μὲ κέρδος 25% ἐπὶ τοῦ τιμολογίου καὶ οὕτω τὰ ἄσπρα 204.632 τῆς ἀξίας των ἐγιναν 255.760!

Παρόμοιον κέρδος οὕτε κατὰ διάνοιαν ἤμποροῦν νὰ φαντασθοῦν οἱ σημερινοὶ εἰσαγωγεῖς. Ἄλλὰ τότε, λόγῳ τοῦ ὅτι τὰ καράβια κάποτε ἐφθα-

¹ Βλ. Μέρτζιου, Μικρὸς Ἑλληνομνήμων, Β' σ. 124-126.

² Βλ. Μέρτζιου, Μνημεῖα Μακεδονικῆς Ἱστορίας, σ. 52, 225.

νον εἰς τὸν προορισμὸν καὶ κάποτε ὄχι καὶ διότι ἀντεμετώπιζον καὶ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν κουρσάρων, ὑπῆρχεν ἔλλειψις ὀρισμένων ἐμπορευμάτων καὶ ἰδία ψιλικῶν, ποὺ εἰσήγοντο ἐκ Βενετίας, καὶ μόνον ἔτσι ἐξηγεῖται τὸ 25% κέρδος ἐπὶ τοῦ τιμολογίου.

B. ΤΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Ἴδου τώρα τὰ ἀνευρεθέντα χειρόγραφα:

I

Θεσσαλονίκη τῆ 6 Ἰουλίου 1742 (μετάφρασις ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ)

λογαριασμὸς ἀγορᾶς καὶ ἐξόδων τῶν κάτωθι ἀναφερομένων ποσοτήτων καπνῶν Θεσσαλονίκης φορτωθεισῶν κατ' ἐντολὴν τῶν κυρίων Γεωργίου καὶ Θεοφίλου ἀδελφῶν Γεωργίβαλο¹ ἐπὶ τοῦ πλοίου «Ἅγιος Δημήτριος» ὑπὸ τὸν ἰππότην καπετὰν Τζουάνε Μπρόντζα κυβερνήτην, διὰ λογαριασμὸν τοῦ ἐν Βενετία Γενικοῦ ὀργανισμοῦ καπνῶν.

				ρεάλια ἄσπρα
1) ποιότητος κοινῆς ὀκάδες	12530	πρὸς ἄσπρα	20 τὴν ὀκᾶν	2088.100
» » »	1253	» »	15 ¹ / ₂	» 161.101
» » »	33343	» »	20 ¹ / ₂	» 5696.11
» » »	10289	» »	20	» 1714.100
» » »	17772	» »	21	» 3110.12
» » »	4753	» »	20 ¹ / ₄	» 802.48
» » »	6320	» »	20	» 1053.40
» » »	1305	» »	19	» 206.75
» » »	13500	» »	20 ¹ / ₂	» 2306.30
» » »	21790	» »	21	» 3813.30
» » »	3864	» »	21	» 676.24
» » »	9432	» »	21	» 1650.72
» » »	23755	» »	21 ¹ / ₂	» 4256.12
» » »	1180	» »	20 ¹ / ₂	» 201.70
» » »	2057	» »	19 ¹ / ₂	» 334.30
» σύνολον ὀκ.	163143		ρεάλια	28072.35

¹ Ἦσαν Ἀθηναῖοι ἔμποροι, τοὺς ὁποίους εὐρίσκομεν πότε εἰς Βενετίαν, ἄλλοτε εἰς Θεσσαλονίκην καὶ ἄλλοτε εἰς τὸν Μιστράν. Εἶχον καὶ ἐμπορικὸν πρᾶκτορα εἰς Θεσσαλονίκην, τὸν Διοματάρην Μόρον, τοῦ ὁποίου δημοσιεύεται περαιτέρω γράμμα πρὸς τὸν Περούλην.

2) ποιότητος Καραδᾶ:

οκάδες	32288	πρὸς ἄσπρα	$29\frac{1}{3}$	=	ρεάλια	7892.71
»	2740	»	»	26	=	» 593.75
»	2954	»	»	28	=	» 689.32
»	16403	»	»	29	=	» 3964. 7
»	7471	»	»	28	=	» 1743.28
ὀκ.	61856				ρεάλια	14882.93

3) ποιότητος Γένιτζε:

οκάδες	693	πρὸς ἄσπρα	30	=	ρεάλια	173.30
»	970	»	»	$31\frac{1}{4}$	=	» 252.72
»	848	»	»	$29\frac{1}{2}$	=	» 208.56
»	1373	»	»	30	=	» 344.60
»	2033	»	»	30	=	» 508.30
»	2261	»	»	31	=	» 584.11
»	7947	»	»	32	=	» 2119.26
ὀκ.	16130				ρεάλια	4190.45

ἀνακεφαλαίωσις τῶν ποσοτήτων καὶ τῆς ἀξίας:		ρεάλια ἄσπ.
ποιότητος κοινῆς οκάδες	163143	ρεάλια 28072.35
» Καραδᾶ	» 61856	» 14882.93
» Γένιτζε	» 16130	» 4190.45
ὀκ.	241129	ρεάλια 47145.53

Ἔπονται τὰ ἔξοδα:

μεσιτεία πρὸς μισό τὰ 100	ρεάλια	235
σάκκοι 52 ζεύγη διὰ τὰ παλαιὰ καπνὰ	»	16.93
δι' ἀχθοφορικὰ ἀπὸ τελωνεῖον μέχρις ἀποθήκης	»	71.48
διὰ τὴν τοποθέτησιν 1729 δεμάτων πρὸς ἄσ. 6	»	86.54
σπάγγος διὰ τὴν ραφὴν τῶν σάκκων ὀκ. 66 πρὸς ἄσπρα 40 τὴν ὀκᾶν	»	22
εἰς τοὺς ἀχθοφόρους διὰ τὴν μετακίνησιν τῶν δεμάτων, ἵνα ἀερίζωνται	»	13.75
διὰ τὸν ἀγγελιοφόρον ποὺ ἦλθεν ἐξ Ἀθηνῶν μεταφέρειν τὸ χρηματόδεμα	»	10
διὰ ἓνα ἔμμισθον ἄνδρα πρὸς φύλαξιν τῶν δεμάτων ἐπὶ 6 μῆνας πρὸς ρ. 5 μηνιαίως	»	30

διά τούς άχθοφόρους, ίνα μεταφέρουν εις τὸ σκάλωμα 2997 δέματα	ρεάλια	80
διά άγοράν τριχιᾶς πρὸς σφίξιμον τῶν δεμάτων	»	13.45
δι' άγοράν πανιοῦ, ίνα ἐπισημανθοῦν τὰ δέματα Καραδᾶ	»	6.75
ἔξοδα δι' άγοράν καρφιῶν καὶ λαδιοῦ ίνα συσφιχθοῦν τὰ δέματα	»	3.96
ἔξοδα πού ἔγιναν, ὅταν ἐξεδηλώθη πυρ- καϊά εις τὴν ἀποθήκην, ίνα μεταφερθοῦν τὰ δέματα εις ἄλλην	»	37.24
εις τούς Ἑβραίους πού ἐβοήθησαν εις τὴν ἀποθήκην	»	2.79
εις τελωνεῖον διά δέματα 2997 πρὸς 20 ἄσπρα τὸ δέμα	»	447
«μπεδαέτι» ¹ ἐπὶ ὀκάδων 211575 πρὸς 2 ἄσ.	»	3526.30
εις τὸν ζυγιστὴν τοῦ δημοσίου διά δέ- ματα 4131 πρὸς 1 ἄσπρον τὸ δέμα (τὰ ἐν λόγῳ δέματα ἔγιναν 2997 μεγα- λύτερα)	»	34.51
δι' ἐνοίκιον ἀποθήκης πρὸς 10 ρ. τὸν μῆνα	»	80
» » δι' ἔν ἔτος	»	105
» » διά 5 μῆνας × 7	»	35
» » δι' ἔν ἔτος	»	35
» » » » »	»	65
» » διά τρεῖς μῆνας	»	16
» » δι' ἔν ἔτος	»	85
ἔξοδα ρ. εις μεταφορὰν		5057.70 ἄξία ρ. 47145.53
ἐκ μεταφορᾶς.....ρεάλια		5057.70 ρεάλια 47145.53
διά τὸ πιεστήριον, ίνα συμπιεσθοῦν 2758 δέματα πρὸς ἄσπρα 3 τὸ δέμα	»	68.14
διά δῶρον εις τὸν ζυγιστὴν καὶ δι' άγο- ράν 5 μπράτσων ἐριούχου διά τὸν γε- νίτσαρον πού εἶναι φρουρὸς εις τὴν πύλην τοῦ κάστρου	»	21.60

¹ Ἡ λ. ἀραβικὴ σημαίνει «καινοτομίαν». Πρόκειται δηλαδὴ περὶ νέου φόρου.

διὰ προξενικὸν δικαίωμα πρὸς 2 τὰ 100 καὶ κατόπιν παραχωρήσεως τοῦ προξένου κατεβλήθησαν μόνον ρεάλια	»	428.24	
δι' ἔξοδα καταβληθέντα εἰς τὸν Νικό- λαον Σακαρίτην πού μετέφερε τὰ χρή- ματα ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Θεσσαλονίκην μέ- σῳ Λαρίσης	»	34.45	
ἔξοδα πού ἔκαμεν ὁ ἴδιος κατὰ τὴν με- ταφορὰν τῶν χρημάτων	»	11.30	
δι' ἄλλα ἔξοδα εἰς τὸ τελωνεῖον πρὸς ἄσπρα 2 τὸ καντάρι ἐπὶ κανταρίων 5480 εἶναι αἱ ὀκάδες 211575	»	91.40	5713.22
			<hr/>
		ρεάλια	52858.75
προμήθεια 2 στὰ 100	»		1057.20
			<hr/>
Σύνολον ἀξίας καὶ ἐξόδων ρ.			53915.95

2

τῆ 5 Ἰουλίου 1742 - Θεσσαλονίκη

(μετάφρασις ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ)

Ἀκολουθεῖ ὁ λογαριασμὸς τῆς ἀγορᾶς, τοῦ κόστους καὶ ἐξόδων τῶν
400 δεμάτων καπνῶν ποιότητος Καραδᾶ, φορτωθέντων ἐπὶ τοῦ πλοίου
«Ἅγιος Δημήτριος» ὑπὸ πλοίαρχον τὸν ἱπότην Τζουάνε Μπρόντζα:

		ρεάλια ἄσ.
Δέματα 400 καπνῶν Καραδᾶ ὀκ. 22652 πρὸς ἄσπρα 30 τὴν ὀκᾶν		5663
	Ἐξοδα:	
διὰ τὸ «μπιδαἔτ» πρὸς δύο ἄσπρα κατ' ὀκᾶν		377.64
ἔξοδα εἰς τὸ σκάλωμα πρὸς ἄσπρα 20 τὸ δέμα		66.80
δικαίωμα διὰ 514 καντάρια πρὸς ἄσπρα 2 τὸ καντάρι		8.68
διὰ τὸν ζυγιστὴν τοῦ δημοσίου πρὸς ἄσπρον 1 τὸ δέμα		3.40
διὰ τοὺς ἐργάτας πού ἔσφιζαν τὰ δέματα εἰς τὴν μηχανὴν πρὸς 3 ἄσπρα τὸ δέμα		10
δι' ἐνοίκιον τῆς μηχανῆς πού πιέζει καὶ σφίγγει		1
διὰ τοὺς ἀχθοφόρους πού μετέφεραν τὰ δέματα εἰς τὸ σκάλωμα πρὸς 3 ἄσ. τὸ δέμα		10
διὰ μεσιτεῖαν πρὸς ἀγορὰν τῶν καπνῶν πρὸς μισὸ τὰ ἑκατὸν ρεάλια 28, ἀλλὰ τοὺς ἐδόθησαν μόνο τὰ μισὰ		14
προξενικὸν δικαίωμα διὰ τὰ ἄνω δέματα ὀκ. 22652 ἐκτιμηθέν-		

τα πρὸς 12 ἄσπρα τὴν ὀκᾶν, κάμνουν ἄσπρα 271.824 ἤτοι ρεάλια $2265.24 \times 2\%$	45.36
διὰ τὴν φόρτωσιν ἐπὶ τοῦ πλοίου κατεβλήθη εἰς τὸν κάτοχον τοῦ ἀνυψωτικοῦ μηχανήματος δικαίωμα 3 ἄσ. τὸ δέμα, 400×3	10
Σύνολον ρεάλια	<u>6209.48</u>
Τζουάνε Μπρόντζα	

3

Φορτωτικὴ

τῆ 6 Ἰουλίου 1742 ἐν Θεσσαλονίκῃ (μετάφρασις ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ). Ἐφόρτωσεν εἰς τὸν λιμένα τοῦτον τῆς Θεσσαλονίκης, μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς σῶαν παραλαβὴν, ὁ κύριος Γεώργιος Γεωργίβαλος καὶ, ἐν ἀπουσίᾳ τούτου, ὁ κύριος Τζιοματᾶρι Μόρο, κατ' ἐντολὴν τῶν κυρίων ἀδελφῶν Γεωργίου καὶ Θεοφίλου Γεωργίβαλων, διὰ λογαριασμὸν τοῦ Γενικοῦ Ὄργανισμοῦ Καπνῶν Βενετίας, ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τοῦ πλοίου ὀνομαζομένου «Ἅγιος Δημήτριος» ὑπὸ πλοίαρχον τὸν ἱπότην Τζουάνε Μπρόντζα τὰ κάτωθι δέματα, ἵνα τὰ μεταφέρῃ καὶ τὰ παραδώσῃ μὲ τὸ παρὸν ταξείδιον εἰς Βενετίαν, εἰς τὸν κύριον κόμητα Δημήτριον Περούλην ἢ εἰς τὸν νόμιμον ἀντιπρόσωπόν του, ὁ δὲ ναῦλος θὰ καταβληθῇ κατὰ τὴν αἰσίαν ἀφιξίν.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐγένετο ἡ παροῦσα φορτωτικὴ εἰς τριπλοῦν, ἐκ τῶν ὁποίων μόνον μία θεωρεῖται ἔγκυρος. Ὁ δὲ Κύριος ὁ Θεὸς εἶθε νὰ συνοδεύσῃ τὸ πλοῖον ἀσφαλῶς εἰς τὸν προορισμὸν του. Ἄμην.

1) Χίλια ἑπτακόσια εἴκοσι ἑπτὰ (ἄρ. 1727) δέματα καπνὰ Κοινὰ βάρους ὀκάδας 163.143 (ἑκατὸν ἐξήντα τρεῖς χιλιάδας ἑκατὸν σαράντα τρεῖς).

2) Χίλια τριάντα ἕνα δέματα (ἄρ. 1031) καπνὰ Καραδᾶ ζυγίζοντα ὀκάδας ἐξήντα δύο χιλιάδας εἴκοσι τρεῖς (ἄρ. 62023).

3) Διακόσια τριάντα ἑννέα (ἄρ. 239) δέματα καπνὰ Γένιτζε ζυγίζοντα ὀκάδας δεκαἕξ χιλιάδας ἑκατὸν τριάντα μίαν (ἄρ. 16131).

ὑπογραφή : Zuanne Bronza.

4

Ἑλληνικὴ ἀλληλογραφία ὡς ἔχει ἐν πρωτοτύπῳ:
« κόπια διὰ τὴν βενετίαν

πρὸς τὸν ἐκλαμπρότατον σινὸρ κόντε δημήτριον Περούλην
29 δεκεμβρίου 1742 Θεσσαλονίκη

+σήμερον ἔλαβα τιμίαν σου γραμμένη εἰς ταῖς 4 ὀκτωμβρίου μὲ ἀγγιόν-

τα¹ εἰς τῆς 24 τοῦ αὐτοῦ μὲ τὴν ὁποῖαν εὐλέπω ὅπου ἐσπηδήρισες² διὰ ἐμένα τάλτρα 2000 καὶ γίνονται μὲ αὐτὰ ὄλλα 6800 καὶ λές ὅτι νὰ εἶναι περίτου³ ἀπὸ τὴν μισὴν τιμὴν ὅπου θέλουν κόψη οἱ καπνοί, ἐγὼ τὴν ἐκκλαμπρότην σου μὲ περισσές μου τὴν ἔγραψα ὅτι ἐφέτος οἱ καπνοὶ κοστήζουσι περίτου ἀπὸ τὰ πέρση⁴ 30 τὰ 100 καὶ ἡ κουαλιτὰ⁵ τῶν ἡμπεριόρε⁶ καὶ κάμουν χρία ἡντζήρκα⁷ διὰ τοὺς ὅσους καπνοὺς μὲ ὀρδινήσας⁸ νὰ κάμη ἡ σούμα⁹ των γρόσια 33000 καὶ ἡ ἐκκλαμπρότη σου ἔστειλες μόνον γρόσια 13600. Τώρα λόγιασε πόσα λύπου, ἂν καλὰ διὰ τώρα ἄς εἶναι διὰ ἀγάπην σου ἔτζι, ἐπειδὴ καὶ στεκόμεθα εἰς τὴν ἐλπίδα τῶν ταξιμάτων της, ὁμοίως καὶ διὰ τὴν ὑπόθεσιν ὅπου μοῦ γράφει ὁ ἐξάδελφός μου ὅτι ἐσυμφωνήσεται τιούτις λογιῆς. ἐγὼ διὰ ἀγάπην σου καὶ ἐτοῦτο τὸ ἀτζετάρω¹⁰, ὅμως θέλω εἰδῆ ταῖς προμέσαις¹¹ πῶς ἔχουν νὰ ἀκολουθίσουν. διὰ τοὺς καπνοὺς ἀκόμη εἰς ἕναν τόπον ἐκόπη τὸ παζάρι καὶ αὐτὸ ὄχι βέβαιον, λένε πρὸς ἄσπρα 12 1/2 ἔξω, εἰς ἄλλον ἀκόμη δὲν ἐκόπη. διὰ τὰ 300 φορτία ὅπου σὰς ἔγραψα μὲ τὴν πρώτην μου γραφὴν θέλεται καταλάβη ἀπὸ ταῖς ἄλλαις ὅτι δὲν ἔλαβαν πέρασ καὶ εἶχα κάμη καὶ μὲ ἄλλους ἐδῶ νὰ μοῦ δώσωσι τοὺς καπνοὺς των, ὡς κοπῆ τὸ παζάρη ἐδῶ μέσα εἰς Θεσσαλονίκην καὶ τοὺς ἔγραφα γραφὴν νὰ λάβουν τὰ ἄσπρα ἀπὸ τὴν Ντόλιανην¹² γρόσια 3000 διὰ καπάρη καὶ ὁ Χαραμῆς¹³ αὐτὸς διὰ νὰ τοὺς δώσῃ διὰ ἐμένα τὰ ἄσπρα ἔκαμεν μὲ αὐτοὺς διὰ τοῦ λόγου του, αὐτὸ θέλει εἰπῆ ὄντας εἶναι δύο ἢ καὶ πολλοί, καὶ τὰ ἄσπρα τὰ ἐπῆρεν ἐπὶ ταύτου εἰς δόλιανην διὰ νὰ μᾶς πέξῃ ἐτοῦτο τὸ ὅποιον δὲν ἠθέλησα νὰ σοῦ τὸ γράψω ἕως τώρα, διὰ τὸ ὅποιον ἡμποροῦσα ἂν εἶθελα νὰ τὸ πάρω ἀπὸ τὰς χεῖρας του, ὅμως εὐλέποντας ὅτι εἶναι ἡ ζημία ἐδική σας, διὰ τοῦτο δὲν τὸ ἔκαμα καὶ μάλιστα ὅπου μὲ τὸν ρεκομανδάριζες¹⁴. μὲ ὄλλον ἐτοῦτο γνῶριζε ὅτι ἐγὼ εἰς ταῖς 27 τοῦ παρόντος καὶ 28, ἐπίρα μία παρτί-

¹ aggiunta=προσθήκη, ὑστερόγραφον.

² spedire=ἀποστέλλω, φορτώνω.

³ περισσότερο.

⁴ πέρυσι.

⁵ qualità=ποιότης.

⁶ inferiore=κατωτέρα.

⁷ incirca=περίπου.

⁸ ordinare=παραγγέλλω.

⁹ somma=ὄλικόν.

¹⁰ accettare=δέχομαι.

¹¹ promesse=ὑποσχέσεις.

¹² Πολίχνη τῆς Βορείου Μακεδονίας, ὅπου ἐγίνετο μεγάλη ἐμποροπανήγυρις. Γράφω ἀλλαχοῦ ἐκτενέστερον.

¹³ Εἶναι ὁ Ζῶτος Χαραμῆς, Ἰωαννίτης.

¹⁴ raccomandare=συσταίνω.

δα ἀπὸ βάλες 120 πρὸς ἄσπρα 20¹/₂ καὶ βάλες 25 πρὸς 20 καὶ ἔχω καὶ μπάλες 120 ὁποῦ μοῦ τὸν φέρνουν ἀπὸ ἔξω, ὁποῦ ἔως τὴν ὥραν μοῦ ἔστηλαν μπάλες 40 καὶ αὐτὲς πρὸς 21 τὴν ὁκὰ ὄλλοι καὶ μέρα μὲ τὴν ἡμέραν δὲν ἀπολύπω εἰς τὸ νὰ προβεδέρομε¹ διὰ νὰ τελιόσω ταῖς 900 βάλες. διὰ τὸν Χαραμῆν ἂν ροτᾶς αὐτὸς σοῦ γράφει τὸν ἴδα ὁποῦ ἐζήγιασεν καὶ αὐτὸς, μὰ δὲν ἠξεύρω τὰ παζάρια του. διὰ τὸν καρταγαῆν² καὶ γενιτζέν³ ἀκόμη δὲν εἶναι ὁ καιρὸς του. διὰ τοῦτο θέλει τὸ καράβι σπηδέρημα ὡς σὰς προέγραψα ὕστερον ἀπὸ ταῖς 15 τοῦ μαρτίου. μὲ τὸ καράβι νὰ ἔχω τὴν ντεκιαρατζιόνε⁴ νὰ βάλω εἰς τοὺς λογαριασμοὺς καὶ τὰ 2¹/₂ τὰ ἑκατὸ ἢ τὸ ἓνα καὶ μισό, λέγω διὰ τὸ κεῖνο ὁποῦ γράφει ὁ ἐξάδελφός μου ὅτι ἐσυμφωνήσεται καὶ ὡς γράφεις νὰ ἔχωμεν ἅπασαν τὴν ξεπλερομῆν μὲ τὸ καράβι, διότι ἐδῶ τὰ διάφορα τῶν ἀσπρῶν⁵ εἶναι βαριά καὶ ὕστερον νὰ μὴ σᾶς κακοφένεται καὶ μάλιστα ἄς περισέψουν τὰ ἄσπρα σας, βολετὸ νὰ δώσομεν καπάρω μὲ τὸν καιρὸν ἢ ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἂν ἀπομίνη καπνὸς καὶ ξεπέση νὰ τὸν πάρω ἢ ἄλλω διάφορον δὲν ἔχεται, ἔχετε τὸ διάφορον τοῦ κάλω⁶ ἀλμένο⁷ 16 τὰ 100. διὰ δὲ τὸ κρασὴ τὸ σκοπελήτικον τὸ ὀρδίνιασα καὶ ἔστειλα 30 εἰς σκόπελον. ταῖς γραφαῖς τὲς ἔδωσα τοῦ κόνσολαν καὶ μπρόντζαν. τοῦ διοματᾶρι μόρο θέλω ταῖς στείλη εἰς σκόπελον, ὅμως τὸ μαγαζὴ ἓνα εἶναι τὸ ὁποῖον τὸ ἔλαβα ἐγὼ καὶ εἶναι πλερομένω τὸ ἐνίκιον ἔως τοῦ ἀγίου γεωργίου καὶ ἐρχόμενο τοῦ ἀγίου γεωργίου τυχένη διὰ νὰ τὸ πηάσω διὰ χρόνον ὀλόκληρον, ἐπειδὴ καὶ δὲν τὸ εὐρίσκομε ὁπότε θέλωμε, ὡσὰν κατὰ τὰ ἄλλα δύο ὁποῦ ἐνίκιασα ἀπὸ τοῦ ἀγίου δημητρίου καὶ ἐπλέροσα τὸ ἐνίκιον ἀβάντε τράτο⁸, καὶ δὲν μοῦ φθάνουν αὐτά, μάλιστα ἂν εὔρω καὶ ἄλλο θέλω πηάση καὶ ὄχι νὰ δώσω τοῦ Χαραμῆ ὡς γράφεις. μὴν ἀλησιμονᾶς διὰ τὸ τραγομανλίκι⁹, ὡσὰν ὁποῦ ἐγὼ ὅτι μοῦ ἐπρόσταξες, ὄχι, δὲν εἶπα. διὰ τὰ 1600 τάλερα ὡς σοῦ ἔγραψα μὲ πολὲς μου, τὰ ἔλαβα καὶ ἔδωσα ἀπὸ αὐτὰ 500 πρὸς ἄσπρα 243 τὰ δὲ ἐπήλυπα στέκοντε, δὲν τὰ θέλουν περίτου ἀπὸ ἄσ. 240, διὰ τὰ ὁποῖα ἔδωσα τὸν Χαραμῆν ἔξωδα ἀσλάνια 14 καὶ ἄσ. 20 καὶ ὡσὰν ἔρθουν καὶ τὰ ἄλλα 2 μὲ ταῖς 2000 θέλω νὰ τὴν ἀβιζάρη. τὸν ὑγαπιμένον της υἰὸν ἠδέως ἀσπάζωμε.

¹ pronvedere = προμηθεύω.

² Karadag = ποιότης καπνοῦ.

³ yénidjé = ποιότης καπνοῦ.

⁴ dichiarazione = δήλωσις.

⁵ ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῶν «χρημάτων» ἐν γένει.

⁶ calo = ἡ μείωσις τοῦ βάρους, ἢ φύρα.

⁷ almeno = τοῦλάχιστον.

⁸ avanti tratto = προκαταβολικῶς.

⁹ τραγόμαλλο.

Ταῦτα μὲν κατὰ τὸ παρὸν καὶ πάλιν δὲν λύπω εἰς τὸ νὰ τὴν γράφω πάντοτε καὶ ὑγίεναι.

εἵμεστέν 1743 ἰανουαρίου 11 καὶ τὴν βεβαιώνω τὴν ἄνοθεν κόπιαν σταλθίσαν διὰ χιρὸς τοῦ Χαραμῆ περβίας¹ Ἰωάννηνα. ἐπροχθὲς ἔλαβα τὴν κόπιαν τῆς τιμίαςου εἰς ταῖς 24 ὀκτομβρίου γραμένη καὶ μὲ ἀγγιόντα εἰς ταῖς 5 δεκεμβρίου καὶ χαίρομε τὴν ὑγίαν σου. ἀκόμη ἕως τὴν ὄραν δὲν ἦρθαν οἱ δύο γρόποι² μὲ ταῖς 2000 τάλερα. διὰ δὲ τὰ ἄλλα 1600 τάλερα γνώριζε ὅτι τὰ 500 τὰ ἔδωσα πρὸς ἄσ. 243 καὶ τὰ 600 τὰ ἔδωσα πρὸς ἄσπρα 242 καὶ τὰ ἄλλα 500 ὅπου ἦτον εἰς κουάρτα³ τὰ ἔδωσα πρὸς ἄσ. 240 καὶ ἔχε τὴν ἴδισην. ἀκόμη ἔχε ἴδισην ὅτι ἐξόχως ἀπὸ ταῖς 265 βάλεις καπνὸν Καπάν⁴ ὅπου εἶχα ψωνίση ἕως 28 δεκεμβρίου εἰς ταῖς τιμὲς ὅπου τὴν ἐπροέγραψα ὡς φανερόνη καὶ ἡ ἄνωθεν κόπια τῆς γραφῆς μου, ἐπήρα ἀκόμη εἰς ταῖς 5 τοῦ παρόντος βάλεις 30 ἡντζήρκα⁵ πρὸς ἄσπρα 21 καὶ ἕτερες βάλεις 150 πρὸς 21³/₄ τὴν αὐτὴν ἡμέραν καὶ σήμερον βάλεις 20 πρὸς ἄσ. 20. Ὅθεν ἕως τὴν σήμερον ἔχω ζηγιασμένες εἰς τὰ μαγαζιά βάλεις 465 καὶ ἐπαζάρεψα καὶ ἄλες 130 βάλεις νὰ μοῦ ταῖς φέρουν πρὸς ἄσπρα 21¹/₂, ὅθεν μὲ τὴν βοήθιαν τοῦ Θεοῦ τὰ δύο τρίτα ἀπὸ τὸν καπνὸν τὸν Καπάν τὸν ἔχω ἔτιμον καὶ τὸν ἄλλον τὸ πολὺ εἰς 10 ἡμέρες τὸν τελιώνω. Ἐδωσα καὶ διὰ τὸν Γένιτζεν καπάρο ἀσλάνια 800 ὡς καθὼς κοπὴ τὸ παζάρι, νὰ τὸν πάρω, διὰ δὲ τὸν Καραταγὴν καὶ αὐτὸν τὸν κάμνω. αὐτὸς τώρα ἀρχίνησεν νὰ ἔρχεται μέσα. τὸ παζάρι του λέγουν νὰ ἐκόπη ἔξω πρὸς ἄσ. 22¹/₂, μὰ δὲν εἶναι βέβαιον. εἶθελα πολλὰ νὰ τὴν γράψω μὰ ἄς στοπῶ τὸ ὅτι τραβῶ ἀπὸ ἐκεῖνον ὅπου δὲν τὴν λανθάνη, μολονετοῦτο ἐγὼ διὰ χατίρη σου δὲν σᾶς δίδω ζημία. τὴν παρακαλῶ θέλεται πληρόση τὸν λάμπρον σάρων⁶ διὰ λογαριασμόν μου δουκάτα κορέντε⁷ τῆς βενετίας 40 καὶ γροσέτα 19 καὶ δόσε μου ντέπιτο⁸ εἰς τὰ ὄσα στήλης διὰ τὴν ξεπλερομὴν τοῦ καπνοῦ, ἡπιασέ τα εἰς τὸ κρασί ὅπου θέλω σου στήλει καὶ ὑγίαινε.

εἰς τοὺς ὀρισμοῦ σου ὁ ταπεινὸς δούλος τῆς

Ἀνδρόνικος ὁ Παῖκος

¹ per via = διὰ τῆς ὁδοῦ, διὰ μέσου.

² groppi = κόμβοι, χρηματοδέματα.

³ quartí = τέταρτα.

⁴ Οὕτως ὀνομάζει τὸν καπνὸν τρίτης ποιότητος. Ἀλλαχοῦ τὸν ὀνομάζει comune = κοινὸν ἢ ordinario = συνήθη.

⁵ incirca = περίπου.

⁶ Ἰωαννίτης ἔμπορος ἐν Βενετία.

⁷ ducati correnti = συμβατικὸν νόμισμα, τὸ ὁποῖον ὑπελογίζετο εἰς τοὺς λογαριασμοὺς πρὸς λίρες ἐνετικὰς 6 καὶ σολδία 4 ἢ 6 λίρες καὶ grossetti 24.

⁸ debito = χρέωσις

Κόπια διὰ τὴν Βενετίαν.

Πρὸς τὸν ἐκκλαμπρότατον σινιὸρ κόντε δημήτριον Περούλη σταλθεῖσα περβίας Ἰωάννινα.

1743 Φεβρουαρίου 23 Θεσσαλονίκη

ἐχθὲς ἀριβάρισεν¹ ὁ μποταρίνης ἐδῶ μὲ τὸν ὁποῖον ἔλαβα τιμίαν σου εἰς τὸ πλήκρον² τοῦ μουσοῦ³ Φογάσε⁴ φίλου μου, γραμμένη εἰς ταῖς 3 τοῦ τρέχοντος ἀλλὰ νόβα⁵ καὶ διὰ τοῦ Ζῶη⁶ ἄλλην ἀπὸ τὴν ὁποῖαν εὐλέποντας διὰ τὴν καλὴν σου ὑγίαν ἐχάρικα, μὰ μοῦ κακοφένεται ὁποῦ δὲν ἐλάβεταν γραφές μου πάρεξ ἕως ταῖς 4 νοεμβρίου μὲ τὴν ὁποῖαν σοῦ ἔγραφα τι ἠμπορῆ νὰ κοστήση ἠντζήρκα ὁ καπνὸς βάλες 1500. ἀκόμη χαίρομε ὁποῦ γράφεται ὅτι εἰς ταῖς πρώταις τοῦ Μαρτίου ἀλλὰ νόβα σπεδίδεται τὸ μαστημέντο διὰ νὰ τοὺς σικώση μὲ ὄλον τὸ ρέστος τῆς ξεπλερομῆς καὶ ὁ Θεὸς νὰ τὸ κατεβόση⁷ διὰ νὰ τὸ δεκτοῦμε μὲ ὑγίαν καὶ θέλει σπηδεριθῆ ὀγλήγορα ὡσάν ὁποῦ ὁ καπνὸς εἶναι ἔτιμος καὶ ἡ 1500 βάλες, παρμένος εἰς ταῖς τιμαῖς ὁποῦ τὸν προέγραψα ἔξω ἀπὸ 20 βάλες Καραταγὴν ὁποῦ μου ἐγέλασεν ἕνας καὶ δὲν μου τὸν ἔδωσεν εἰς τὰ ἄσπρα 28 ὁποῦ τὸν εἶχα παζαρεμένον, τὸν ὁποῖον τὸν ἐπήρα ἀπὸ ἄλλον μὲ τὸ παράνω. Ἐπειδὴ καὶ οἱ *Τοῦρκοι* τὸ ἔχουν ἐτοῦτο, δὲν στέκοντε εἰς τὸν λόγον τους ὡσάν οἱ πραγματευτάδες οἱ τιμιμένοι, καθὼς μοῦ ἔκαμεν καὶ ἄλος ἕνας εἰς 60 βάλες καπνὸν Καπᾶν ὁποῦ τὸν εἶχα πάρει πρὸς ἄσπρα 20^{1/2} καὶ τὸν ἐζηγίασα καὶ ὕστερον μὲ ἕναν μῆναν ἐγήρεβε νὰ μοῦ τραβίξη εἰς τὴν κρήσην διὰ νὰ τὸν πάρη ὀπήσω ὡσάν ὁποῦ ἐγέλαστη καὶ τὸν ἐπούλισεν μὲ ζημίαν του, ἐπειδὴ καὶ αὐτουνῶν ἡ κρίσης τὸ δίδει ἂν εἶναι εἰς ζημίαν του πουλιμένο νὰ τὸ πέρνη ὀπήσω. ὅθεν εὐλέποντας ἐγὼ ἐτοῦτο διὰ νὰ μὴν χάσωμε τὸ πολὺ, ἔβαλα διὸ ἀνθρώπους εἰς τὸ μέσον καὶ τοῦ ἔδωσα ἀσλανία 25 καὶ οὕτως ἐτελείοσεν κρυφῶ τῷ τρόπῳ διὰ νὰ μὴν ἀκούσου καὶ οἱ ἄλλοι καὶ μοῦ κάμουν τὸ ἴδιον. ὡσάν ὁποῦ ὕστερον μῆτε 23 ἄσπρα δὲν ἠμποροῦσα νὰ τὸν ἀγοράσω διὰ νὰ τὸν βάλω εἰς τὸν τόπον, τὸν ἴδιον καπνὸν, ὡσάν ὁποῦ τώρα ἀρχήνισαν καὶ ἔρχοντε τὰ παρτίδα, ἀλτζαρήσθη⁸ ἡ τιμί του,

¹ arrivare= φθάνω.

² rlico= δεματάκι.

³ monsieur= κύριος.

⁴ Fougasse, Γάλλος ἔμπορος.

⁵ μὲ τὸ νέον ἡμερολόγιον (Γρηγοριανόν).

⁶ εἶναι ὁ Ζῶτος Χαραμῆς.

⁷ ἀντί: κατευδῶση.

⁸ alzare, alzarsi= ὑψώνω, ὑψώνομαι.

εἰς τὰ 24 καὶ 25 καὶ ἐρχάμενα καὶ τὰ ἄλλα, βολετὸς νὰ πηγένη καὶ εἰς τὰ 27 ὁ Καπάδικος, διατὶ εἶναι μεγάλη κονκορέντζα¹ αὐτὰ ἐπροέβλεπα ἐγὼ καὶ τὸν ἄρπαξα ὀμπρὸς μὲ χίλιας ἐπητιδιότιτες μηνουταμέντε² ἀπὸ ἓναν βάλες 50 καὶ ἀπὸ ἄλλον 60, ἀπὸ ἄλλον 20 καὶ ἀπὸ ἄλλον 100 καὶ πάγη λέγοντας, ὅπου ἂν εἴχεται τὴν κομεσιόν³ εἰς κανένα φράγγον ἢ εὐριόφραγκον, δὲν σᾶς ἔδιδε ταῖς ἰδίας ὀμπρὸς τῆς ἀγοράς του καὶ τώρα ὅπου ἀνέβικεν σᾶς τὸν ἀπερνοῦσεν εἰς τὸν λογαριασμὸν ὡς καθὼς τρέχει ἐδὼ τώρα καθὼς δὲν σᾶς λανθάνη αὐτὴ ἢ τάξις. Τώρα κάμε μόνο σου τὴν κρίσιν ἢ ἐκκλαμπρότη σου εἰς τὸ ἀβεντάριο⁴ ὅπου ἔχεται καὶ ἐτοῦτο δόσε νὰ τὸ καταλάβουν οἱ συνδρόφι σου διὰ νὰ γνωρίσου καὶ αὐτοὶ τὴν δούλεψήν μου συντζήραν⁵, ὡς καθὼς σοῦ ἔταξα καὶ σοῦ τάζω. διατὶ ἂν μεταχιρήζομον ἐγὼ αὐτὴν τὴν συνηθισμένην τάξιν τῶν κορισπονδέτων⁶ φραγγῶν (ὅπου ὁ Θεὸς νὰ μὴν μου τὸ δώση μῆτε νὰ μοῦ τὸ ἀξιόση) εἴθελα κερδίση τὸ ὀληγότερον ἀσλάνια 1500 ἢ νὰ εἰπῶ καλήτερα, εἴθελα τὰ κλέψη αὐτά. Ὅθεν τώρα ὡς ὀρήσης μπηλαντζάρισε⁷ τὴν ὑπόθεσιν καὶ οὕτως κάμε. διὰ δὲ τὴν ὑπόθεσιν τῆς προβεζιόνης⁸ ὅπου μου ἔγραψεν ὁ ἐξάδελφός μου⁹, ἐγὼ σοῦ ἔγραψα ὅτι διὰ χατήρι σου τὸ ἀτζετάρο¹⁰ καὶ τὸ ἀτζετάρισα μὲ χαράν μου καὶ προκρήνω διὰ νὰ σοῦ δουλέψω ὡς ὀρίξης ἢ ἐκκλαμπρότι σου. ἀκόμη σοῦ εὐχαριστῶ καὶ διὰ τὸ γράψιμο ὅπου ἔκαμες εἰς τὸν ἀμπασοδόρον¹¹ διὰ τὸ δραγομανλήκη¹² ὁμῖος ἐρχόμενο εἰς χεῖρας μου καὶ τὸ ἄλλο ὅπου γράφεις, θέλω τὸ φυλάξῃ μηστικόν ἕως ὅτου νὰ ἔρθῃ ὁ ἐξάδελφός μου διμήτριος Πάϊκος τὸν ὅποιον δὲν τὸν γράφω ξεχοριστὰ ὡσάν ὅπου μετρῶ ὅτι ἢ παρούσα μου δὲν τὸν προφθῆνη αὐτοῦ. Ταῦτα καὶ ὑγίεναι ἐν κυρίῳ.

εἶμεστε εἰς ταῖς 14 μαρτίου καὶ εὐρισκόμεθα δίχως ἄλλην τιμίαν σου καὶ μὲ προθημίαν ἀκαρτερούμε καὶ τὸ μπαστημέντο¹³ ὅπου ἔχει νὰ σικόση τοὺς καπνοὺς, ὡσάν ὅπου οἱ καπνοὶ ὅπου ἔκαμα εἶναι ὄλλοι ἔτιμοι καὶ

¹ concorrenza= ἀνταγωνισμός.

² minutamente= λιανικῶς.

³ commissione= παραγγελία.

⁴ inventario= εὐρετήριο.

⁵ sincera= εἰλικρινῆ.

⁶ corrispondenti= ἀνταποκριταί.

⁷ bilanciare= ἰσοζυγίζω.

⁸ provvisione= προμήθεια.

⁹ ὁ ἐν Βενετία Δημήτριος Πάϊκος.

¹⁰ accettare= δέχομαι.

¹¹ τὸν Ἐνετὸν πρέσβυν ἐν Κωνσταντινουπόλει.

¹² Νὰ γίνῃ δηλαδὴ προστατευόμενος ἢ παρατάριος, ὡς ἀλλαγῶ ἀναφέρεται.

¹³ il bastimento= τὸ πλοῖον.

ρηποσάδι¹ τώρα εις τὰ μαγαζιά περίτου ἀπὸ 2 μήναις καὶ μάλιστα ἕως τὴν ὄραν ἔχω βαλμέναις εις τὸ Τόρκολον² περίτου τῶν πεντακόσιων καὶ περιτριγηρισμέναις μετὰ τὰ περίσηα σακία διὰ τὰ φιλάτοντε καὶ τὸ αἴτιον ὅπου ταῖς σφήγγο εἶναι διὰ τὰ μὴν ἀργήση τὸ μαστιμέντο ἀπὸ μέρος μου, ἀλλὰ εις πέντε ἕξι ἡμέρες νὰ ταῖς ἡμπαρκάρη. σήμερον μοῦ εἴλθεν καὶ τὸ κρασὴ σκοπελίτικον ὅπου μοῦ ὀρδίνιασες. δύο καρατέλλα³ τὰ ὅποια τὰ βάζω εις τὸ μαγαζὴν καὶ μετὰ τὸ καράβι τὰ ἔχεται. δὲν μοῦ ἦρθεν εις τὸν νοῦν μου διὰ τὰ σοῦ γράψω ἀρχίτερα ὅτι τὰ τζακίσματα ὅπου ἔγιναν ἀπὸ τοὺς καπνοὺς ὅπου τοὺς ἐδουλέψαμεν τὰ ὅποια εἶναι μπάλες 4, τὴν νὰ τὰ κάμω, νὰ τὰ ἡμπαρκάρω⁴ καὶ αὐτὰ εις τὸ καράβι ἢ νὰ τὰ πολίσω ἐδῶ διὰ λογαρισμὸν σας καὶ θέλεται μοῦ ἀποκριθῆ εις τοῦτο. τώρα ἔμαθα ὅτι ὁ Φερνάτες καὶ σακῆς⁵ εὐρέοι ἀληγορνέζοι⁶ εἶναι ὅπου κάμουν τοὺς καπνοὺς διὰ τὴν ἐντιμώτισας ἢ διὰ τὸν γγάουτιον⁷ τῶν ὁποίων τοὺς λογαριασμοὺς θέλεται τοὺς ἰδῆ πῶς θέλουν πάγη. αὐτοὶ εἶναι ὅπου ἔδωσαν τὰ καπάρια τὸν μάιον καὶ ἔγιναν αἰτία καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς εις αὐτὴν τὴν τιμὴν, ὅμως αὕτη πρὸς τοῦ λόγου σας πάλε καλοὶ θέλουν φανῆ διότι εἶναι εὐρέοι καὶ ἐγὼ γγρέκος, εις τὸ ὅποῖον νηκοκηρέοι εἴσθε. ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀκόμη δὲν ἐφάνη τίποτε νὰ ἔλθῃ ἀλούτε⁸ καμμίαν ἴδισιν διὰ τοῦ παρατίου⁹ τὴν ὑπόθεσιν. οἱ καπνοὶ ἀνεβασμένοι, τὰ κερία εις ταῖς πρώταις τιμὲς ἄσπρα 145, τὰ βαμβάκια ἄσπρα 48 καὶ 50 ἢ ὀκά, τὰ μαλία καὶ αὐτὰ ἀκριβά ἔχουν νὰ δοθοῦν κατὰ τὴν κονκορέτζα τῶν Φραντζέζων. ἂν τὸ καράβι τὸ ἐπρόφθασεν μία φατούρα ὅπου ὀρδίνιασα τὸν ἀξάδελφόν μου, νὰ τὴν ἔχωμε, ἰδὲ πάρτε τα καὶ στήλτε τα μετὰ ἄλλο μαστιμέντο ὅπου νὰ ἔρθῃ πρῶτον διὰ τὸ ὅποῖον νὰ ἔχω τὸ ἀβίζω. Ταῦτα μὲν καὶ ὑγίειαν

εἰς τοὺς ὀρισμοῦσου ὁ ταπεινὸς δούλος της

Ἀνδρόνικος ὁ Πάϊκος

¹ riposati= ἡσυχασμένοι, τοποθετημένοι.

² torcolo= πιεστήριον, σφυγκτήριον.

³ carratelli= βαρελάκια στενόμακρα

⁴ imbarcare= ἐπιβιβάζω

⁵ Fernandés Diaz καὶ Sachi= ἔμποροι Ἑβραῖοι ἐν Θεσσαλονίκῃ (βλ. Μνημεῖα Μακεδονικῆς Ἱστορίας σ. 295 κέ.)

⁶ λιβορνέζοι, ἐκ Livorno

⁷ Ὁ Francesco Gaudio ἦτο ὁ ταμίας τοῦ Ὄργανισμοῦ Καπνοῦ ἐν Βενετία.

⁸ ἀλλ' οὔτε.

⁹ τοῦ βερατίου, ἦτοι τοῦ σουλτανικοῦ ὀρισμοῦ, πού θὰ ἀνεγνώριζε τὴν ξένην προστασίαν εἰς τὸν Ἀνδρέαν Πάικον.

6

1743 μαΐου 3 Θεσσαλονίκη

Νὰ δώσῃ ὁ ἄντικρης σινιὸρ Κόντες δημήτριος Περούλης διὰ τὰ ἔξοδα ὅπου ἔγιναν εἰς τὰ ἄντικρης πράγματα ὅπου ἔστηλεν εἰς χεῖρας μου, τοῦ λογαριασμοῦ του, λέγω ὑαλικά, χαρτία, κονταρία¹ καὶ βιτριόλο ὡς ἄντικρης:

ἐμπρώτοις διὰ φακινηάτικα ² εἰς κομάτια 92 ἕως ντογάνα καὶ ἀπὸ ἄσλ. ἄσ. ντογάνα εἰς τὸ μαγαζι	ἄσλάνια	7.96
διὰ ντογάνα τὰ ἐβαλουτάρανε ³ διὰ ἄσλάνια 2200 πρὸς 3 τὰ 100		66
διὰ κονσολάτο πρὸς 2 τὰ 100 εἰς ἄσλάνια 1856 καθὼς φανερώ- νει ἢ ριτζεβούτα ⁴ του		37.12
διὰ νήκη μαγαζιοῦ διὰ μῆναν ἕναν ἕως νὰ γγιουσταριστῶ ⁵ μὲ τοὺς εὐρέους		8
διὰ προβεζιόν μου πρὸς 2 τὰ ἑκατὸ		42
διὰ σανσαρία ⁶ πρὸς 1 τὰ ἑκατὸ		21.37
	ἄσλάνια	182.25

Γεναρίου 92 διὰ καπνὸν γένιτζεν τῆς σαλονίκης ἄσλ. ἄσ. φαγότα ⁷ 2 ὀκάδες 52 πρὸς ἄσπρα 57 τὴν ὀκάν	24.84	
διὰ ἕτερον ὁμοιον Γενιτζέν φαγότο 1 ὀκ. 45×60	22.60	
διὰ ἕτερον καπνὸν Καρασοῦ Γένιτζεν φαγότα 2 ὀκ. ὀκ. 86×63	45.18	92.42

μαρτίου 15 διὰ κρασί σκοπελήτικον κατὰ τὴν πρώτην ὀρδινίαν του καρτελλά 2 ὀκ. 668 πρὸς ἄσ. 6 τὴν ὀκάν	33.48	
πλερομὴ διὰ τὰ δύο καρτελλά	5.50	
διὰ χαμαλικά ἕως τὸ μαγαζι καὶ ἀπὸ τὸ μαγαζι ἕως τὸν μόλον	1.100	40.78

διὰ δύο ζευγάρια λοντρόμπολες μὲ δύο πρόσωπα μεγάλα, τὸ ζευγάρι πρὸς ἄσπρα 420	ἄσλ. 7	
διὰ ἕτερα δύο ζευγάρια μονοπρόσωπα μικρότερα τὸ ζευγάρι πρὸς ἄσπρα 210	» 3.60	

¹ χάνδρες τοῦ Μουράνου.

² ἐκ τῆς λ. *facchino* = ἀχθοφόρος.

³ *valutare* = ὑπολογίζω τὴν ἀξίαν.

⁴ *ricevuta* = ἀπόδειξις παραλαβῆς.

⁵ *aggiustarsi* = συμβιβάζομαι, διακανονίζω.

⁶ ἐνετ. διάλ. *sansaria* = μεσιτεία.

⁷ *fagotti* = δεματάκια.

διὰ ἕτερα δύο ζευγάρια μονοπρόσωπα μεγάλα τὸ ζευγάρι πρὸς 270	ἀσλ.	4.60	15
διὰ ἕτερον κρασί σκοπελίτηκον μπότες ¹ 3 διὰ τὴν ἐκκλαμπρότη σου ὀκ. 1767 πρὸς ἄσπρα 6	ἀσλ.	88. 42	
διὰ δετικά διὰ αὐτὰ καὶ φακινιάτικα	»	— 42	
διὰ κρασί ὁμοιον τοῦ σινιὸρ κολέτη κορέζιμα μπότες 2 ὀκ. 861 πρὸς ἄσπρα 6	»	43. 6	
διὰ φακίνους καὶ δετικά	»	— 28	
διὰ τοῦ σινιὸρ μάκουλα κρασί ὁμοίως βαρέλες 4 ὀκάδες 197 πρὸς ἄσπρα 6	»	9. 102	141. 100
			<hr/>
	ὅλα σοῦμα ἀσλάνια		472. 5

1743 μαΐου 26 θεσσαλονίκη

Nà λάβη ὁ σινιὸρ κόντες δημήτριος Περούλης διὰ ὑαλικά, λάστρες ὑαλίων, χαρτία, καναβέτες, κονταρία καὶ βιτριόλο τὰ ὅποια ἦρθαν μὲ τὸ καράβι ὀνομαζόμενον «ματόνα ντέλ Κάρμινε ε² σὰν Φραντζέσκο Λεπάουλα», καπετὰν Φραντζέσκο Τζάνε τὰ ὅποια τὰ ἔστειλεν διὰ λογαριασμόν του, ὡς φανερόνη ἢ φατοῦρα τῶν αὐτῶν πραγμάτων. κομάτια 92 ἐπουλήθησαν μὲ κερὸν μῆναις 8, τὰ μησὰ εἰς 4 καὶ τὰ μησὰ εἰς 8 πρὸς 25 τὰ 100 διάφορον, ἀπάνω εἰς τὸ πρῶτον κόστω, ὡς διαλαμβάνει ἡ φατοῦρα εἶναι λ.³ 10231.12, κομπινέροντας⁴ τὸ σολδί, ἄσπρο⁵ τῆς Τουρκίας κάμνουν ἄσπρα 204632. Προσθέτοντας εἰς αὐτὰ 25 τὰ 100=ἄσπρα 51158, κάμνουν ὅλλα ἄσπρα 255760 πρὸς 120 ἄσπρα τὸ ἀσλάνι= ἀσλάνια 2131.70

ἀκόμη νὰ <i>λάβη</i> διὰ τὰ ὅσα ἔδωσα ντέπητο ⁶ εἰς τὰ ἔ- ξοδα τοῦ καπνοῦ διὰ τὰ ρεγάλα	»		30
ἀκόμη νὰ <i>λάβη</i> καὶ τὴν μησὴν προβεζιὸν ἀπὸ τὴν προβί- στα ⁷ τοῦ καπνοῦ ὅπου τοῦ τοκάρι ⁸ πρὸς 1 τὰ 100	»		272.60
	ἀσλάνια		<hr/> 2434.10

¹ botti= βουτζιά, βαρέλια.

² e= καί.

³ λίρες ἐνετικές.

⁴ combinare= ὑπολογίζω, προσαρμύζω.

⁵ ὑπελόγιζον τὸ σολδί τῆς Βενετίας (μία ἐνετ. λίρα= 20 σολδία) πρὸς ἓν ἄσπρο τῆς Τουρκίας.

⁶ debito= χρέωσις.

⁷ provvista= προμήθεια, ἀγορὰ εἰδῶν καὶ πραγμάτων.

⁸ toccare= ἀνήκω. Ἀλλαχοῦ μεταχειρίζεται τὴν ἑλλ. λ. «τυχαίνει», ποῦ εἶναι ταυτόσημος.

μπατάροντας ¹ τὰ ἀντικρῆς ἔξοδα τῶν αὐτῶν πραγμάτων		
καὶ πράγματα ὅπου τοῦ ἐψόνισα κατὰ τὴν ὀρδινίαν του	ἀσλ.	472. 5
«ρέστα νέτο ριτράτο ἀσκότερλο κόμε σόπρα ² »	ἀσλ.	1962. 5
	φιλάτοντας	κάθε λάθος
ἀνδρόνικος Παΐκος		

7

6 Ἰουνίου 1744

λογαριασμός τρεχούμενος πὲρ ἀβίζω³ τοῦ σηγιὸρ κόντε Περούλη

Νὰ δώση δεκεμβρίου 1. διὰ ἓνα καρτέλο κρασί σκοπελήτικον ὅπου τὸ ἔστειλα μὲ καπετὰν γριγόριον κηόρκο ὀκάδες 126 ἐκόστισεν ἀσλάνια 5.60

δεκεμβρίου 21. διὰ δύο καρτέλα μὲ κρασὴ ὁμοιον τὸ ἔστειλα μὲ τὸν μπετρίνα, ὀκάδες 238 πρὸς ἄσπρα 5 καὶ φακινιάτικα καὶ διὰ τὰ καρτέλα ἀγορὰ ἀσλάνια 12.60

διὰ ἕτερα δύο καρτέλα μὲ κρασὴ τὸ ἔστειλα μὲ καπετὰν μὲ τὸ καράβι μπητζάρω, βάζω μόνον τὴν τιμὴν ἀπὸ τὰ καρτέλα ἀσλάνια 1.15

28 Φεβρουαρίου. διὰ δύο βαλέτα καπνὸν Γένιτζεν ὀκάδες 120 × ἄσ. 45 48.

20 Μαΐου μὲ τὸν ἴδιον μποτζάτον, κρασὴ σκοπελήτικον καρτέλα 7 καὶ βαρέλια 7 ὄλο ὀκάδες 1739 πρὸς ἄσπρα $5\frac{1}{2}$ τὴν ὀκᾶν 80.84

καὶ ἀκόμη δῶρισμα διὰ τὰ καρτέλα μὲ τὸν ἴδιον μποτζάτον ταπέτα 2, τὸ ἓνα μεγάλο κατὰ τὴν ὀρδινίαν του, φίνο ἀσλάνια 11 καὶ τὸ ἄλλο μικρὸ ἀσλ. 6. τὰ δύο μὲ τὸν ἴδιον βαλέτα δύο καπνὸν Καπὰν Πετρίτζη πολὰ ἐκλεκτὸν ὀκάδες 105 πρὸς ἄσπρα 24 21

ἀσλάνια 186.74

νὰ δώση ἀκόμη καὶ τὰ ὄσα ἔξοδα ἕκαμα εἰς ντογᾶνα⁴, κονσουλάτο φακηνιάτικα καὶ ἄλλα, διὰ τὰ πράγματα ὅπου μοῦ ἔστειλεν τοῦ λογαριασμοῦ του, τὰ ὅποια τώρα δὲν τὰ περνῶ νὰ δώση ἀκόμη καὶ διὰ τὰ ὄσα μοῦ ἔγραψεν διὰ νὰ δώσω τὸν καπετὰν Πιέτρο μποτζάτο, κατὰ τὴν ρίτσεβούταν του ἀσλ. 201.48

ἀσλάνια 388.02

¹ ribattere= ἐκπίπτω, ἀφαιρῶ.

² resta netto ritratto a scuoterlo come sopra= ἀπομένει καθαρὸν ὑπόλοιπον πρὸς εἴσπραξιν, ὡς ἄνω.

³ per avviso= πρὸς εἶδησιν, πρὸς γνῶσιν.

⁴ dogana= τελωνεῖον.

να λάβη :

να λάβη ὁ ἄντικρυς διὰ τὴν ἡμισιὰν ὀποῦ τοῦ τυχένη ἀπὸ τὴν προβεζιὸν τῆς προβίστας τοῦ καπνοῦ ὀποῦ ἕκαμα διὰ τὸ ἀπάλλτο¹ γγενεράλη² τῆς βενετίας τοῦ παρόντος χρόνου, κατὰ τὴν συμφωνία μας, ἔγινεν ὅλη ἡ προβεζιὸν ἀσλάνια 1435 ὡς φένηται εἰς τὸν κόντον³ τῆς αὐτῆς προβίστας, ἡ ἡμησιὰ του τοῦ τυχένη ἀσλάνια 717.60

ἀκόμη να λάβη διὰ τὰ ὅσα πράγματα ἔστηλεν διὰ λογαριασμόν του τὰ ὀποῖα μερικὰ ἐπουλήθησαν μὲ καιρὸν καὶ τὰ ἄλλα εἶναι ἀπούλητα ὡς τὸν ἔγραψα καὶ πουλόντας τα θέλω τὸν γράψει τὸ νέο ριτράτο⁴ »

ἄνδρόνικος Πάϊκος φυλάσσοντας καθε λάθος

8

1745 Μαρτίου 28. σηνιὸρ κόντες δημήτριος Περούλης να δώση διὰ τὰ κάτοθεν πράγματα φορτομένα εἰς τὸ καράβι του «ματόνα ντε κάρμηνη ε Σάν Φραντζέσκο ντί Πάουλα» καπετὰν τζανέτο τζάνε κατὰ τὴν ὀρδινίαν του: μάρκα D.P. φαγότα 4 μὲ καπνὸν γενιτζέν τηληγμένα εἰς ἀμπὰν ἐπεζέρανε⁵ ὀκάδες 141 πρὸς ἄσπρα 45 τὴν ὀκά ἀσλ. 52.105
διὰ κρασὴ σκοπελήτικο γληκὸ ὀκάδες 1428 πρὸς ἄσπρα 6, βαλμένα εἰς τρία βουτζιά » 71. 48
διὰ κρασὴ ὀμοιον «μπρούσκο» ὀκάδες 789¹/₂ πρὸς ἄσπρα 6 » 39. 57
βαλμένα εἰς 5 καρτέλα » 96
διὰ κοντζάρισμα⁶ τῶν 9 караβελῶν καὶ τζέρκια⁷ » 96

ἀσλάνια 164. 66

ἄνδρόνικος Πάϊκος

φυλάσσοντας κάθε λάθος

9

29 ἀπριλίου 1747, Θεσσαλονίκη

κόντος στελμένος τῶν κάτοθεν πραγμάτων φορτομένα εἰς τὸ καράβη «Σάν Δημήτρη» καπετὰν πηέτρο μοποτζάτο

¹ appalto= πάκτωσις, ἐνοικίασις.

² generale= γενικός.

³ conto= λογαριασμός.

⁴ ritratto= τὸ εἰσπραχθησόμενον.

⁵ pesare= ζυγίζω.

⁶ acconciare= ἐπισκευάζω, ἐπιδιορθώνω.

⁷ cerchio= στεφάνι. Ἐδῶ ἔννοεῖ σιδηροστεφάνια.

σηνὸρ κόντες δημήτριος Περούλης νὰ δώση 1746 δεκεμβρίου 10 διὰ κρασὴ σκοπελήτικο γληκὸ καρατέλο ἄσλάνια ἄσ. ἓνα τὸ ἔστηλα μὲ καπετὰν κολοβήκ ὀκ. 112 πρὸς ἄσ. 6 καὶ τὸ καρατέλο ἄσλ. 6. 42	
ἀπὸ τὸ ἴδιον κρασὴ καρατέλα 3, τὰ δύο μὲ τζέρκια σιδηρένια καὶ τὸ ἓνα μηκρὸ καὶ βαρέλες 5 ὄλο ὀκάδες 992 πρὸς ἄσπρα 6 » 49. 72	
1747 μαρτίου 21. διὰ κρασὴ σκοπελήτικο γλυκὸ, βουτζία 3 μεγάλα ὀκάδες 1944 πρὸς ἄσπρα 7 τὴν ὀκὰν » 113. 48	
1747 ἀπρηλίου 27 διὰ κρασὴ γλυκὸ σκοπελήτικο διὰ νὰ ἀπο- γεμίσω τὸ ἓνα τὸ βουτζὴ ὀποῦ εἶχεν λάβη ντάνο ¹ ὀκάδες 80 πρὸς ἄσ. 8 » 5. 40	
διὰ ἕτερο κρασὴ «μπρούσκο» βουτζὶ 1 καὶ καρατέλα 2 ὄλο ὀκάδες 944 πρὸς ἄσπρα 8 » 62.112	
διὰ ἀκομοδάρισμα ² τῶν βουτζιῶν καὶ καρατέλων εἰς στε- φάνια καὶ ἄλα καὶ διὰ φακινιάτικα διὰ αὐτὰ ὄλα ἕως τὰ μα- γαζιά καὶ ἀπὸ τὰ μαγαζιά εἰς τὸ καράβη » 6. 12	
	ἄσλάνια 243. 86
1747 φεβρουαρίου 16 διὰ καπνὸν γενιτζέν βαλέτα 4, ἐπεζά- ρισαν ὀκάδες 198 πρὸς ἄσ. 44 ἄσλάνια 72.72	
D.P. Ὅλα αὐτὰ τόσον βουτζιά, καρατέλα, βαρέλες καὶ καπνὸς εἶναι μὲ τὴν ἀντικρῆς μάρκαν σου. 29 ἀπρηλίου ἔδωσα τὸν καπετὰν μποτζάτο κατὰ τὴν ὀρδινίαν ὡς διαλαμβάνει ἢ ριτζεβούτα διὰ ἀνάγγη τοῦ μπαστιμέντου ἄσλ. 431	
1 μαῖου, τὸν αὐτὸν Πιέτρο μποτζάτον τὸν ἔδωσα διὰ χρίαν τοῦ карабиου » 120 623.72	
	Σύνολον νὰ δώση ἄσλ. 867.38
ἀνδρόνικος ὁ Πάϊκος	

1748 Ἰουλίου 22 Θεσσαλονίκη

λογαριασμὸς ξεχωριστὸς τοῦ σηνὸρ κόντε δημήτρη Περούλη μὲ καπετὰν
μάρκο Φακινέτο διὰ ἀβίζω του, ὀποῦ ἔτρεξε ἕως τὴν σήμερον ἀνάμεσόν μας.
Νὰ δώση

¹ danno= ζημία, βλάβη.

² accomodare= ἐπιδιορθῶνω.

<i>1743 Μαΐου 3.</i> τὰ ὅσα πράγματα τὸν ἔστειλα μὲ καπετὰν Φραν- τζέσκο Τζάνε μὲ ὀρδινίαν του	ἄσλ. ἄσ. ἄσλ. 289.100
<i>6 Ὀκτωβρίου</i> νὰ δώση διὰ τὰ ὅσα ἐσκονδέρισεν ¹ ἀπὸ τὸν σηνὸρ Φραντζέσκο γγάουτιο ὁποῦ ἔμινα κρεδιτόρους ² διὰ τοὺς καπνοὺς ὁποῦ ἐφόρτοσα εἰς τὸν αὐτὸν καπετὰν τζάνε »	1122. 6
διὰ τὰ ὅσα ἐσκονδέρισεν ἀπὸ τὸν Ἰωάννην Θεοχάρη ³ διὰ τὸ σκουτὴ ὁποῦ τὸν ἔστηλα μὲ τὸν ἴδιον καπετὰν τζάνε »	463. 70
<i>1744 Ἰουνίου 6.</i> Νὰ δώση διὰ τὰ ὅσα πράγματα τὸν ἔστηλα κατὰ τὴν ὀρδινίαν του μὲ καπετὰν πιέτρο μποτζάτο καὶ τὰ ὅσα ἔδωσα τὸν αὐτὸν μποτζάτο μὲ ὀρδινίαν του, ὅλα ἀσλά- νια	388. 2
Διὰ τὸ νέτο ρητράτο ⁴ ὁποῦ ἔδιζαν ἢ 23 βάλεις μαλὴ τοῦ λογαριασμοῦ μου ὁποῦ ἔστειλα μὲ καπετὰν ματίο Φή- σκοβηκ κατὰ τὸν κόντον ὁποῦ μοῦ ἔστηλεν δουκάτα 518=ἀσλάνια »	535. 32
<i>1745 μαρτίου 28.</i> διὰ τὰ ὅσα πράγματα τὸν ἔστηλα μὲ τὸ καράβι καπετὰν τζάν μπατίστα τζάνε μὲ ὀρδινίαν του »	164. 66
σεπτεμβρίου 13. διὰ τὰ ὅσα πράγματα τὸν ἔστηλα μὲ κα- πετὰν Γιουζέπε μπρόντζα »	95. 36
	ἄσλ. 3058. 72
<i>1746, μαΐου 14</i> Νὰ δώση διὰ τὴν λέτερα ντὲ κάμπιο ⁵ ὁποῦ ἔκαμα εἰς ὄνομα τοῦ δημήτρι Παΐκου καὶ τὴν ἐσκονδέρισεν ἀπὸ τὴν ντίτα ⁶ τοὺς σάλβη, περούλη ε κο- λέτη κατὰ τὴν ὀρδινίαν του καὶ τὰ ἐμπονιφικάρισα ⁷ εἰς τὴν παρτίδα τοῦ καπνοῦ πρὸς κρέδιτό των τζεκίνια 2000 πρὸς ἄσπρα 460= »	7666. 80
τοῦ αὐτοῦ νὰ δώση διὰ τάλερα 2000 ἡμπεριάλε ⁸ ὁποῦ ἔδω- σα κρέδιτο εἰς τὴν ντίτα τοὺς διὰ τοὺς καπνοὺς κατὰ τὴν ὀρδινίαν του πρὸς ἄσπρα 243 »	4050
τοῦ αὐτοῦ νὰ δώση διὰ τὸ παράνω ἀπὸ ταῖς 4000 τάλερα κουάρτα ⁹ ὁποῦ ἔστηλεν καὶ εἰς τὴν παρτίδα τοῦ καπνοῦ,	

¹ scoder (ἐνετ. διάλ.)= εἰσπράττω.

² creditore= πιστωτής.

³ ἔμπορος Ἡπειρώτης ἐν Βενετία (βλ. διαθήκην του εἰς Μικρὸν Ἑλληνομνήμο-
να, τεύχος Β'. σελ. 79-81).

⁴ netto ritratto= καθαρὸν εἰσπραχθὲν.

⁵ lettera di cambio= συναλλαγματικὴ.

⁶ ditto= ἐμπορικὴ ἐπωνυμία.

⁷ bonificare= καλλιτερεύω, πιστώνω.

⁸ imperiali= αὐτοκρατορικὰ.

⁹ quartì= τέταρτα.

τὰ ἔμπονιφικάρισα διὰ ἀκέραια ἡμεριάλε κατὰ τὴν ὀρδινίαν του	Μεταφέρεται :	ἀσλ. 14775. 22
	ἐκ μεταφορᾶς	ἀσλ. 14775. 32
πρὸς ἄσπρα 3 παράνου, κάμνου	»	100
1746 <i>φευρουαρίου 17</i> διὰ τὸ κρασὴ ὀποῦ τὸν ἔστηλα μὲ τὸν παγεμὸν τοῦ δημήτρι Πάϊκου καὶ μὲ καπετὰν Νατὰλ γγιόκα καὶ μὲ καπετὰν Φραντσέσκο Γιάνσικ ὄλα	»	199.107
1747. <i>Μαρτίου 17</i> νὰ δώση διὰ τὸ ὄσα ἐσκονδέρησεν ἀπὸ τὸν σηνὸρ Φραντσέσκο γγάουτιον ὄπου ἔμηνα κρετιτόρος κατὰ τὴν γραφὴν του δουκάτα 1036. 17 ἀσλάνια	»	1071. 32
1747 <i>Ἀπρηλίου 22</i> διὰ τὸ κρασὴ καὶ καπνὸν ὀποῦ τὸν ἔστειλα μὲ καπετὰν Πιέτρο μποτζάτο καὶ τὰ ὄσα ἐμέτρισα τὸν αὐτὸν καπετὰν μποτζάτο κατὰ τὴν ρητζεβούτα του	»	867. 38
	ἀσλάνια	17013. 89
νὰ δώση διὰ τὴν προβεζιὸν ὀποῦ ἀπέρασεν εἰς ταῖς τρεῖς φατοῦρες τὸ πρᾶγμα ὀποῦ μοῦ ἔστηλεν μὲ καπετὰν Πιέτρο μποτζάτο λίρες 654,1 τὸ τζεκίνι πρὸς 460	»	113.116
1748 <i>Ἰουλίου 21</i> νὰ δώση διὰ κρασὴ σκοπελήτικο γληκὸ καὶ μπρούσκο καρατέλα 9 καὶ ἓνα βουτζή καὶ βαρέλες 11 κατὰ τὴν νότα ντισίντα ¹ ὀποῦ τὸν ἔστηλα μὲ τὸν ἴδιον καπετὰν μάρκο Φακινέτο	»	186. 59
1748 <i>Ἰουλίου 24</i> τὸν ἔμπονιφικάρισα εἰς τὴν προβίστα τοῦ καπνοῦ ὡς μοῦ ἔγραψεν	»	580. 41
	νὰ δώση ἀσλάνια	17894. 65
ἀνδρόνικος ὁ Πάϊκος	φυλάτοντας	κάθε λάθος

11

διὰ τὴν βενετίαν.

πρὸς τὸν ἐκκλαμπρότατον σηνὸρ κόντε δημήτριον περούλην προσκυνιτῶς. 28 Ἰουνίου 1757. Θεσσαλονίκη.

«μὲ τὸν ἐρχομὸν τῶν δύο караβίων σου ὀποῦ ἐστάθη εἰς τὰς 26 τοῦ παρόντος ἔλαβα ξεχοριστὴν σου γραφὴν γραμμένη ὄλη ἀπὸ τὸ ἴδιον χέρι σου. σοῦ εὐχαριστῶ κατὰ πολὰ διὰ τὸ ἡμπάρκο² ὀποῦ ἔδωσες τοῦ υἱοῦ μου εἰς τὸ μπαστημέντο σου καὶ διὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ ἐξαδέλφου μου ὀποῦ μοῦ γράφεις ὅτι μὲ τὸ νὰ τὸν χρεοστῶ τοῦ ἐδάνισες 300 τζεκίνια καὶ μοῦ ἐτράβιξεν καμπιάλε³ νὰ τὰ πληρόσω τὴν ἐκκλαμπρότη σου καὶ ἂν δὲν τὴν πλερόσω,

¹ nota distinta= λεπτομερῆς σημειώσεις, κατάστασις.

² imbarco= ἐπιβίβασις.

³ cambiale= συναλλαγματική.

νά τὴν προτεστάρη¹ ὁ καπετὰν γιάνσηκ, διὰ τὸ ὁποῖον τὴν ἀποκρίνομε ὅτι ὄχι τὸν χρεοστῶ τὸν σηνὸρ δημήτρη Πάϊκον, ἀλλὰ μένω διὰ νὰ λάβω ἀπὸ αὐτὸν περίτου ἀπὸ λίρες 8000 κατὰ τὸν κόντο ὁποῦ τὸν ἔστρσα καὶ τοῦ τὸν στέλνω μὲ τὸ μαστημέντο σου, κάμνοντάς του καλὰ καὶ ταῖς ἔξωδες τοῦ υἱοῦ μου κατὰ τὸν κόντο ὁποῦ μοῦ ἔστειλεν καὶ τὸ φαγί του καὶ περισσώτερον τὸν ἔλυπίθηκα καὶ τὸν ἔκαμα καλὰ καὶ ἀσλάνια 1500 διὰ τὴν ζημίαν ὁποῦ λέγει ὅτι ἔκαμεν εἰς τὸν καποτάν, ὡσάν ὁποῦ δὲν εἶναι ντὲ ραγγιὸν² νὰ τὸν μπονιφικάρω τίποτες, ἐπειδὴ καὶ νὰ ἔκαμεν συνδροφία μὲ αὐτὸν μὲ τὰ ἐδικά μου τὰ σολδία, διότι τὸ καπετάλη³ εἶναι ἐδικόν μου καὶ αὐτὸς δὲν ἔβαλεν ἓνα σολδι καπετάλη καὶ μὲ τὰ σολδία τὰ δικά μου κάμνει συνδροφία δίχως νὰ ἔχω ἴδισην ἐγώ. μὲ ὅλον ἐτοῦτο τὸν ἐλειμόνηθα κατὰ τὴν γραφὴν ὁποῦ μοῦ ἔγραψεν καὶ τοῦ ἔκαμα καλὰ τὰ ἄνωθεν, ὁποῦ λέγει μὲ τὴν αὐτὴν γραφὴν του ὅτι ἔχασεν 3000 δουκάτα εἰς τὸν καποτάν καὶ ἐγγιουσταρίσθη⁴ 50 τὰ ἑκατὸ καὶ τὸν κόντον ὁποῦ τὸν στέλνω εἶναι καμωμένος ὅλος κατὰ τοὺς κόντους ὁποῦ μοῦ ἔστηλεν καὶ κατὰ ταῖς γραφαῖς του. Ὅθεν ἐκεῖ ὁποῦ δὲν χρεοστῶ, μάλιστα ἔχω νὰ λαβω, αὐτὸς μοῦ τραβῆ πόλιτζα νὰ τοῦ πλερόσω μπαριτέλα⁵, μὰ μὲ συμπάθιο ἐσιάστισεν καὶ δὲν ἠξέυρη οὔτε τί γράφει οὔτε τί κάμνει, ὅθεν ἔστω εἰς ἴδισήν σου ὅτι δὲν τὴν ἀτζετάρισα καὶ ὅτι θέλει ὁ καπετάνιος ἄς κάμει, ὁμοίως καὶ διὰ τὸν ἄλλον πόντον⁶ ὁποῦ ὀρίζης διὰ τὴν προβεζιὸν ὁποῦ τραβῶ τώρα ἰντιέρα⁷ νὰ τοῦ δώσω μερικὰ διὰ νὰ κυβερνάτε ἐπειδὴ καὶ τὸν ἔταξα. ἐγὼ τὸν ἔγραψα ὅτι ἄς πασχίση εἰς τὴν ἐκκλαμπρότη σου συμά, ἂν τοῦ ἐμπιστευτῆς νὰ τὸν δώσης πάρτε⁸ ἀπὸ τὴν προβίστα τοῦ καποῦ μίαν φορὰν ὁποῦ στέλνης τὸν μορπούργον⁹ καὶ ἄλλον καὶ ἂν τὸν ἔδιδες, τὸν ἐδούλεβα ἀκαρδάρωντάς¹⁰ μου τί νὰ μοῦ δίδη, εἰδὲ ἀπὸ τὴν προβίστα ὁποῦ στέλνεις ἐμένα νὰ σοῦ προβετέρω¹¹, δὲν ἤμε ζουρλὸς νὰ δώσω τιναν οὔτε ἓνα σολδὴ καὶ ἄς μοῦ συμπαθήση ἢ αὐθεντία του. ἐγὼ θαυμάζομε μὲ τὴν ἐκκλαμπρότη σου πῶς τὸν ἔδωσες πίστην εἰς τὰ ὅσα σοῦ ἐμήλισεν

¹ protestare= διαμαρτύρω.

² de ragione= λογικόν, σωστόν.

³ capitale= κεφάλαιον.

⁴ aggiustarsi= συμβιβάζομαι.

⁵ Ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται ἰταλικὴ ἢ λέξις, ἀλλὰ δὲν εἶναι· μάλλον πρέπει νὰ συσχετισθῆ μὲ τὴν ἀραβικὴν *barid*, ἢ ὁποία μεταφορικῶς ἔχει τὴν σημασίαν: ἀνοήτως, βλακωδῶς.

⁶ punto= σημεῖον, θέμα.

⁷ intiera= ὁλόκληρον.

⁸ parte= μέρος.

⁹ David Morpurgo, ἔμπορος ἐν Θεσσαλονίκῃ.

¹⁰ accordare= συμφωνῶ.

¹¹ provvedere= προμηθεύω.

τὰ ὅποια εἶναι ὅλα ψευδῆ, διότι ἔχασεν τὸ λογικόν του καὶ δὲν ἤξεύρη τὶ κάμνει. θαρῆ ὅτι ἐγὼ νὰ δουλέβω καὶ νὰ πεδέβομε διὰ νὰ τοῦ τὰ δώσω αὐτὸν νὰ τὰ φθειρή, ὡσὰν ὁ πατέρας του ὅπου μᾶς ἔφθιρεν τὸ σπίτι μου. Ἔτσι εἶχεν εἰς τὸν νοῦν του καὶ ἡ ἀφεντία του, μὰ τὸν ἐγνώρισα ὀγλήγορης καὶ μόνον τοῦτο χάνω περισσώτερα ἀπὸ δύο χηλιάδες ἀσλάνια, ὄχι νὰ τὸν χρεοστῶ, ἐπειδὴ καὶ μετὴν βοείθιαν τοῦ Θεοῦ τινᾶν δὲν χρεοστῶ. νὰ λάβω ἔχω ἀρκετά, νὰ δόσω ὄχι. κάμνω τέλος εἰς αὐτὴν τὴν ξεχωριστὴν γραφὴν μου διὰ ἀβίζο σου καὶ ὑγίαινε ἐν κυρίῳ.

εἰς τοὺς ὀρισμούς σου πάντοτε
ἀνδρόνικος ὁ Πάϊκος

12

νὰ λάβῃ ὁ σινιὸρ κόντες δημήτριος περούλης:

<i>1743 μαΐου 26</i> , νὰ λάβῃ διὰ τὰ ὅσα ἐξεκαθάρισε τὸ πράγμα ὅπου ἔστηλεν διὰ λογαριασμὸν του μετὰ καπετὰν φραντζέσκο τζάνε, νέτο ριτράτο	ἀσλ.	1949.	45
διὰ ζάχαρι καὶ κομφέτα ὅπου ἔστηλε μετὰ τὸν ἴδιον Καπετὰν τζάνε	»		30
καὶ τὰ ὅσα τὸν ἔτυχαν εἰς τὴν μάρτην ¹ του ἀπὸ τὴν μπροβεζιὸν τοῦ καπνοῦ	»	272.	60
<i>1744 μαρτίου 8</i> διὰ τὸ ὅσον πράγμα μοῦ ἔστηλεν κατὰ τὴν ὀρδινίαν μου μετὰ καπετὰν Πιέτρο μποτζάτο, δουκάτα 492.5	»	508.	73
<i>1744 ἰουνίου 6</i> διὰ τὴν μνησὴν προβεζιὸν ὅπου τοῦ τοκάρισεν ἀπὸ τὴν προβίστα τοῦ καπνοῦ, τὸ κάρικο ² τοῦ μποτζάτου καὶ καπετὰν τζάνε	»	717.	60
διὰ τὰ ὅσα ἐπλέροσεν μετὰ ὀρδινίαν μου τὸν καπετὰν γρηγόριο κιόρκον	»	9.	80
<i>1744 ὀκτομβρίου 1</i> , διὰ τὰ ὅσα πράγματα μοῦ ἔστηλε τοῦ λογαριασμοῦ του μετὰ τὸν καπετὰν Τζανμπατίστα Τζάνε	»	46.	25
<i>1745. νὰ λάβῃ</i> διὰ τὰ ὅσα πράγματα ἔστηλεν τοῦ λογαριασμοῦ του μετὰ τὸν καπετὰν πιέτρο μποτζάτο, ἡαλικά καὶ μέρτζα ³ διάφορα κατὰ τοὺς λογαριασμοὺς ὅπου τοῦ ἔστηλα μετὰ καπετὰν Τζανέτο Τζάνε, ἔμηνεν νέτο ριτράτο	»	3962.	27
διὰ νέτο ριτράτο ἀπὸ σάγιες 12 κατὰ τὸν λογαριασμὸν ὅπου τὸν ἔστηλα	»	3233.	36

¹ parte= μέρος, μερίδιον.

² carico= φορτίον.

³ merci= ἐμπορεύματα.

διὰ νέτο ριτράτο ἀπὸ τὰ χαρτία ὁποῦ ἔστηλεν μὲ τὸν ἴδιον καπετὰν μποτζάτο	ἀσλ. 1100
<i>1745 αὐγούστου 25. νὰ λάβῃ</i> διὰ τὰ πράγματα ὁποῦ ἔστηλεν μὲ καπετὰν γιουζέπε μπρόντζα, ἡαλικά, σουλεημὰν ¹ καὶ μὰνα καὶ ἄλλα κατὰ τὸν λογαριασμὸν ὁποῦ τὸν ἔστηλα νέτο ριτράτο τους	» 2447.104
διὰ κομφέτα καὶ ζάχαρη ὁποῦ ἔστηλεν μὲ τὸν καπετὰν μπρόντζα	» 8
διὰ καρέγες καὶ μία πολτρώνα ὁποῦ ἔστηλεν μὲ τὸν ἴδιον μπρόντζα	» 33
<i>1745 σεπτεμβρίου 13</i> διὰ τὴν μῆσῃν προβεζιὸν ὁποῦ τοῦ τυχένει ἀπὸ τὴν τρίτην προβίστα τοῦ καπνοῦ ὁποῦ ἔκαμα	» 572
<i>1746 Ἰουνίου 6</i> διὰ τὴν μῆσῃν προβεζιὸν ὁποῦ τοῦ τυχένει ἀπὸ τὴν τετάρτην προβίστα τοῦ καπνοῦ ὁποῦ ἔκαμα	» 249
<i>1746 δεκεμβρίου 15.</i> διὰ τὰ ὅσα ἐπλέροσεν τὸν δημήτρι Πάϊκον διὰ τὴν ὀμπρέλλα	» 109. 97
διὰ κομφέτα καὶ ζάχαρη ὁποῦ ἔστηλεν μὲ καπετὰν μπο- τζάτο	» 26. 80
διὰ τὰ ὅσα ἐπλέροσεν τὸν καπετὰν φραντζέσκο γιάνσηκ διὰ τὸ νέτο ριτράτο ἀπὸ τὰ τρία βαλλέτα λοντρίνες ² τοῦ λογαριασμοῦ του	» 1457. 90
<i>1747 ἀπρηλίου 22.</i> νὰ λάβῃ διὰ τὴν μῆσῃν προβεζιὸν ὁποῦ τοῦ τυχένει ἀπὸ τὴν πρώτην προβίσταν τοῦ καπνοῦ ὁποῦ ἔκαμα διὰ τὴν νέαν κοντότα ³	» 463. 60
	_____
εἰς μεταφορὰν ἀσλ.	17196.117
	ἀσλ. ἄσ.
ἐκ Μεταφορᾶς	17196.117
<i>1748 ἰουνίου 30</i> νὰ λάβῃ διὰ ζάχαρη καὶ κομφέτα ὁποῦ ἔστηλεν μὲ καπετὰν μάρκο Φακινέτο κοστίζουσαν κατὰ τὴν γραφὴν του δουκάτα 32=	33. 8
<i>1748 ἰουλίου 24</i> νὰ λάβῃ διὰ τὴν ἡμισιὰν τῆς προβεζιόνης ὁποῦ τοῦ τυχένει ἀπὸ τὴν προβίστα τοῦ καπνοῦ ὁποῦ ἔκαμα τὴν παρούσαν χρονιὰν καὶ ἐπέρση τὸν γενιτζέ βάλες 310 ὅλα	664. 60
νὰ λάβῃ ἀσλάνια	17894. 65

¹ ἀπὸ τὴν ἐνετ. λ. *sulimato* (ἱτ. *sublimato*)=ὕδροχλωρικός ὑδράργυρος, κοινῶς σουλιμάς, γράφει τὸ γαλλοελληνικὸν λεξικὸν τοῦ Βυζαντίου εἰς τὴν λ. *sublimé*.

² πολύτιμα γαλλικά ὑφάσματα, ὧν ἡ ἀξία ἐκυμαίνετο μεταξύ 200-220 ἄσπρων κατὰ πῆχυν.

³ πάκτησις, περίοδος.

νὰ δώση ὡς ἄντικρυς 17314. 24
μένει νὰ λάβη ἄσλ. 580. 41

τὰ ὁποῖα τῆς τὰ ἐπονικάρισα
εἰς τὴν προβίστα τοῦ καπνοῦ
Ἐνδρόνικος ὁ Παῖκος φιλάτοντας κάθε λάθος

13

1749 Σεπτεμβρίου 14 Θεσσαλονίκη

νὰ δώση

κόντος ἀπάρτε¹ τοῦ σηνὸρ κόντε δημητρίου Περούλη διὰ
λογαριασμόν του ξεχωριστόν, σταλμένος με καπετὰν τζανέτο
τζάνε διὰ ἀβίζον του ὡς τὸν ἐζήτησεν με τὴν γραφὴν του 3
Ιουνίου.

17 ἀγούστου 1748. σηνὸρ κόντες δημήτριος Περούλης νὰ
δώση διὰ μία λέτερα ντέ κάμπιο ὁποῦ μοῦ ἐτράρισεν² διὰ
τζεκήνηα 400 νὰ τὴν πλερόσω τὴν ντίταν τους σάλβι, Περούλη
καὶ κωλέτη καὶ τὴν ἔδωσα κρέτιτο³ εἰς τὴν αὐτὴν ντίταν ἄσλ. ἄσ.
τους, τὸ κάθε τζεκήνη ἀπὸ ἄσπρα 465 κάμνουν ἄσλάνια 1550

10 νοεμβρίου 1748 ὁ αὐτὸς νὰ δώση διὰ κρασὴ σκοπελήτικο
γλυκὸ καρατέλα 4 ὀκάδες 373 πρὸς ἄσπρα 4 ³/₄ καὶ διὰ τὴν
καρατέλα καὶ φακινιάτικα ὄλα ἄσλ. 17.60
τὰ δύο καρατέλα τὸν ἔστηλα με καπετὰν μενλίκη καὶ δύο
με καπετὰν μάνου.

15 ἀπρηλίου 1747 διὰ κρασὴ γλικὸ σκοπελήτικον кара-
τέλα 11, τὰ τρία μεγάλα, ὀκάδες 1548 πρὸς ἄσπρα 5 ³/₄ διὰ
μπάντα⁴, φωλόν⁵, πίσσα καὶ ἀκομοτάρισμα ὄλα ἄσλ. 76.59

Ἰουλίου 8. 1749 διὰ κρασὴ μπρούσκο βουτζή ἓνα ὀκάδες
480 πρὸς ἄσπρα 5 ¹/₂ ὁμοῦ με φακινιάτικα, ὄλα ἄσλ. 22.80
τὰ ἔστηλα με καπετὰν τζάνε

νὰ δώση ἄσλ. 1666.79

Ἐνδρόνικος ὁ Παῖκος φυλάτοντας κάθε λάθος

¹ a parte= ξεχωριστός.² trarre= τραβῶ, προκειμένου περὶ συναλλαγματικῆς.³ τὴν ἔδωσα credito= ἐπίστωσα.⁴ banda (stagnata) εἶναι λωρίδες ἀπὸ ψευδοκασίτερον.⁵ Ἦτο ἓν εἶδος κόλλας, τὴν ὁποῖαν παρεσκευάζον με ἄσβέστη, με χοιρινὸ λίπος καὶ κάτι ἄλλο, διὰ τὴν ἐπιδιόρθωσιν τῶν βαρελιῶν,

14

νά λάβη

<i>Ιουλίου 10 1749</i> ὁ ἄντικρης σηνὸρ κόντες δημήτριος πε- ρουύλης νά λάβη διὰ τὰ ὅσα τοῦ ἔκαμα καλὰ ἐπέρση εἰς τὸν κόντον τῆς ντίτας των σάλβη, περούλη καὶ κωλέτη καὶ ἐξί- τησεν μὲ τὴν γραφὴν του 3 ἰουνίου νά ριτρατάρω ¹ τὴν παρτίδαν του καὶ νά τὴν φέρω εἰς κρέδιτόν του εἰς τὸν κόν- τον ἀπάρτε ἐδῶ	ἀσλάνια	580.41
<i>αὐγούστου 17</i> ὁ αὐτὸς νά λάβη διὰ ταῖς ἐξοδαὶς ὁποῦ ἔκα- μεν διὰ τὸν υἱόν μου Παναγιώτην εἰς φορεσιές του καὶ διὰ μεζάδες ² ὁποῦ ἐπλέροσε τὸν διδάσκαλον διὰ μῆνες 7 ἕως μαΐου 10 κατὰ τὸν κόντον ὁποῦ μοῦ ἔστηλεν ὑπογεγραμμένον ἀπὸ τὸν κύρ δημήτρη Πάϊκον λίρες 3455 καὶ 14 κάμνουν ἀσλάνια		608.80
ὁ αὐτὸς νά λάβη διὰ τὰ ρεγάλα ὁποῦ ἔστηλεν μὲ καπετὰν τζάνε εἰς γληκά. λίρες 186	ἀσλ.	32.93
ὁ αὐτὸς νά λάβη τὰ ὅσα μοῦ ἔγραψεν καὶ ἐσκονδέρισα ἀπὸ τὸν ντὸν ³ ἀντόνιον σαγάρην λίρες 32.10	»	5.86
<i>14 Σεπτεμβρίου</i> ὁ αὐτὸς νά λάβη τὴν ἡμισιὰν τῆς προβε- ζιόνης ὁποῦ τὸν τυχένη ἀπὸ τὴν προβίστα τοῦ καπνοῦ ὁποῦ ἔκαμα τὴν παρούσαν χρονιὰν καὶ ἀπὸ τὰ ἔξοδα τῶν 210 βαλῶν «Καπὰν»	ἀσλ.	452
	νά λάβη ἀσλάνια	1679.60
ἀνδρόνικος ὁ πάϊκος		

15

1751 Ἰουλίου 11 Θεσσαλονίκη
λογαριασμός τρεχούμενος διὰ κόντον ἀπάρτε τοῦ σηνὸρ κόντε δημήτρη
περούλη σταλμένος μὲ καπετὰν τζανέτο τζάνε διὰ τὰ ὅσα ἔδωσα διὰ αὐτὸν
ἀπὸ 1749 ἕως σήμερον.

νά δώση ὡς κατοθεν

1749 αὐγούστου 17 διὰ μία καμπιάλε ⁴ ὁποῦ μοῦ ἐτράρισεν

¹ ritrattare= ἀποσύρω, μεταφέρω.

² mesate= μηνιάτικα (ἐκ τῆς λ. mese= μῆν).

³ don' ἀντιστοιχεῖ μὲ τὸ δικό μας «αἰδέσιμος».

⁴ cambiale= συναλλαγματική.

διὰ τζεκήνια 400 νὰ τὰ πληρώσω τὴν ντίτα σάλβι, Περούλη καὶ κολέτη καὶ τοῦ τὰ ἐμπονιφικάρισα εἰς τὰ ὅσα εἶχα νὰ λά- βω ἀπὸ αὐτοὺς διὰ τοὺς καπνοὺς ὅπου τοὺς ἔκαμα πρὸς ἄσπρα 465 τὸ τζεκήνι ὡς μοῦ ἔγραφεν	ἀσλάνια	1550.
διὰ κρασὴ σκοπελήτικο ὄπου τὸν ἔστειλα μὲ καπετὰν μενλήκ, καρατέλα 2 καὶ μὲ καπετὰν μπάνε, караτέλα δύο καὶ μὲ κα- πετὰν τζάνε βουτζή 1 καὶ караτέλα μεγάλα καὶ μικρά 11, ἐκό- στισαν μὲ τὰ ἐξοδά τους	ἀσλ.	116.79
1749 σεπτεμβρίου 16, τὰ ὅσα ἐδάνισα τοῦ καπετὰν Τζανέτο Τζάνε διὰ χρίαν τοῦ μπαστιμέντου του κατὰ τὴν ρετζεβούταν του	»	100
1750 διὰ κρασὴ σκοπελήτικο ὄπου τὸν ἔστηλα μὲ καπετὰν μπάνε караτέλα 2 καὶ μὲ στέφανον πετρίνα караτέλα 2 καὶ μὲ καπετὰν Τζόρτζη καενάτζο, βουτζή 1 καὶ караτέλα 13 με- γάλα καὶ μικρά, ἐκόστισαν μὲ τὰ ἐξοδά τους	»	185.114
1751 μαΐου 29 διὰ κρασὴ σκοπελήτικον μὲ καπετὰν Τζόρτζη καενάτζο βουτζή 1 γληκὸ καὶ μπρούσκο βουτζι 1 καὶ кара- τέλα 4 γληκὸ ὀκάδες 1658 πρὸς ἄσ. 7 ἢ ὀκά=ἀσλ. 96.86 καὶ κοντζάρισμα ¹ διὰ αὐτὰ εἰς στεφάνια, φακι- νιάτικα καὶ ἄλα	» 5	» 101.86
1751 ἰουνίου 28 διὰ κρασὴ ἕτερο γληκὸ μὲ καπετὰν Τζανέτο Τζάνε βουτζή 1 καὶ караτέλα 8, τὰ δύο μεγάλα καὶ τὰ 6 μικρά ὀκάδες 1613 πρὸς ἄσπρα 7 ¹ / ₂ ἢ ὀκά=ἀσλ. 100.98 καὶ διὰ αὐτὰ ἐξοδα	1.82	102.60
1751 ἰουλίου 10 νὰ δώση. ἀσλ. 234.93 τὰ ὅσα τὸν ἔκαμα καλὰ εἰς τὸν κόντον τῆς προβίστας τοῦ καπνοῦ διὰ νὰ λάβη ἀπὸ τὴν ντίτα τους σάλβη, περούλη καὶ κολέτη ἀσλάνια		234.93
1751 ἰουλίου 11 νὰ δώση ἀσλ. 703.55 ὅπου ἔδωσα τοῦ κα- πετὰν Τζάνε διὰ σάλδος ² τοῦ παρόντος κόντου του ἀπάρτε καὶ ἔλαβα ρητζεβούτα ὡς μοῦ ὀρδινιάζει μὲ τὴν γραφὴν του ἀπρηλίου 14	ἀσλ.	703.55
	ἀσλάνια	3095. 7
νὰ λάβη ὁ ἀντικρυς σηὸρ κόντε δημήτριος περούλης 1749. διὰ τὴν παρτίδαν ὅπου τοῦ εἶχα δώσει κρέτιτο ἀσλ. 580.41 καὶ μοῦ ἔγραφεν ἰουνίου 3 καὶ τὴν ἐρητραταρισα ἀπὸ τὴν ντίτα σάλβη, περούλη καὶ κολέτη καὶ τὸν δίδω κρέτιτο εἰς τὸν παρὸν κόντον ἀπάρτε ὡς ἐζήτησεν	ἀσλ.	580. 41

¹ acconciare= ἐπιδιορθῶνω.² saldo= ἐξόφλησις.

<i>1749 αὐγούστου 17.</i> διὰ τὰ ὅσα ἐξόδευσεν εἰς τὸν υἱὸν μου εἰς φορεσιὰς του καὶ μεζάδες του κατὰ τὸν κόντον ὁποῦ μοῦ ἔστηλεν λίρες 3455.14	ἀσλ.	608.	80
διὰ τὰ γληκὰ ὁποῦ ἔστηλεν με τὸν τζάνε διὰ τὰ ρεγάλα	»	32.	93
διὰ τὰ ὅσα ἐκονδέρισα ἀπὸ τὸν ἀπάτε ¹ ἀντόνιον σαγάρη	»	5.	86
διὰ τὴν ἡμισιὰν ἀπὸ τὴν προβεζιὸν ὁποῦ τοῦ ἔτυχεν	»	452	
<i>1750</i> διὰ τὰ ὅσα ἐξόδευσε διὰ τὸν υἱὸν μου κατὰ τὸν κόντον του	»	301.	11
διὰ τὰ γληκὰ ὁποῦ ἔστηλεν με καενάτζον διὰ τὰ ρεγάλα,	»	33.	16
διὰ τὴν ἡμισιὰν ἀπὸ τὴν προβεζιὸν ὁποῦ τοῦ ἔτυχεν	»	626.	40
	ἀσλάνια	2640.	27
ἔως ἐδῶ τοῦ ἐστάλθηκαν οἱ κόντοι τὸν κάθε χρόνον			
<i>1751 μαῖου 30</i> διὰ τὴν κασέλα ² με τὰ γληκὰ ὁποῦ ἔστηλεν με τὸν καπετὰν τζανέτο τζάνε διὰ τὰ ρεγάλα ³	ἀσλ.	32.100	
καὶ διὰ τὴν ἡμισιὰν ἀπὸ τὴν προβεζιὸν ὁποῦ τοῦ ἔτυχεν ἀπὸ τὴν προβίστα τοῦ καπνοῦ ὁποῦ ἔκαμα ἐφέτος, ἂν καλὰ καὶ δὲν τοῦ ἐτύχενεν νὰ πάρη, με ὅλον ἐτοῦτο. ἐγὼ διὰ ἀγάπην του δὲν τοῦ τὴν ὑστερῶ	ἀσλ.	422	
	νὰ λάβη	»	3095. 7
νὰ δώση ὡς ἀντικρυς διὰ σάλδος	»	3095.	7
			0000. 0
ἀνδρόνικος ὁ Παΐκος			

16

1753 ἰουλίου 11 Θεσσαλονίκη

σηνὸρ κόντε δημήτριος Περούλης διὰ κόντον του ξεχωριστὸν νὰ δώση
ὡς ἀκολουθὰ:

<i>1749</i> νὰ δώση διὰ μίαν καμπιάλε ὁποῦ ἐτράρισην νὰ πλερόσω τὴν ντίτα σάλβη Περούλη Κολέτη τζεκήνια 400 καὶ τοῦ τὰ ἐμπονικάρισα εἰς τὰ ὅσα εἶχα νὰ λάβω ἀπὸ αὐτὴν, τὸ τζε- κήνι πρὸς ἄσπρα 465 κομποταραντίζω ⁴ =	ἀσλ.	ἄσπρα	1550
<i>1749 αὐγούστου 17</i> διὰ κρασὴ σκοπελήτικον ὁποῦ τὸν ἔστηλα με καπετὰν τζανέτο τζάνε καρτέλα 11 καὶ βουτζή 1. καὶ 4 καρτέλα με Μελικ καὶ μπάνε, ὄλα ἐκόστισαν	»	116.	79

¹ abate ἢ abbate = ὁ ἀββᾶς, ὁ ἡγούμενος.

² cassella ἢ cassetta = κιβώτιον.

³ regali = δῶρα.

⁴ computare = συμψηφίζω.

καὶ τὰ ὅσα ἔδωσα εἰς τὸν αὐτὸν καπετὰν Τζάνε μὲ ὀρδινίαν του καὶ κατὰ τὴν ρητζεβούταν του	ἀσλ.	100
1750 <i>Ιουλίου 9</i> διὰ κρασὴ σκοπελήτικον καρτέλα 15 καὶ βουτζή 1, τὰ 2 τὰ ἔστηλα μὲ στέφανο μπάνε καὶ τὰ 14 μὲ κα- πετὰν τζώρτζη καενάτζον, ὅλα ἐκόστισαν	»	185.114
1751 <i>Ιουλίου 5</i> διὰ κρασὴ σκοπελήτικον καρτέλα 12 καὶ βουτζία 3 τὰ ἔστηλα μὲ καπετὰν Τζάνε καὶ καενάτζον	»	204. 26
1751 <i>Ιουλίου 11</i> τὰ ὅσα ἔδωσα τοῦ καπετὰν Τζανέτο τζάνε μὲ ὀρδινίαν του κατὰ τὴν ρητζεβούταν του	»	703. 55
1752 διὰ κρασὴ σκοπελήτικον καρτέλα 9 καὶ βουτζία 2 καὶ 3 ζευγάρια λουτρόμπολες μεγάλες, τὰ ἔστηλα μὲ καπετὰν Φραντζέσκο γιάνσηκ καὶ καπετὰν κωσταντίνη, ἐκόστισαν ὅλα	»	205
καὶ τὰ ὅσα ἔδωσα τοῦ καπετὰν φραντζέσκο γιάνσηκ μὲ ὀρ- δινίαν του κατὰ τὴν ρητζεβούταν του	»	100
	ἀσλάνια	3165. 93
ἕως ἐδῶ τοῦ ἐστάλθη ὁ κόντος ἐπέρση μὲ καπετὰν Κωσταντί- νη καὶ καπετὰν γιάνσηκ.		
1752 <i>νοεμβρίου 4</i> διὰ μίαν καρπέτα ὅπου μοῦ τὴν ὀρδίνιασε τὴν ἔστηλα μὲ καπετὰν ἀνδρέαν κοστόπουλον	»	3. 90
1753 <i>γεναρίου 20</i> διὰ τὰ ὅσα ἐπλέροσα τοὺς κληρονόμους ἰωάννου δούκα ὡς μοῦ ὀρδίνιασεν, δουκάτα 184 καὶ γροσέτα 21 ὅπου τοῦ τὰ χρωστοῦσεν ὡς φανερώνη τὸ ἐξοφλητικὸν γράμμα του ὅπου σοῦ τὸ ἔστηλα, τὸ δουκάτον πρὸς ἄσ. 124= ἀσλ.		191. 4
1753 <i>Ιουλίου 10.</i> διὰ κρασὴ γληκὸ βουτζία 4 ὀκ. 2327 καὶ δύο καρτέλα μικρὰ ὀκ. 288 καὶ 1 βουτζή μικρὸ ρετζέντε ¹ ὀκ. 415, ὄλον ὀκ. 3030 πρὸς ἄσ. 8 ¹ / ₄ καὶ ἀκομοδάρισμα τῶν βουτζιῶν ἀσλ.		207. 18
καὶ τὰ ὅσα ἔδωσα τὸν καπετὰν φραντζέσκον γιάνσηκ διὰ ταῖς πάγαις ² τῶν σολδάδων ὅπου μοῦ τὰ ἐζήτησεν τζεκήνια 36, ἐκόστισαν τὸ κάθε τζεκήνι πρὸς ἄσ. 476, ἀρα- γγουλιάντο ἦλ τάλερο πιάστρε 2 ³ κάμουν ἀσλάνια		142. 96
	νὰ δώση ἀσλ.	3710. 61

¹ reggente= φέρω, βαστάζω, περιέχω.

² paghe= μισθοί.

³ «raguagliato il tallero piastre 2» = ὑπολογιζομένου τοῦ ταλλήρου πρὸς πιά-
στρες δύο.

νὰ λάβη ἀσλ. 3228. 75
 μένει χρεώστης » 481.106
 φυλάτοντας κάθε λάθος

ἀνδρόνικος ὁ Παΐκος

17

<i>1749 Ἰουλίου 10</i> σηνὸρ κόντες δημήτριος Περούλης νὰ λάβη διὰ κόντον του ξεχωριστὸν ὡς τρέχει:	
διὰ τὰ ὅσα ἔμηνεν κρετιτόρος ¹ ἀπὸ τοὺς 1743 ἕως τὴν σή- μερον 1748 ἰουλίου 24 κατὰ τοὺς κόντους ὅπου τοῦ ἔστηλα περισσές φορές	ἀσλ. ἄσ. 580. 41
<i>1749 ἀγούστου 17</i> διὰ ταῖς ἔξωδες ὅπου ἔκαμεν εἰς τὸν υἱὸν μου Παναγιώτην κατὰ τὸν κόντον ὅπου μοῦ ἔστηλεν	608. 80
διὰ τὰ γληκὰ ὅπου ἔστηλε με καπετὰν Τζάνε διὰ τὰ ρεγάλα	32. 93
διὰ τὰ ὅσα ἐσκοιδέρισα ἀπὸ τὸν πρέτε ² ἀντόνιον σαγάρα	5. 86
<i>1749 σεπτεμβρίου 14</i> διὰ τὴν ἡμισιὰν τῆς προβεζιόνης ὅπου τοῦ ἔτυχεν	452
<i>1750 ἰουνίου 20</i> διὰ ἕτερες ἔξωδες ὅπου ἔκαμεν διὰ τὸν ἴδιον υἱὸν μου Παναγιώτην κατὰ τὸν κόντον του	301. 11
διὰ τὰ γληκὰ ὅπου ἔστηλεν με καπετὰν καενάτζον διὰ τὰ ρεγάλα	33. 16
<i>1750 ἰουλίου 6</i> διὰ τὴν ἡμισιὰν τῆς προβεζιόνης ὅπου τοῦ ἔτυχεν	» 626. 60
<i>1751</i> , διὰ τὰ γληκὰ ὅπου ἔστηλεν με καπετὰν Τζανέτο τζάνε διὰ τὰ ρεγάλα	» 32.100
ἰουλίου 11 διὰ τὴν ἡμισιὰν τῆς προβεζιόνης ὅπου τοῦ ἔτυ- χεν	» 422
<i>1752</i> διὰ τὰ γληκῆσματα ὅπου ἔστηλεν με καπετὰν Φραντζέ- σκο γιάνσηκ	» 32.100
ἕως ὅδε τοῦ ἐστάλθη ὁ κόντος ἐπέρση	ἀσλάνια 3127.107
<i>1753 Ἰουνίου 8</i> νὰ λάβη ἀσλάνια 100.88 τὸ διάφορον ὅπου ἔδιξαν ἠ 4 σάγιες ³ ὅπου μοῦ ἔστηλεν ἐπέρση ὁ σηνὸρ κόν- τε σπυριδὸν ⁴ Περούλης με καπετὰν φραντζέσκο γιάνσηκ, κατὰ τὸν κόντον ὅπου τοῦ ἔστηλα ἐπουλήθησαν ἀσλάνια	

¹ creditore= πιστωτής.

² prete= ἱερεύς.

³ Ἐλαφρὰ βενετικά ὑφάσματα τὰ ὅποια ἐπωλοῦντο εἰς τὰς ἐμποροπανηγύρεις
ιδίᾳ τῆς Ἐλασσῶνος καὶ εἶχαν ζήτησιν.

⁴ Εἶναι ὁ υἱὸς τοῦ Δημητρίου Περούλη.

1060, εὐγάζοντας τὰ ἑξοδά των ἄσλ. 82.86 μένη νέτο ριτράτο ἄσλάνια 977.34. ἀπὸ αὐτὰ ἔδωσα κρέτιτο τὴν ντίτα σάλβη καὶ περούλη διὰ τὴν καμπιάλε ὁποῦ μοῦ ἔστηλεν κατὰ τὴν ὀρδινίαν σου ἄσλ. 876.66, σοῦ δίδω κρέτιτο καὶ διὰ τὰ ἐπι- λυπα ἐδῶ ὡς ἔγραψα καὶ τοῦ σηνὸρ κόντε σπυριδὸν Ρού- της ¹ , ἄσλάνια	100. 88
νὰ λάβη	ἄσλ. 3228. 75

18

1754 αὐγούστου 1 Θεσσαλονίκη κόντος ξεχοριστὸς τοῦ σηνὸρ κόντε δημήτρη Περούλη σταλμένος μὲ κα- πετὰν Φραντζέσκο γιάνσηκ καὶ μὲ καπετὰν Τζόρτζη καενάτζον νὰ δώση κατὰ τὸν κόντον ὁποῦ τοῦ ἔστηλα ἐπέρση ἕως 1753 ἰουλίου 10 ἄσλάνια	3710. 61
1754 γεναρίου 15 νὰ δώση διὰ κρασὴ σκοπελήτικον γληκό, καρατέλα 2 ὀκ. 187 πρὸς ἄσπρα 8 ἄσλάνια	12.56
1754 ἀπρηλίου 9 κρασὴ ὅμοιον καρτέλα 7 ὀκ. 1455 × $8^{3/4}$	106.64
1754 ἀπρηλίου 25 κρασὴ ὅμοιον καρτέλα 4 ὀκ. $519 \times 8^{3/4}$	38.30
1754 ἰουλίου 20 κρασὴ ρετζέντε ὀκ. 404 εἰς 1 βουτζή $\times 9^{3/4}$	32.99
διὰ 4 καρτέλα ὁποῦ ἀγόρασα καὶ ἀκομοδάρισα καὶ τὰ ἄλλα	5.90
φακινιάτικα εἰς τὸ μαγαζὶ καὶ ἀπὸ τὸ μαγαζὶ ἕως τὸν μὸλον	7
ἄσλάνια	202.99
19 ἰουλίου διὰ τὰ ὅσα ἔδωσα τὸν καπετὰν Φραντζέσκον γιάνσηκ τζεκήνια 40 καὶ τάλερα 80 διὰ χρίαν τοῦ караβίου σου κατὰ τὴν ρητζεβούταν του, κάμνου	ἄσλ. 323
19 τοῦ αὐτοῦ, διὰ τὰ ὅσα ἔδωσα τὸν καπετὰν Τζόρτζην καε- νάτζον διὰ χρίαν τοῦ μπαστιμέντου του κατὰ τὴν ρητζεβού- ταν του	ἄσλάνια 500
νὰ δώση ἄσλ.	4736. 40
νὰ λάβη ὁ ἄντικρυς σηνὸρ κόντες δημήτριος περούλης διὰ κόντον ξεχορηστὸν κατὰ τὸν κόντον ὁποῦ τὸν ἔστηλα ἐπέρ-	

¹ Ἄθηναῖος ἔμπορος ἐν Βενετία' ἀναφέρεται εἰς τὴν διαθήκην Στεφάνου Ρούτη (Μικρὸς Ἑλληνομνήμων, τευχ. Β', σ. 121).

ση ἕως 1753 Ἰουνίου 8	ἀσλ.	3228.	75
1754 Ἰουλίου 20 νὰ λάβῃ ἀσλ.		290.	102
διὰ τὴν ἡμῆσιν προβεζιὸν ὁποῦ τὴν ἐζήτησεν πάλιν νὰ τὴν λαμβάνῃ			
νὰ λάβῃ	ἀσλ.	3519.	57
		<hr/>	<hr/>
ἀνδρόνικος ὁ Πάϊκος	μένει χρεώστης ἀσλάνια φυλάσσοντας	1216.	103 κάθε λάθος

19

1755 Ἰουλίου 8 Θεσσαλονίκη σηνὸρ κόντε δημήτριος περούλης νὰ δώσῃ διὰ τὸν κόντον του ἀπάρτε ὡς τὸν ἔστηλα ἐπέρση τὸν κόντον μὲ τὸν ἴδιον καπετὰν Φραντζέσκο Γιάνσηκ			
1754 Ἰουλίου 31	ἀσλάνια	4736.	40
1755 Ἰουλίου 1 νὰ δώσῃ ὁ αὐτὸς ἀσλάνια		79.	20
διὰ τὰ ὅσα ἔδωσα περισσώτερα ὡς νήκι μαγαζιῶν διὰ τοὺς καπνοὺς ἐπέρση ἀσλάνια 75 καὶ ἐφέτος 83.40 κάμουν ὅλα ἀσλάνια 158.40 ὡς σοῦ ἔγραψα εἰς τοὺς 1753 Ἰουνίου 22 ὄντας μοῦ ἐζήτησες πάλιν τὸ ἕνα τὰ 100 ἀπὸ τὴν προβεζιὸν καὶ ἐπειδὴ ἐπέρση ἀλησμόνησα νὰ σοῦ δόσω ντέπιτο ¹ ἀπὸ τὴν ζάλην τῆς Πανούκλας ² σοῦ τυχένουν τὰ μισὰ 79.20. τοῦ αὐτοῦ διὰ τὰ ὅσα ἔδωσα τὸν καπετὰν Φραντζέσκον Γιάν- σηκ διὰ χρία τοῦ μπαστιμέντου ὡς μοῦ ὀρδίνιασες μὲ τὴν γρα- φὴν του καὶ κατὰ τὴν ρητζεβούταν του τάλερα 100	ἀσλ.	205	
3 Ἰουνίου			
διὰ κρασὴ γληκὸν ὀκ. 1214 εἰς καρατέλα 7 πρὸς ἄσπρα 7 τὴν ὀκᾶν	»	70.	38
καὶ διὰ ἀκομοδάρισμα ταῖς μπότες καὶ καρατέλα καὶ φακι- νιάτικα	»	6	
7 Ἰουλίου διὰ ἕτερον κρασὴ γληκὸ ὀκ. 1174 εἰς μπότες 2 πρὸς ἄσπρα $7\frac{3}{4}$ τὴν ὀκᾶν	»	75.	99
καὶ ρετζέντε ὀκ. 560 εἰς μπότα 1 καὶ 1 καρατέλο $\times 7\frac{3}{4}$	»	32.	80
διὰ λοντρόμπολες ζευγάρια 12 κατὰ τὴν μόστρα ὁποῦ μοῦ ἔστηλεν καὶ καλῆτερα πρὸς ἄσπρα 330 τὸ ζευγάρι	»	33	
καὶ ἕτερον ζευγάρι μὲ δύο πρόσοπα	»	2.	60

¹ χρέωσις (debito).

² Ἡ πανώλης ἐνεφανίσθη τὸν Ἰούνιον τοῦ 1754 (βλ. Μνημεῖα Μακεδονικῆς Ἱστορίας, σ. 368 κέ.).

καὶ ντογάνα διὰ αὐτὰ	ἀσλ.	1. 12
	νὰ δώση ἀσλ.	5241.109
	νὰ λάβη ἀσλ.	5039.100
	μένει χρεώστης ἀσλ.	202. 9
ἀνδρόνικος ὁ πάϊκος	φυλάσσοντας κάθε	λάθος
ὁ ἄντικρυς σινὸρ κόντες δημήτριος περούλης νὰ λάβη		
1754 Ἰουλίου 31 κατὰ τὸν κόντον ὁποῦ τὸν ἔστηλα μὲ τὸν		
καπετὰν γιάνσηκ ἐπέρση	ἀσλάνια	3519. 57
1755 μαρτίου 18. νὰ λάβη διὰ μίαν καμπιάλε ὁποῦ μοῦ ἔστη-		
λεν πέρ βίας λιβόρνου καὶ τὴν σκονδέρισα εἰς Κωνσταντι-		
νούπολην ἀπὸ τὸν Ἄντώνιον νταράτζο	ἀσλάνια	1216.103
24 Ἰουνίου, διὰ τὴν κασέλα ὁποῦ ἔστηλεν μὲ τὰ γληκὰ ἔδω-		
σα ντέπιτο τῆς ντίτας του καὶ ἔδω τὸν δίδω κρέδιτο		26
5 Ἰουλίου νὰ λάβη τὴν μησὴν ἀπὸ τὴν προβεζιὸν ὁποῦ		
ἔγινεν ἐφέτος ἀπὸ τοὺς καπνοὺς ἀσλάνια 555 τὰ μισὰ =		277. 60
	νὰ λάβη ἀσλάνια	5039.100
ἀνδρόνικος ὁ πάϊκος	φυλάσσοντας κάθε	λάθος

20

1756 Ἰουλίου 23 Θεσσαλονίκη		
νὰ δώση ὁ ἄντικρυς σηνὸρ κόντες δημήτριος Περούλης		
1755 Ἰουλίου 8 σηνὸρ κόντε δημήτριος Περούλης διὰ τὸν		
κόντον του ἀπάρτε κατὰ τὸν κόντον ὁποῦ τὸν ἔστηλα μὲ		
καπετὰν Φραντζέσκο Γιάνσηκ μοῦ ἔμεινεν χρεώστης ἀσλ.		5242.49
1756 Ἰουλίου 8		
νὰ δώση ἀσλάνια 75 ὁποῦ ἔδωσα ἐφέτος ἐνίκη διὰ τὰ μαγα-		
ζιά παράνω ἀπὸ τὰ 10 ἄσπρα τὴν βάλα ὁποῦ ἐπέρασα εἰς τὸν		
κόντον ἀσλάνια 150 τὰ μισὰ τοῦ τυχένου		75
μαρτίου 11. διὰ κρασὴ σκοπελήτικον ρετζέντε καρτέλα		
ὀκάδες 448 πρὸς ἄσπρα 7 τὴν ὀκᾶν		26.16
μαΐου 14. κρασὴ γληκὸ καρτέλα 5 ὀκ. 818 πρὸς ἄσπρα $7\frac{1}{2}$		51.15
Ἰουλίου 10 κρασὴ γληκὸ βουτζία 2 καὶ καρτέλο 1 μεγάλο		
ὀκ. 1515 πρὸς ἄσπρα 9		113.75
διὰ ἀκομοδάρισμα τὰ βουτζιά καὶ καρτέλα καὶ φακινιάτικα		
καὶ ἄλλα ἔξοδα λιανικά		8.90
	νὰ δώση ἀσλάνια	5517. 5
νὰ λάβη		
1754 Ἰουλίου 31 κατὰ τὸν κόντον ὁποῦ τὸν ἔστηλα μὲ καπε-		

τάν φραντζέσκον γιάνσηκ	ἀσλ.	5039.100	
1756 <i>ιουλίου 22</i> νὰ λάβη διὰ τὴν κασέλα			
μὲ τὰ γληκήσματα ὅπου ἔστηλεν διὰ τὰ			
συνιθισμένα ρεγάλα	»	31	
ὁ αὐτὸς νὰ λάβη τὴν μισὴν ἀπὸ τὴν προ-			
βεξιὸν ὅπου ἔδιξαν ἐφέτος ἢ ἐδικὴ προ-			
βίστα		635. 12	
	νὰ λάβη ἀσλ.	5705.112	νὰ δώση 5517. 5
	νὰ δώση »	5517. 5	
	νὰ λάβη ἀσλ.	188.107	
			φυλάσσοντας κάθε λάθος
			ἀνδρόνικος ὁ πάϊκος

21

1757 <i>ιουλίου 22</i> Θεσσαλονίκη			
νὰ δώση σηνὸρ κόντες δημήτριος περούλης νὰ δώση διὰ τὸν κόντον του			
ξεχωριστὸν κατὰ τὸν κόντον ὅπου τὸν ἔστηλα ἐπέρση μὲ καπετὰν Φραντζέ-			
σκον γιάνσηκ καὶ καπετὰν κωνσταντίνη	ἀσλάνια	5517.5	
1757 <i>μαρτίου 5</i> διὰ κρασὴ σκοπελήτικον γληκὸ ὀκ. 1495			
<i>ιουνίου 6</i> ἕτερο κρασὴ ὁμοιον γληκὸ	ὀκ. 1200		
	ὀκάδες	$2695 \times \text{ἄσ. } 7 \frac{3}{4}$	174.7
καὶ διὰ ἀκομοδάρισμα δύο φορὲς τὰ 3 βουτζιά			
καὶ ἄλλη φορὰ τὰ τρία καρατέλα εἰς στεφάνια,			
στουφάρισμα ¹ , πάφηλαν, σοῦρον ² , πήσα, καρφιὰ			
καὶ ἀγορὰ τῶν 6 καρατέλων νέον καὶ χαμα-			
ληκὰ διπλά	ἀσλ.		16.50
<i>ιουλίου 21</i> διὰ ἕτερον κρασὴ ρετζέντε βουτζὴ ἓνα			
ὀκάδες 504 πρὸς ἄσπρα $6 \frac{3}{4}$, χαμαλικά καὶ ἄλλα	»		29
τὸ ἄνοθεν κρασὴ εἶναι βαλμένο εἰς καρατέλα			
18 μικρὰ καὶ μεγάλα καὶ μπόγε μία			
<i>ιουλίου 18</i> τὰ ὄσα ἔδωσα τὸν καπετὰν φραντζέσκο			
γιάνσηκ μὲ ὀρδινίαν του διὰ χρίαν τοῦ μπαστιμέντου του			
καὶ ἔλαβα ρητζεβούταν του	»		500
ἔδωσα εἰς τὸν καπετὰν τζανέτο τζάνε διὰ τὴν αὐτὴν			
χρίαν μὲ ὀρδινίαν του	»		300
	νὰ δώση ἀσλάνια		6536.62

¹ stoppare= κλείω τὰς ὀπὰς μὲ στουπιὰ

² suro ἀντι sughero= φελλὸς

νὰ λάβῃ

ὁ ἄντικρυς σηνὸρ κόντε δημήτριος περούλης		
κατὰ τὸν κόντον ὁποῦ τὸν ἔστηλα ἐπέρση μὲ τοὺς		
ἄντικρης καπετανέους του	ἀσλάνια	5705.112
1757 ἰουλίου 21 διὰ τὴν κασέλα μὲ τὰ		
γληκῆσματα ὁποῦ ἔστηλεν διὰ ρεγάλα		
καὶ ἔμαρτζήρισαν ¹ καὶ τὰ ἔρηξα εἰς τὴν		
θάλασσαν	30	5735.112
μένει χρεόστης τὴν σήμερον	ἀσλ.	800.70
φυλάσσοντας κάθε λάθος		
ἀνδρόνικος ὁ πάϊκος		

22

1758 ἰουλίου 22 Θεσσαλονίκη

ὁ ἐκκλαμπρότατος σηνὸρ κόντες δημήτριος περούλης νὰ δώση		
διὰ κόντο του ἀπάρτε ὡς κάτωθεν		
11 φευρουαρίου διὰ κρασὴ σκοπελήτικον γληκὸν καρατέλα		
μεγάλα καὶ μικρὰ 15 ὀκάδες 2623 πρὸς ἄσπρα 8 ¹ / ₄	ἀσλάνια	180. 35
διὰ ἀκομοδάρισμα ταῖς μπόταις καὶ φακινιάτικα ἀπὸ τὸ καῖκι		
ἕως τὸ μαγαζὶ	»	3.102
7 ἰουλίου ἀκομοδάρισμα διὰ τὰ καρατέλα 15 καὶ διὰ τὴν		
μπότα καὶ φακινιάτικα ἕως τὸν μόλον καὶ ἄλλα	»	6. 28
17 τοῦ αὐτοῦ διὰ τὰ ὅσα ἔδωσα τὸν καπετὰν φραντζέσκο		
γιάνσηκ διὰ χρία τοῦ μαστημέντο κατὰ τὴν ρητζεβούταν		
του	»	500
ὁμοίως εἰς καπετὰν τζανέτο τζάνε κατὰ τὴν ρητζεβούταν		
του	»	300
20 τοῦ αὐτοῦ διὰ τὸ ἡμπορτάρε ² τὰ σαλονίκια ³ ὁποῦ		
μοῦ ὀρδίνιασεν βάλες 7 πέτζες ⁴ 390 μὲ ταῖς ἔξωδές των		
κατὰ τὸν κόντον ἀπάρτε ὁποῦ στέλνο, ἐκόστησαν	»	822. 57
21 τοῦ αὐτοῦ διὰ κρασὴ σκοπελήτικον ρετζέντε μπότα μία		
ὀκάδες 604 πρὸς ἄσπρα 8 ¹ / ₄ καὶ φακινιάτικα ὅλα	»	42. 3
νὰ δώση ἀσλάνια		1854.105

¹ marcire= σαπίζω, ἀποσυντίθεμαι.

² importare, importo= ἡ ἀξία ἀνέρχεται.

³ «σαλονικιά» ἦσαν τὰ χονδρὰ μάλλινα ὑφάσματα, ποὺ παρήγοντο εἰς τὴν Θεσσαλονίκην καὶ ὠνομάζοντο καὶ ἀμπάδες ἢ ἀμπάδια.

⁴ pezze= κομμάτια, τόπια.

1758 Ιουνίου 20

να λάβη ὁ ἄντικρης σηνὸρ κόντες δημήτριος περούλης
 διὰ τὴν κασέλα μὲ τὰ γληκὰ ὀποῦ ἔστηλεν μὲ καπετὰν φραν-
 τζέσκο γιάνσηκ διὰ ρεγάλα

ἀσλάνια 30

μένει χρεώστης ἀσλάνια 1824.105

ἀνδρόνικος ὁ Πάϊκος

φυλάσσοντας κάθε λάθος

23.

να λάβη ὁ ἄντικρυς κόντε δημήτριος περούλης

1758 Ιουνίου 20 διὰ τὴν κασέλα μὲ τὰ γληκὰ ὀποῦ ἔστηλεν
 διὰ ρεγάλα

ἀσλ. 30

27 Σεπτεμβρίου, τὸν ἔγραψα διὰ νὰ πληρόση ἀσλ. 55.60 τὸν
 σηνιὸρ ἰωακὴμ ντεμάρκο, ἀρμένον καὶ μὲ ὄλον ὀποῦ δὲν
 μοῦ ἀποκρίθη ἂν τὰ πλέροσεν ἰδοῦ ὀποῦ τὸν δίδω κρέτιτο
 δίχως καμιανῆς λογιῆς ζημίαν μου

ἀσλ. 55.60

1759 Μαΐου 5 τοῦ ἐτράβιζα μία καμπιάλε διὰ τζεκίγια 450

τοῦ πέζου¹, διὰ νὰ τὰ πληρόση ἀλλ' ὄρτινε² μουσοῦ
 φογάσα λαπορταριέ ρουφιὴν ἐρηβάλ³ ὀποῦ ἔλαβα ἐγὼ ἐδῶ
 ἀπὸ αὐτοῦ πρὸς ἀσλάνια 4 τὸ τζεκίγια ὡς τοῦς ἔγραψα

ἀσλ. 1800

να λάβη ἀσλάνια 1885.60

να δώση ὡς ἄντικρυς ἄσλ. 2036. 9

να λάβη » 1885.60

μένει χρεώστης » 150.69

φυλάσσοντας κάθε λάθος
 ἀνδρόνικος ὁ Πάϊκος

24.

1759 Μαΐου 21 Θεσσαλονίκη

ὁ κόντος ξεχοριστὸς τοῦ ἐκκλαμπροτάτου σηνιὸρ κόντε δημητρίου πε-
 ρούλη σταλμένος μὲ καπετὰν Πιέτρο τζάλα να δώση διὰ τὸ κρασὴ ὀποῦ

¹ peso= βάρος. Δηλαδή τὰ τζεκίγια εἶναι σωστά εἰς τὸ βάρος. Τὰ τζεκίγια ποῦ ἦσαν φρεσκοκομμένα τὰ ὠνόμαζον guspida (σκληρά εἰς τὴν ἀφήν) ἢ di padella= μόλις ἔβγαῖναν ἀπὸ τὸ χωνευτήριον. Σημειωτέον ὅτι ἐπειδὴ τὰ τζεκίγια λόγῳ τοῦ ὅτι ἦσαν ἐκ χρυσοῦ 24 καρατίων (997/1000) διὰ τῆς χρήσεως ἔχανον κάτι ἀπὸ τὸ ἀρχικὸν βάρος των καὶ δι' αὐτὸ εἰς τὰς συναλλαγὰς ἤθελαν τζεκίγια σωστά εἰς τὸ βάρος.

² all' ordine= εἰς διαταγήν.

³ Fougasse - La Porterie - Ruffin e Rivalz, ἦσαν Γάλλοι ἔμποροι ἐν Θεσσαλο-
 νικῇ (βλ. Μνημεῖα Μακεδονικῆς Ἱστορίας, σ. 402).

τὸν ἔστηλα ἐπέρση μὲ καπετὰν Φραντζέσκο γιάνσηκ καὶ ἄλα. ἀσλ. ἄσ.
 1758 *Ιουλίου* 20 κρασὴ ὀκ. 3227 πρὸς ἄσπρα 8 1/4 ἀσλάνια 222. 38
 βαλμένο εἰς μπότα μία καὶ καρατέλα 15 διὰ αὐτὰ ἀκομοδάρι-
 σμα καὶ φακινιάτικα καὶ ἄλα ἔξοδα 10. 10
 διὰ τὰ ὅσα ἔδωσα μὲ ὀρδινίαν τοῦ τὸν καπετὰν Φραντζέσκο
 γιάνσηκ καὶ καπετὰν Τζάνε κατὰ ταῖς ρητζεβούταις των 800
 20 τοῦ αὐτοῦ διὰ 7 βάλαις ἀμπάδια πέτζες 390, ἀπὸ τὰ φαρ-
 διὰ 149 καὶ ἀπὸ τὰ μεσέα 191 βάλαις καὶ ἀπὸ τὰ στενότερα
 50 βάλαις ὅπου τὸν ἔστηλα μὲ τὴν ὀρδινίαν τοῦ διὰ κόντο
 τοῦ μὲ καπετὰν Πιέτρο μάζοβικ, ἐκόστησαν μὲ τὰ ἔξοδά των
 κατὰ τὸν κόντον ὅπου τὸν ἔστηλα ἐπέρση 822. 57
 1757 διὰ τὰ ὅσα ἔδωσα εἰς τὴν καντζελαρία¹ καὶ ρηγιε-
 στράρισα² τὴν προκούραν³ ὅπου μοῦ ἔστηλεν διὰ τὰ
 σολδία ὅπου ἔχουν νὰ λάβουν ἀπὸ τὸν μορπούργον καὶ βή-
 δαν, τάλερο 1=ἀσλ. 2. 6
 1759 ἀπρηλίου 14 διὰ κρασὴ γληκὸ σκοπελήτικον ὀκ. 2521
 πρὸς ἄσπρα 8 1/4 μοῦ τὸ ὀρδινίασεν εἰς τὰς 20 δεκεμβρίου
 ἀσλάνια 173. 38
 βαλμένο εἰς μπόταις 3 καὶ 5 καρατέλα, ἀκομοδάρισμα ταῖς
 μπόταις καὶ δύο καρατέλα καὶ τὰ 3 ἀγορασμένα 5.100
 ἀπὸ αὐτὸ τὸ κρασὴ σοῦ ἔστηλα τώρα μὲ καπετὰν Πιέτρο
 τζάλα, μησολογίτη, κατὰ τὴν ὀρδινίαν σου τὰ 5 καρατέλα,
 ἢ δὲ 3 μπόταις ἔμειναν εἰς τὸ μαγαζή.

νὰ δώση ἀσλ. 2036. 9
 φυλάτοντας κάθε λάθος
 ἀνδρόνικος ὁ Πάικος

25.

τῷ ἐκλαμπροτάτῳ καὶ εὐγενεστάτῳ αὐθέντη κυρίῳ κυρίῳ δημητρίῳ Περούλι
 τὴν δουλικὴν προσκύνησιν τῷ κόντε

αυμβ⁴ 4 ἰουνίου 24

γράμμα προσκυνητὸν ἔλαβον παρὰ τῆς σῆς ἐκλαμπρότητος καὶ δι'
 αὐτοῦ ἐπροσκύνησα ὡς αὐθέντην μου τὸν ποιητὴν μου τῆς Ἐπιστολῆς
 ὃν ὁ Θεὸς διασώζει ἐν παρεκτάσει χρόνων πολλῶν ἐν εὐδαιμονία καὶ εὐ-

¹ Cancellaria= Προξενικὸν Γραφεῖον.

² registrare= καταχωρῶ, καταγράφω.

³ procura= πληρεξούσιον.

⁴ 1742

τυχία. Ἐγὼ αὐθέντα κατὰ τὴν προσταγὴν τοῦ κύρ Θεοφίλου¹ μὲ πᾶσαν σπουδὴν καὶ προθυμίαν ἐτοίμασα ταῖς τρεῖς χιλιάδες μπάλες τὸν καπνόν, ἕως εἰς ταῖς ὕστερες τοῦ μαρτίου ἀνελειπεῖς, πρᾶγμα ὅσον τὸ δυνατὸν καλὸν καὶ ἀρεστὸν πρὸς τὴν σὴν ἐκλαμπρότητα, ὡς μετὰ τὸν στοχασμὸν θέλει τὸ βεβαιωθῆ, τὰς ὁποίας ἐρχόμενον τὸ καράβι, τὸ ὀνομαζόμενον ἅγιος δημήτριος, δηλονότι τὸ ἐδικόν της, καπετάνιος ὢν εἰς τὸ αὐτὸ καράβι σιῶν Τζοάνης καβαλιέρος μπρούντζος, τὰς ἐνπαρκάραμεν εἰς αὐτὸ καθὼς διαλαμβάνει ἢ πόλιτζα ντὲ κάρικο², ὁποῦ στέλνω τὸν κύρ Θεοφίλην, εἰ δὲ καὶ ἐχρονοτριβήσε τὸ καράβι μερικὰς τινὰς ἡμέρας, δὲν ἦτον τῆς ἀμελείας τῆς ἐδικῆς μου, ἀλλὰ τῆς συγκαιρίας καὶ τοῦ καιροῦ, ἐπειδὴ καὶ τὸ καράβι ἄργησε νὰ ρεβάρη³ εἰς κονσταντινούπολιν ὁποῦ εἶχε τὰ μεταξοτὰ καὶ δὲν μᾶς ἐπροσφθάσθησαν τὰ ἄσπρα ἀπὸ τὴν πόλιν καὶ μᾶς ἔλειψαν ἕως ἐνδικὰ χιλιάδες γρόσια καὶ ἕως τόσον ἐζητήσαμεν ἀπὸ τὸν καπητάνιον τέσσαρες χιλιάδες τόρολα⁴ διὰ νὰ ἀποπληρώσωμεν τὴν ὑπόθεσίν μας, ὁ ὁποῖος δὲν μας ἐπιστεύθη διὰ τὴν ἀδολιτροπίαν τοῦ δημητρίου Πάϊκου, ὁποῦ ἔπρεπε ὡσὰν ἐπιστάτης ἀπάνω εἰς τὸ καράβι νὰ φυλάξῃ ὅλων τὴν τιμὴν καὶ αὐτὸς ἔκαμεν ὅλον τὸ ἐναντίον διὰ νὰ φανῆ αὐτὸς ὑπερέχων καὶ ἐξουσίαν ἔχων εἰς πάντα καὶ μὲ τοιαύτην θρασύτητα ἔλαβε καὶ παρὰ τοῦ δούλου μου μετὰ δυναστείας καὶ τὰ κλειδιά τοῦ μαγαζιοῦ καὶ τέτοιας λογιῆς παρ' ἐλπίδα μᾶς ἐτάραξεν ὅλην τὴν προτέραν εἰρηνικὴν μας κατάστασιν καὶ ὡς τοιοῦτος συνεφώνησαν μετὰ τοῦ κονσόλου καὶ ἐψούνησαν ταῖς τετρακόσιες βάλεις τὸν καπνόν, μάλιστα ἐκατόρθωσαν τὸν καπητάνιον καὶ ἄφισεν τὸν υἱόν του ἐδῶ χωρὶς νὰ ἔχωσι καμίαν ἀνάγγη, τὸ ὁποῖον δὲν ἔλπιζα, ἐπειδὴ καὶ ἐγὼ μεθ' ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας διὰ τὴν τιμὴν σας, παρ' ὀλίγον οὐδὲ τὴν νύκτα ἀναπαυόμενος, διὰ νὰ ἀποπληρώσω τὴν θέλησίν σας, τὸν δὲ λογαριασμὸν τοῦ ὄλου πράγματος τοῦ στέλω εἰς χεῖρας τοῦ κύρ Θεοφίλη καὶ ἐξ ἐκεῖνου θέλει συμπεράνει τὴν προθυμίαν σας, οἱ δὲ χρόνοι της εἶησαν ἐν ὑγείᾳ καὶ εὐρωστία εἰς πολλοὺς κύκλους ἡλίου.

τῆς ὑμετέρας ἐκλαμπρότητος ταπεινὸς δοῦλος

διωματοάρης μόρος⁵

λάβε ἀπὸ τὸν ἴδιον καβαλέρω⁶

¹ τοῦ Γεωργήβαλου, Ἀθηναίου.

² ἡ φορτωτικὴ (polizza di carico).

³ arrivare= φθάνω.

⁴ ἐκ τῆς ἐνετικῆς λ. tollerì ἀντὶ tallerì= τάλληρα

⁵ Τὸ γράμμα τοῦτο ἀναφέρεται εἰς τὴν ἀποστολὴν καπνῶν τῶν πρώτων σελίδων καὶ ἔπρεπε νὰ τοποθετηθῆ ἐκεῖ, πλὴν εἰς τὸν φάκελλον εὐρίσκεται μὲ τὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ Πάϊκου τοῦ 1759 καὶ ἀκολουθῶ τὴν σειρὰν ποὺ καθώρισεν ὁ Πάϊκος καὶ διότι πρόκειται περὶ τετραδίου ραμμένου.

⁶ cavaliere= ἰππότης.

διὰ παραμικρὴν ἐνθύμησιν
ἓνα καρτέλο κρασί σκοπελί-
τικο καὶ συμπάθησόν μου τοῦ
πτωχοῦ.

26.

διὰ τὴν βενετίαν.—πρὸς τοὺς σινιόρους Περούλη ε σαλβι εἰς τὸ ἀπάλτο τοῦ
καπνοῦ τῆς βενετίας

9 ὀκτωβρίου 1759 Θεσσαλονίκη

«εἰς τὴν πρώτην τοῦ ἀπερασμένου καὶ εἰς τοὺς 4 τοῦ αὐτοῦ σᾶς ἀποκρί-
θηκα εἰς τὴν γραφὴν σας ὅπου ἔλαβα γραμμένη 4 αὐγούστου καὶ πὲρ βίας
Κορυφῶν καὶ πὲρ βίας νάπολην¹. ἰδοὺ καὶ μὲ τὴν παρούσαν μου περβίας
νάπολην δὲν λύπω πάλην νὰ σὰς σημιόσω ὅτι ὁ Μήλιας² μοῦ ἔγραψεν
πῶς ὁ καπετὰν Πέτρος Τζάλας ἀριβάρισεν εἰς τοὺς κορφοὺς εἰς τὰς 4
τοῦ ἀπερασμένου, ναυλομένος ἀπὸ τὴν ἀφεντιά σας διὰ ἐδώ, νὰ σικόση
τοὺς καπνοὺς σας καὶ γραφὴν δὲν εἶχεν διὰ ἐμένα νὰ μοῦ ἔρθη ἀπὸ κορφοὺς.
ὅθεν καλῶς νὰ ἔρθη πλὴν εἰ μὲν καὶ δὲν ἔστηλες ταῖς 14808.80 ρεάλια ὡς
σοῦ ἔγραψα εἰς τὰς 4 ἰουνίου καὶ 24 τοῦ αὐτοῦ καὶ 9 ἰουλίου καὶ 7 αὐγούστου
καὶ 11 καὶ 14 καὶ 30 τοῦ αὐτοῦ μὲ ταῖς ὁποῖαις ὄλαις σὰς ἔγραψα ὅτι εἰμὲν
καὶ δὲν στείλεται αὐτὴν τὴν σοῦμα ὅπου τόσα ρεάλια κάμνουν ἢ 3000 βά-
λαις καπνός, τὸ νέον γιουμπρούκι³ ὅπου ἐπρόσθησεν ἡ βασιλεία πρὸς
ἄσπρα 8 εἰς τὴν ὀκά, πῶς δὲν ἀφήνει ὀντογανιέρης νὰ φορτοθούν οἱ καπνοὶ
σας καὶ θέλει σὰς τρέξῃ καὶ περισσώτερη ζημία, γηρίζοντας τὸ μπαστημέν-
το ἄδιο διὰ νὰ πληρώσεται τὸν ναῦλον βότο πὲρ πιένο⁴, διὰ τὸ ὁποῖον
λογιάζω ὅτι νὰ ἐκάμεταν τὴν κηβέρνισην καὶ τὰ ἐσπηδῖρεται εἰς καμπιάλαις
μὲ τὸν ἴδιο τζάλα. εἰ δὲ καὶ δὲν τὰ ἐστείλεταν, νὰ γνωρίζεται ὅτι ὅσα σὰς
ἔγραψα μὲ ταῖς γραφαῖς μου, ὅλα ἔχουν νὰ σὰς ἀκολουθήσουν καὶ ἐγὼ μνεί-
σκω ἀνέτιος, ἐπειδὴ καὶ τὸ ἀβίζω τὸ ἔχεται ὡσὰν ὅπου ταῖς γραφαῖς μου
ταῖς ἐλάβεταν ἐπειδὴ καὶ ἡ ἐκκλαμπρότι σας μὲ ταῖς γραφὲ σου 20 ἰουνίου
καὶ 7 ἰουλλίου μοῦ πρωεπίρης ὅτι εἰ μὲν καὶ σοῦ τραβίξω ἄλαις καμπιάλαις

¹ Ἡ ἀλληλογραφία ἔφθανεν εἰς Θεσσαλονίκην εἴτε διὰ Κερκύρας, Σαγιάδος (La Bastia ὡς ὀνομάζετο ὑπὸ τῶν Βενετῶν) καὶ Ἰωαννῖνων εἴτε διὰ Δυρραχίου, ὅπου κατέ-
φθανεν ὁ ταχυδρόμος τῆς Νεαπόλεως (βλ. Μνημεῖα Μακεδονικῆς Ἱστορίας, σ. 313),
διότι ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει πρέσβυς τῶν δύο Σικελιῶν εἶχεν ἐγκαταστήσει ἅπαξ
τοῦ μηνός ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν μεταξὺ Κωνσταντινουπόλεως - Θεσσαλονίκης -
Δυρραχίου - Νεαπόλεως καὶ τὰνάπαλιν.

² Οἱ ἀδελφοὶ Μήλια ἦσαν ἔμποροι καὶ φορτωταὶ ἐν Κερκύρα.

³ gumruk (τουρκ. λ.)= τελωνεῖον.

⁴ vuoto per pieno= κενὸν ὡσὰν νὰ ἦτο πλήρες.

ταῖς ἀφήνης εἰς προτέστω, ὅθεν καὶ ἐγὼ μὲ τὸ νὰ μοῦ ἔχεις δεμένας τὰς χεῖρας μου, στέκω ἀργῶς δίχως νὰ εἰμπορῶ νὰ φορτόσω μία βάλα ἀπὸ τοὺς καπνοῦ σας. εἰ μὲν καὶ δὲν ἔστηλες τὰ χριαζόμενα σολδία καὶ ξεχοριστὰ ὁποῦ σοῦ ἔγραψα ὅτι εἰς τὰς 16 τοῦ αὐγούστου ἔδωσα τὸν ντογανιέρην ρεάλια 2000 ἀκόντο ¹ ἀπὸ μπιλέτο ² ὁποῦ τὸν ἔχω δοσμένον διὰ τὸ κάργο ³ τοῦ τζάλα ὁποῦ ἤμπορτάρη ἀσλάνια 7096.48 καὶ μοῦ ἔχει εἰς μεγάλην στενοχωρίαν διὰ νὰ τὸν δόσω καὶ τὸ ρέστος, ὁποῦ τὸν τραβῶ ὀμπρός, ἀμὴ ἔως τὸ ὕστερον θὰ νὰ τοῦ τὰ πληρόσω. οὔτε ὄντας ἀπὸ κάτω ἀπὸ τόσην σοῦμα ντισπορσάδος ⁴ δὲν δίνωμε νὰ τισμπορσάρω καὶ ἄλλα τόσα καὶ περισσώτερα διὰ νὰ φορτώσω τοὺς καπνοῦ σας διατὶ δὲν ἔχω. καὶ ἂν σὰς τρέξη ἢ ζημία, φένεται ὅτι μοναχὴ σας μὲ τὴν θέλησήν σας τὴν θέλεται τὴν ζημίαν διὰ νὰ σὰς ἀκολουθήση, ὡσὰν ὁποῦ μὲ τόσαις γραφαῖς μου ἔκαμα τὸ χρέος μου καὶ σὰς ἀβιζάρισα τὴν αἰτίαν καὶ τί ἔχει νὰ σὰς ἀκολουθήση, μὴν στέλνοντας τὴν αὐτὴν σοῦμα. καὶ μὴν ἔχοντας ἄλλο τι νέον κάμνω τέλος καὶ υγιένεται ἐν κυρίῳ.

εἰς τοὺς ὀρισμοῦ σας πάντοτε

ὁ ταπεινὸς δούλο σας Ἄνδρόνικος ὁ Πάϊκος

Πρὴν κλήσω τὴν παρούσαν ἀριβάρισεν ὁ κοριέρος ⁵ τῆς νάπολης μὲ τὸν ὁποῖον τιμίαν σας ἔλαβα τὴν κόπιαν ἀπὸ 4 αὐγούστου καὶ ἀγκιόντα 18 τοῦ αὐτοῦ μὲ ταῖς δευτέραις καμπιάλαις διὰ τὴν κωνσταντινούπολην ρεάλια 6000, ἐκεῖ ὁποῦ ἤλπιζα νὰ λάβω ταῖς κόπιας ἀπὸ ταῖς γραφαῖς τοῦ μησεμοῦ τοῦ Τζάλα, ὡσὰν ὁποῦ ἤσοσταν εἰς καιρὸν, διότι ὁ τζάλας ἐμίσευσεν ἀπὸ τὴν βενετιαν εἰς 4 τοῦ σεπτεμβρίου κατὰ τὰς ιδίσης ὁποῦ ἔχωμεν καὶ ἡ ἐκκλαμπρότι σας ἤσοσταν εἰς καιρὸν ἔως τὰς 22 σεπτεμβρίου νὰ γράψεται, μὰ ὡς φένεται δὲν ἐθελεῖσταν

καὶ δὲν ἀπλόνομε περισσώτερον

ὁ ἴδιος δούλο σας ἀνδρόνικος ὁ Πάϊκος

καγὼ ὁ ταπεινὸς τῆς δοῦλος Παναγιώτης ⁶ πάϊκος ταπεινῶς τὴν προσκυνῶ.

¹ acconto= ἔναντι λογαριασμοῦ.

² biglietto= σημείωμα.

³ carico= φορτίον.

⁴ disborsare= καταβάλλω χρήματα ἐξ ἰδίων.

⁵ corriere= ταχυδρόμος.

⁶ Εἶναι ὁ υἱὸς τοῦ Ἄνδρονίκου ὁ ὁποῖος ἔμεινε διὰ σπουδὰς εἰς Βενετιαν ἐπὶ 7 καὶ πλέον μῆνας.

εἵμεστεν εἰς τὰς 10 τοῦ αὐτοῦ καὶ πρὴν νὰ στείλω τὴν παρούσαν τὴν ὁποῖαν τὴν εἶχα βουλόσι καὶ μὲ τὸ νῆργισεν ἢ πόστα νὰ ἔρθη ἀπὸ τὴν κωνσταντινουπόλιν διὰ τὴν νάπολιν, ἔλαβα μὲ τοὺς ἀγογιάτας τιμίαν σας κόπια 3 Σεπτεμβρίου καὶ ἀγκιόντα 4 καὶ ταῖς δεύτεραις καμπιάλαις διὰ πέτζαις¹ 5200 πρὸς τὸν ἐδῶ μουσοῦ πουλαριὲ λαντζιερ ε κομπανία ταῖς ὁποῖαις ταῖς ἀτζετάρισεν, μὰ τὴν γραφὴν ἀπὸ τὸν μποφίλιν δὲν ἔλαβεν ὡς γράφεις· ἢ ἐκκλαμπρότι σου γνωρίζης τώρα πῶς εἰς χεῖρας μου εὐρίσκονται ἐδικὰ σας ρεάλια ἠντζήρκα 6000 κομπρέζαις² αὐταῖς ἢ καμπιάλαις ὅπου ἔλαβα σήμερον καὶ χριάζονται ἠντζήρκα ὡς σὰς ἔγραψα ρεάλια 14000 ἐξόχως ἀπὸ τὰ ἄλλα ἐξοδα ὅπου θὰ νὰ ἀκολουθήσουν εἰς τὸ φόρτομα τοῦ καπνοῦ σας. ὅθεν ὁ διεστραμένος Πάϊκος ἐμπιστέβεται εἰς τὴν ἐγκλαμπρότι σας καὶ φορτόνει τοὺς καπνοῦ σας πλερόνοντας ὅλον τὸ νέον ντάτζιο³ καὶ τὰ ἐξοδα τὰ ἄλλα, μεταέτι καὶ ἄλλα ὡς θέλεις τὰ ἰδεῖ εἰς τὸν κόντο τοῦ καπνοῦ καὶ τότες νὰ φροντίσης διὰ νὰ στείλῃς τὰ σολδία, ἀλλὰ εὐθεῖς λαμβάνοντας τὴν παρούσαν μου στείλει τὸ ὀληγότερα ρεάλια 11000 καὶ ἂν περισεύσουν σοῦ γράφω καὶ μοῦ δίδεις τὴν ὀρδινίαν τὶ νὰ τὰ κάμω καὶ μὴν ἐλπίζης εἰς τὸν μπάιλόν σας νὰ κάμη καμιὰ δουλία διότι δὲν δίνεται. ἐξόχως ἀπὸ ταῖς 2 χηλιάδες ρεάλια ὅπου ἔδοσα τὸν ντογανιέρην⁴ εἰς τὰς 16 αὐγούστου ὡς σοῦ ἔγραψα, ἀκόντο διὰ τὸ μπηλέτο διὰ τὸ πρότον φόρτομα τοῦ τζάλα, τοῦ ἐμέτρισα καὶ σήμερον ἄλλα 2500 ρεάλια παρακαλόντας τον νὰ μοῦ καρτερέση ἕως νὰ ἀριβάρη ὁ τζάλας ἐδῶ ὁ ὁποῖος ἀκόμη δὲν ἦρθεν. ὅθεν αὐτὰ ὅπου ἔστηλες τὰ ἔχω δοσμένα, διὰ τοῦτο σοῦ γράφω πρόφθασε τὴν ἄνωθεν σουμα καὶ εἰ μὲν καὶ λάβω ἄλλαις καμπιάλαις πρὴν νὰ μησεύση ὁ Τζάλας ἀπὸ ἐδῶ, καλὰ, εἰδέ, σοῦ τραβῶ ἕως 1000 τζεκήνια καμπιάλα καὶ ὄχι περισσώτερον. τὸ κρασὴ σου εἶναι τὸ ἴδιον ἀπὸ ἐκεῖνο πού ἔλαβες τὰ 5 καρτέλα μὰ ἐχήθη ἕως 4 ἢ 5 βαρέλες ἀπὸ τὰ βουτζία, μὴν ἔχοντας μποτέρους⁵ ὡς σοῦ τὸ προέγραψα. ἐγὼ τὸ φορτόνο ὅλον, ἂν τὸ σικώση ὁ Τζάλας καὶ κατὰ τὸ παρὸν μὴν ἔχοντας ἄλλω κάμνω τέλος

ὁ ἴδιος δούλο σας ἀνδρόνικος ὁ πάϊκος

διὰ τὸν ἀξάδελφόν μου δημητράκην ὅπου μοῦ γράφεις πῶς ὕστερον ἀπὸ τόσαις χάραις ὅπου ἔλαβεν ἀπὸ τὴν ἐκκλαμπρότη σου καὶ ἀπὸ ὅσα τὸν ἐχάρισες, σοῦ ἀνιξεν κρίσιν καὶ σοῦ ζητὰ καὶ ἄλλα. ὁ ἄνθρωπος ἀφόντας μένει πάμπτοχος ἔτζη χάνει καὶ τὸν νοῦν του, νὰ ὕξευρες ἐμένα τί μου ἔκαμεν ὕστερον ἀφοῦ μοῦ ἔφαγεν παράνω ἀπὸ τρεῖς χηληάδες ρεάλια, ἔχω καὶ

¹ pezze= κομμάτια. Ἐδῶ σημαίνει «νομίσματα».

² comprese= περιλαμβανόμενα.

³ dazio= δασμός.

⁴ doganiere= τελώνης.

⁵ boter= βαρελοποιός (ἐνετ. διάλ.) ἰταλιστί= bottaio.

τοὺς ὀνιδησμούς του. μὰ ὄντας τὸν ἔκοψα τὸν βήχαν του καὶ ἐλπίδα του ἔχει παράνω ἀπὸ μῆνες 15 ὁποῦ οὔτε μοῦ ἔγραψεν οὔτε τὸν ἔγραψα

27.

1755 ἰουλίου 8 Θεσσαλονίκη.

λογαριασμός στελμένος με καπετάν φραντζέσκο γιάνσηκ.

Nà δώσουν οἱ σινιόροι σάλβη καὶ περούλης, ἀπαλτατόροι γγενεράλι εἰς τὸ ἀπάλτο τοῦ καπνοῦ τῆς βενετίας, τὰ ὅσα τοὺς ἐπροβεδέρισα ἐπέρση εἰς τόσους καπνοὺς κατὰ τὸν κόντο ὁποῦ τοὺς ἔστηλα 1754 ἰουλίου 31 ὁμοῦ με τὰ ἔξοδά του ἀσλ. 29666. 93

ἔτη¹ νὰ δώσουν διὰ τοὺς ὅσους καπνοὺς τοὺς ἐπροβεδέρισα ἐφέτος με ὀρδινίαν τους:

1755 μαρτίου 27 καὶ 28 καπνὸν ὀρδινάριον βάλες 400 ὀκ. 43137×22 ἄσ.=
7908.54

1755 ἀπριλίου 27 καπνὸν Γένιτζεν βάλες 395 ὀκ. $26604 \times 36 \frac{1}{4}$ ἀσλ. 8036.75

1755 ἀπριλίου 28 καπνὸν Καρατάγ βάλες 605 ὀκ. 36222×30 » 9055.60

βάλες 1400 ὀκ. 105963

καὶ τὸ συνηθισμένο ρεγάλο τῶν μαρινάρων ἀσλ. 10.8425011.33

ἀκολουθοῦνε καὶ ἡ ἔξοδές των :

φανικιάτικα	ἀσλ.	30.78
τὸν πεζαδόρον ²	»	15.88
διὰ ἡμβαλάρισμα βάλες 400 πρὸς ἄσ. 6	»	20
τραγότρηχα	»	5
διὰ ρηβολτάρισμα ³ καὶ σφίξιμο τὸν Γένιτζεν	»	18
διὰ τὸ τὸρκουλον ⁴ ἐνοίκιον	»	8
διὰ τορκουλάρισμα βάλες 1005	»	25.15
κανταριάτικο, καντάρια 2408	»	40.16
μαγαζιχάτικο πρὸς ἄσ. 10 τὴν βάλαν	»	116.80
ἀγόγη διὰ τὲς 4000 τάλερα ἀπὸ κορφοὺς ἕως ἐδῶ καὶ ἀπὸ ἐδῶ ἕως σαγιάδαν	»	30.17
τὸ ρεγάλο διὰ τὸν καλαμένιον ἀπὸ γιάννινα	»	12
φακινιάτικα ἕως τὸν μὸλον	»	58.40

¹ ἀντὶ «ἔτι».

² ζυγισταί.

³ rinvoltare= ἀναποδογυρίζω, μετακινῶ.

⁴ torcolo, torchio= πιεστήριον.

διὰ τέγγη ¹ ἀκτζεσή ² πρὸς ἄσ. 20 τὴν βάλα	ἄσλ.	233.40	
πρημάγγιο ³ πρὸς ἄσπρα 10 τὴν βάλα	»	116.80	
διὰ τὰ συνηθισμένα ρεγάλα	»	26	
διὰ κονσολάτο καὶ φαλανκάγγιο ⁴	»	208.33	
διὰ μπεταέτι ὀκ. 96169, ὁ καπὰς εἶναι ὀκ. 38135 ὁ карадὰς ὀκ. 33012 καὶ ὁ Γένιτζες 25022 πρὸς ἄσ. 2	»	1602.98	
διὰ σανσαρία πρὸς μισὸ τὰ 100	»	125. 7	
διὰ τὴν προβηζιόν μου πρὸς 2 τὰ 100	»	555	3286.112
νὰ δώσουν	ἄσλ.		57964.118

οἱ ἄντικρης σινιόροι σαλβης καὶ περούλης ἀπαλαδόροι γγενεράλοι νὰ
λάβουν διὰ τὸ ὅσα μετριτὰ μοῦ ἔστηλαν καὶ καμπιάλες ἀπὸ τοὺς 1753 αὐ-
γούστου 3 ἕως 1754 ἰουνίου 14 ὡς φέρονται, εἰς τὸν κόντον ὁποῦ τοὺς ἔστη-
λα ἐπέρση μὲ καπετὰν Φραντζέσκο γιάνσηκ, ἕνα πρὸς ἕνα ἄσλ. ἄσ.
ἄσλάνια 26240. 59

1755 γεναρίου 12, ἔτη νὰ λάβουν ρεάλια 4450 εἰς τρεῖς καμπιάλες ὁποῦ ταῖς ἔστηλαν πὲρ βίας λιβόρνο καὶ ταῖς ἐσκουδέρισα εἰς τὴν κωνσταντινούπολην	ἄσλ.	4450	
φρουαρίου 21. τάλερα εἰς δύο γρόπους 1000 ἤρθαν ἀπὸ κορφούς, πρὸς ἄσπρα 246 τὸ καθὲν	»	2050	
φρουαρίου 22 ρεάλια 1200 εἰς μία καμπιάλε ἤρθεν πὲρ βίας λιβόρνο καὶ τὴν ἐσκουδέρισα εἰς κωνσταντινούπολιν	»	1200	
μαρτίου 2. ἕτερα ρεάλια 1200 εἰς ἄλλην καμπιάλην ὁποῦ ἤρθεν καὶ αὐτὴ πὲρ βίας λιβόρνο καὶ τὴν ἐσκουδέρισα καὶ αὐτὴν ἐκεῖ	»	1200	
μαρτίου 15 ρεάλια 1601.32 εἰς δύο καμπιάλες, ἢ μία ρ. 676 ²⁴ ἢ ἄλλη ρ. 928.8 ἤρθαν πὲρ βίας λιβόρνο καὶ ταῖς ἐσκουδέρι- σα καὶ αὐτὲς ἐκεῖ	»	1601. 32	
μαρτίου 16 ρεάλια 3000 εἰς δύο καμπιάλες ἤρθαν πὲρ βία λιβόρνο καὶ ταῖς ἐσκουδέρισα εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἢ μία διὰ ρ. 1600 ἢ ἄλλη διὰ ρ. 1400	»	3000	
μαρτίου 18 ρ. 514.95 ἀπὸ ἕτερον καμπιάλε ἤρθεν ἀπὸ λι- βόρνον τὴν ἐσκουδέρισα καὶ αὐτὴν ὁμοίως	»	514. 95	

¹ denk (τουρκ. λ.)= δέμα

² aqıché (τουρκ. λ.)= λευκός, ἄσπρος. Aqıché, ὠνόμαζον καὶ τὸ νομισματάκι
«ἄσπρο»

³ primaggio (ἀγγλιστὶ primage), εἶναι τὸ δῶρον, ὅπερ ἐδίδοτο εἰς τὸν πλοίαρχον,
ἐκτός τοῦ ναύλου.

⁴ ἐκ τῆς σικελικῆς διαλέκτου λ. falanga σημαίνει μίαν πρόχειρον ξυλίνην ἐγκατάστα-
σιν διὰ τὴν φόρτωσιν καὶ ἐκφόρτωσιν τῶν πλοίων.

μαῖου 5 ρ. 550 ἀπὸ ἕτερην καμπιάλε ἤρθεν περὶ βίας κορυφῶν τὴν ἐσκουδέρισα καὶ αὐτὴν ὁμοίως	»	550
μαῖου 11 καὶ Ἰουνίου 1, τάλερα 2000 εἰς γρόπους 4 ἤρθαν πὲρ βίας κορυφῶν	ἀσλ. »	4100
ἰουνίου 9 τάλερα 1000 εἰς γρόπους ἤρθαν πὲρ βίας κορυφῶν καὶ αὐτὰ=	»	2050
τοῦ αὐτοῦ 20 ρ. 3531.26 εἰς καμπιάλες δύο ἤρθαν πὲρ βίας κορυφῶν καὶ ταῖς ἐσκουδέρισα εἰς Κωνσταντινούπολιν	»	3531. 26
24 τοῦ αὐτοῦ τάλερα 6074 $\frac{1}{2}$ εἰς γρόπους 12 ἤρθαν ἐδῶ μὲ καπετὰν φραντζέσκο γιάνσηκ καὶ αὐτὰ εἰς τὴν ἰδιαντιμὴν=»		12452. 87
	νὰ λάβουν ἀσλ.	62.940. 59
	νὰ δώσουν ἀσλ.	57964.118
	μένουν κρετιτόροι ἀσλ.	4975. 61
ἀνδρόνικος ὁ πάϊκος φυλάσσοντας κάθε λάθος		

28.

1758 *ἰουλίου 20 Θεσσαλονίκη*. Ὁ κόντος τοῦ καπνοῦ ὁμοῦ καὶ ἐξοδὰ του διὰ βάλεις 5000 ὁποῦ ἐπροβεδέρισα ἐφέτος διὰ κόντο τὸν σινιόρων Περούλη ε σάλβη ἀπαλτατόροι γγενεράλι εἰς τὸ ἀπάλτο τοῦ καποῦ τῆς βενετίας.
νὰ δώσουν.

καὶ πρότον νὰ δώσουν διὰ ταῖς βάλαις 4066 ὁμοῦ μὲ τὰ ἐξοδὰ του ὁποῦ τοὺς ἐπροβεδέρισα ἐπέρση κατὰ τὸν κόντον ὁποῦ τοὺς ἔστηλα μὲ τοὺς ἴδιους καπετὰν Φραντζέσκο γιάνσηκ καὶ καπετὰν τζανέτο τζάνε 1757 ἰουλίου 22 ἐκόστισαν ἀσλάνια 85958.47

ἔτη νὰ δώσουν οἱ αὐτοὶ διὰ τοὺς ὄσους καπνοὺς τοὺς ἐπροβεδέρισα ἐφέτος ὡς ἄνωθεν μὲ ὀρδινίαν τους:

1758 ἀπὸ φεβρουαρίου 24 ἕως μαρτίου 23
καπνὸς Καρατὰ ὀκ. 84808 × ἄσπρα 33 $\frac{2}{5}$ ἀσλ. 23793. 43

ἔτη μαρτίου 5 ἕως 12 τοῦ αὐτοῦ
καπνὸς ὁμοῖος ὀκ. 68149 πρὸς ἄσ. 34 » 19308.106

ὁ καρατὰς βάλεις 2540 ὀκ. 152957

1758 16 μαρτίου ἕως μαῖου πρώτη
καπνὸς κομοῦνε ¹ βάλεις 1460 ὀκ. 153557 πρὸς
ἄσ. 22 $\frac{1}{2}$ ἀσλ. 28791.112

καὶ μία βάλα διὰ τὸ συνηθισμένο ρεγάλο τῶν
μαρινάρων » 20. 75
71914. 96 71914.96
ἀσλ. 157.873.23

¹ comune= κοινός.

ἰδοῦ καὶ ἡ ἔξοδός του:		
διὰ φακίνους ἀπὸ τὴν ντογάνα ἕως τὸ μαγαζὶ ἀσλ.	90.80	
τὸν πεζαδόρον	»	45.40
ἡμβάλαισμα τὸν κομούνε	»	73
τραγότριχα	»	18.30
ρηβολτάρισμα	»	45.24
διὰ τὰ τόρκουλα	»	20
διὰ τορκουλάρισμα βάλες 4000	»	100
κανταριάτικο, καντάρια 6968 πρὸς ἄσ. 2	»	116.16
μάρκες διὰ τὸν διαλητὸν Καρατὰ	»	6
μαγαζιάτικο πρὸς ἄσ. 10 τὴν βάλαν	»	333.40
«τέγκη ἀκτζεσή» πρὸς 20 ἄσπρα τὴν βάλαν	»	666.80
φακινιάτικο ἀπὸ τὸ μαγαζὶ ἕως τὸν μὸλον	»	133.40
«πριμάγγιο» πρὸς ἄσπρα 10 τὴν βάλαν	»	333.40
ἀπεζοδρόμους καὶ πόστες	»	51.30
		2032.60
εἰς μεταφορὰν	ἀσλ.	157873.23
ἐκ μεταφορᾶς ἀσλάνια	»	2032.60
ἀγόγη ἀπὸ κορφοῦς ἕως ἐδῶ διὰ τάλερα γρόπους		
10	»	55.36
ρεγάλο εἰς Καλαμένιον ¹	»	12
διὰ τὰ ἔξοδα καὶ κάμπια ὅπου ἀκολούθησαν		
διὰ τὴν καμπιάλε ὅπου τοῦ ἔστηλα προτεστάδα		
κατὰ τὸν κόντον ὅπου τοῦ ἔστηλα	ἀσλ.	125.55
διὰ τὰ συνηθισμένα ρεγάλα	»	30
μπεταέτι: ὁ καρατὰς ἐπεζάραν ὀκ. 14121 καὶ ὁ		
κομούνες ὀκ. 143475 ὄλος ὀκάδες 284596 πρὸς		
ἄσ. 2 μπεταέτι		4743.32
κονσολάτο ² καὶ φαλανκάγγιο		599.54
διὰ τὴν προβεζιόν μου πρὸς 2 τὰ 100		1590
		9.187.117
		9187.117
εἶναι ἀκόμη καὶ τὸ κόστος καὶ ἔξοδες	ἀσλ.	167061.20
διὰ ταῖς βάλες 1000 καπνὸν ὅπου		
ἐπροβεδέρισεν ὁ υἱός μου Παναγιώτης		
κατὰ τὸν κόντο ἀπάρτε ὅπου τοῦ		
στέλνει		22.518.28
	ἀσλ.	189.579.48

¹ Ἦτο Ἰωαννίτης πεζοδρόμος ποῦ μετέφερε τὰ χρηματοδέματα ἐκ Κερκύρας διὰ Σαγιάδος - Ἰωαννίνων εἰς Θεσσαλονίκην.

² Προξενικὸν δικαίωμα.

νά δώσουν άσλάνια
189579.48

φυλάσσοντας κάθε λάθος .

άνδρόνικος ό πάϊκος.

νά λάβουν:

1757 *ιουλίου* 22 οί άντικροισ σηνιόροι περούλης και σάλβης νά λάβουν
διά τά όσα μετριτά και καμπιάλες όποϋ έστηλαν κατά τόν
κόντο όποϋ τούς έστηλα με τούς ίδιους καπετανέους άσλάνια 82600.42

18 *σεπτεμβρίου* διά έτερην καμπιάλε άσλάνια 900 διά τήν
κωνσταντινούπολην από τόν σινιόρ Πετράνα ε φιλέτο ¹
ήρθεν πέρ βίας κοριφών » 900

4 *όκτομβρίου* έτερες 2 καμπιάλες άσλάνια 1885 από τούς
ίδιους πέρ βίας ληβόρνο, » 1885

18 *νοεμβρίου* έως 7 δεκεμβρίου καμπιάλες 8 άσλάνια 8787.

90 ήρθαν πέρ βίας ληβόρνο, ή δύο διά τόν πετράνα και
φιλέτο άσλάνια 2500, άλη διά τόν σινιόρ άγγιολη ε κλάβα ²
άσλ. 655.20, δύο διά τούς σινιόρους φρατέλλι ρεμου-
σατ ³, άσλ. 2085.90, έτερη διά τόν μουσοϋ ραμπαουτ ⁴
άσλ. 2000 και άλη διά τόν φελίτσε ρότα άσλ. 46.100, όλα » 8787.90

12 *δεκεμβρίου* έως 30 τοϋ αϋτοϋ, καμπιάλες 8 άσλάνια
12150 και αϋταις ήρθαν πέρ βίας ληβόρνο, 5 διά τήν κων-
σταντινούπολην και 3 διά έδώ, δύο διά τοϋ μονσοϋ τροϊληέρ(;))
ε κομπανία ⁵ άσλ. 4384.36 άλη διά τοϋ μονσοϋ μάγκη
ε κομπανία ⁶ άσλ. 1815.84, δύο διά τοϋ σηνιόρ πηέτρο ζαχαρία
άσλ. 1950 και ή 3 έδώ διά τοϋ μουσοϋ μπουλχαγιέρ λαουγ-
κηές(;) ε κομπανία ⁷ άσλ. 4000. 12150

1758 *γεναρίου* 9 καμπιάλες 2 ρεάλια 3015 διά τόν σηνιόρ
πετράνα ε φιλέτο, ταϊς όποίαις έπλέρωσεν ό σηνιόρ άγ-
γιολης ε κλάβας 3015

16 *τοϋ αϋτοϋ* διά γρόπους 10 τάλερα, 5000 ήρθαν από κορ-
φοϋς με καπετάν γιουζέπε κωνσταντίνη και από εκεί έως
εδώ, τάλερα 5000 πρός άσ. 246 τó κάθε τάλερο 10250

εις μεταφοράν άσλ.

119.588.12

¹ Pedrana e Filetto

² Angiol e Clava

³ Fratelli Remusaz.

⁴ Rambaud.

⁵ Troulier et Comp.

⁶ Maggi e Comp.

⁷ Poularies, Laugier et Comp.

	ἐκ μεταφορᾶς	ἀσλάνια	ἀσλ. ἄσ.
1758-20 <i>φεβρουαρίου</i> ἕως 6 μαρτίου, 6 καμπιᾶλες		ἀσλάνια	119.588.12
15206.22 ἦρθαν πὲρ βίας ληβόρνου, ἡ 8 διὰ τὴν κωνσταντινούπολην καὶ ἡ 3 διὰ ἐδῶ, ἡ μία διὰ τὸν μονσοῦ λασάλ φρέρο ἔ λαπορταριῆ ¹ ἀσλάνια 2000, ἄλλη διὰ τὸν μονσοῦ καστελάνε ἔ λακόστ ² ἀσλ. 1050, δύο διὰ τὸν μονσοῦ Γκιούλιον λαπορταριῆ ἔ κομπανία ³ ἀσλ. 3000, ἄλλη διὰ τὸν μονσοῦ ντομένεγον ἔ φρατέλλοι ⁴ μαγαλὸν ⁵ ἀσλ. 1561. 60 ⁵ ἄλλη διὰ τὸν σηνιὸρ μηκέλι Βητούρι ⁶ ἀσλ. 1300 ἡ ὁποῖα ἐγύρισεν προτεστάδα ⁷ καὶ τοὺς τὴν ἔστηλα καὶ δύο διὰ τὸν σηνὸρ πετράνα ἔ φιλέττο ⁸ ἀσλάνια 2500 καὶ αὐτὰ τὰ ἐπλέροσεν ὁ σηνὸρ ἄγγιολης ἔ κλάβας ⁹ καὶ ἡ τρεῖς διὰ ἐδῶ, ἡ μία ἀπὸ τὸν μονσοῦ μουλαγέρ, λαουγκιέρ ἔ κομπανία ¹⁰ ἀσλ. 1362 καὶ ἡ δύο ἀπὸ τὸν μονσοῦ ρουσέλ ἔ κομπανία ¹¹ ἀσλ. 2432.82 ἀπὸ ταῖς ὁποῖαις ὄλες μπατάρω ¹² τὴν προτεστάδα ὅπου τοὺς τὴν ἔστηλα ὀπήσο ἀσλ. 1300, μένουσιν ὅπου ἔσκονδέρισα			» 13906.22
1758 24 <i>φεβρουαρίου</i> καμπιᾶλες 3, ἀσλ. 3400 ἦρθαν καὶ αὐταῖς πὲρ βίας ληβόρνο νὰ ταῖς σκουδέρω ἐδῶ, ταῖς δύο ἀπὸ τὸν μονσοῦ φογάσα ἔ λαπορταριῆ ¹³ ἀσλ. 2000 καὶ τὴν ἄλλην ἀπὸ τὸν μονσοῦ ταβερνία ἔ κομπανία ¹⁴			» 3400
1758-25 <i>ἀπρηλίου</i>		ἀσλ. 1400	
καμπιᾶλες 7 ἀσλ. 11700 ἦρθαν καὶ αὐταῖς πὲρ βίας ληβόρνο διὰ τὴν κωνσταντινούπολην, δύο διὰ τὸν μονσοῦ Τουρλιέρ ἔ κομπανία ¹⁵ ἀσλ. 4500, ἄλλη διὰ τὸν μονσοῦ μπαγιὸ ἔ			

¹ Lassale frères et La Portarie.

² Castellani e La Coste.

³ Jules La Portarie.

⁴ fratelli= ἀδελφοί.

⁵ Fratelli Magalon Le Maurin.

⁶ Ὁ Vitturi ἦτο εὐγενὴς ἐνετός.

⁷ protestata= διαμαρτυρημένη.

⁸ Pedrana e Filetto.

⁹ Angiol e Clava.

¹⁰ Poularies, Laugier et Comp.

¹¹ Russel et Comp.

¹² battere, ribattere= ἐκπίπτω, ἀφαιρῶ.

¹³ Fougasse et La Portarie.

¹⁴ Tavernié et Comp.

¹⁵ Troulier et Comp.

τζηρνιέρ ¹ διὰ ἀσλ. 2000 καὶ 3 διὰ τὸν σινιὸρ πετράνα ἔφιλέτο ἀσλ. 3700 καὶ αὐταῖς ταῖς ἐπλέροσεν ὁ ἴδιος σηνιὸρ ἄγκιολης ἔκλάβας καὶ ἄλλη διὰ τὸν μονσοῦ γιουζέπε ὄνοράτο ² ραμπαούτ, διὰ ἀσλ. 1500	» 11700
1758 11 μαῖου καμπιάλες 2 ἀσλ. 2900 ἦρθαν πὲρ βίας κοριφῶν ἢ μία διὰ ἐδῶ ἀπὸ τὸν μονσοῦ φογάσα ἔκομπανία ³ ἀσλ. 2400 καὶ ἢ ἄλλη διὰ τὴν κωνσταντινούπολην ἀπὸ τὸν σινιὸρ Πετράνα ἔφιλέτο ἀσλ. 500 καὶ αὐτὴν τὴν ἐπλέροσεν ὁ ἄγκιολης ἔκλάβας	» 2900
1758 19 ἰουνίου διὰ γρόπους 40 τάλερα 20 χιλιάδες ἦρθαν μὲ νάβε ⁴	» 151494.34
«σὰν σπυρίδων» ⁵ καπετὰν φραντζέσκο γιάνσηκ ἀπὸ (μεταφορὰ) ἐκ μεταφορᾶς ἀσλάνια 151.494.34	
αὐτὰ ἢ 2000 ἐδώθησαν εἰς τὸ «μπεταέτι» πρὸς ἄσπρα 243 τὸ ἕνα καὶ εἰς τὴν ντογάνα 1500 πρὸς ἄσπρα 240, ἢ δὲ 16500 ἐδώθησαν πρὸς ἄσπρα 246, κάμνουν ὅλα ἀσλάνια 40.875	
1758 Ἰουλίου 17 μία καμπιάλε ἀσλ. 200 ἦρθεν μὲ τὸν ἴδιον καπετὰν γιάνσηκ καὶ τὴν σκουδέρισα ἐδῶ ἀπὸ τὸν πάτερ γεζουήτα ⁶ ἀνδρέα τζέτη	200
Ἐτέρα καμπιάλε διὰ ἀσλάνια 400 ἦρθεν πὲρ βίας κοριφῶν διὰ ἐδῶ διὰ τὸν ἴδιον Πατέρα γεζουήτα ἀνδρέα τζέτη μὰ μὲ τὸ νὰ μὴν ἦρθεν ἢ διορία τῆς πλερομῆς ἀκόμη μὲ ὄλον ἐτοῦτο τὴν κάμνω καλὴν καὶ λέγω ἀσλάνια	» 400
νὰ λάβουν ἀσλ.	192969. 34
νὰ δώσουν οἱ ἄντικροισ	» 189579. 48
ἀσλ.	3389.106
οἱ ἄνοθεν σηνιόροι Περούλης καὶ Σάλβι μένου κρετιτόροι ⁷ τήνσήμερον διὰ ἀσλάνια 3389.106	
ἀνδρόνικος ὁ Πάϊκος	φυλάσοντας κάθε λάθος

¹ Baillot et Chenier.

² Giuseppe Onorato Rambaud.

³ Fougasse et Comp.

⁴ nave= πλοῖον

⁵ Ἅγιος Σπυρίδων.

(Σημ. τὰ ἀκριβῆ ὀνοματεπώνυμα τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ Κωνσταντινουπόλει ἐμπόρων ἀντέγραψα ἀπὸ τὰ στοιχεῖα ποῦ παρέχει ὁ Περούλης ὅστις μετέφρασεν ἰταλιστὶ τὸν λογαριασμὸν τοῦ Δοῦναι - Λαβεῖν τοῦ Πάϊκου ὅστις ὄχι ὀλίγα τὰ παραθέτει παραμορφωμένα)

⁶ Gesuita= Ἰησοῦίτης.

⁷ πιστωταί.

Γ. Η ΝΤΟΛΙΑΝΗ

Ἡ Ντόλιανη, πού ἀναφέρεται εἰς τὸ ὑπ' ἀρ. 4 ἔγγραφο, ἦτο μία πολίχνη τῆς Βορείου Μακεδονίας ὅπου περὶ τὰ τέλη Σεπτεμβρίου ἢ ἀρχῆς Ὀκτωβρίου ἐγένετο ἐτησία ἐμποροπανήγυρις. Εἰς τὰ ἔγγραφα τοῦ 17ου καὶ 18ου αἰῶνος ἀναφέρεται διαφοροτρόπως, ἦτοι: Δόλιανη¹, Τόλιανη², Doglia³, Oglia⁴ καὶ Doya⁵.

Κανεῖς ἀπὸ τοὺς ὑπηρετήσαντας ἐν Θεσσαλονίκῃ Γάλλους καὶ Ἑνετοὺς προξένους δὲν μᾶς πληροφορεῖ πού ἀκριβῶς εὕρισκετο ἡ πολίχνη αὕτη καὶ εἰς ποίαν ἀπόστασιν ἐκ τῆς μακεδονικῆς πρωτεύουσας. Μόνον οἱ κατὰ τὰ τέλη τοῦ 18ου αἰῶνος Γάλλοι πρόξενοι Jean Vincent Arasy⁶ καὶ Louis Auguste Felix de Beaujour⁷ μᾶς κατατοπίζουν ὅτι ἡ Doglia εὕρισκετο πλησίον τῆς Στρούμιτσας καὶ τοῦ Πετριτίου.

Ἄλλά, καὶ μήπως ἀπὸ τὰς ἐκθέσεις τῶν Γάλλων προξένων ἐμφαίνεται ἡ ἀκριβὴς ἀπόστασις πού ἐχώριζε τὴν Θεσσαλονικὴν ἀπὸ τὴν Doglia; Οὕτως ὁ Francois de Boismond⁸, διαμείνας ἐπὶ 12 ἔτη (1712-1724) ὡς Γάλλος πρόξενος ἐν Θεσσαλονικῇ, γράφει εἰς τὴν ἀπὸ 12 Ὀκτωβρίου 1715 ἐκθεσίον του: «...la foire de Oglia qui se tient ordinairement dans cette saison à 12 lieues d'ici...», ὁ J. V. Arasy⁹ (1774-1779) γράφει εἰς τὴν πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν ἐκθεσίον του τῆς 24 Ἀπριλίου 1777: «la foire de Doglia qui se tient en Decembre(!) à 18 lieues d'ici.» καὶ τέλος ὁ Felix de Beaujour¹⁰ γράφει τὴν 25ην τοῦ μηνὸς vendemiaire, an

¹ Κ. Δ. Μέρτζιου, Τὸ ἐν Βενετία Ἑπειρωτικὸν Ἀρχεῖον, Ἰωάννινα 1936, σ. 274, 279.

² Μέρτζιου, Μνημεῖα Μακεδονικῆς Ἱστορίας, σ. 253.

³ Svoronos, Le commerce de Salonique au XVIIIe siècle, σ. 29 κέ. Félix Beaujour, Tableau du commerce de la Grèce, Paris 1800, τ. 1, σ. 95. M. Lascaris, Salonique à la fin du XVIIIe siècle, Athènes 1939, σ. 23, 45.

⁴ Svoronos, ἐνθ' ἄν. σ. 122 κέ.

⁵ Svoronos, ἐνθ' ἄν. σ. 211, ὑποσ. 1.

⁶ Lascaris, ἐνθ' ἄν. σ. 34.

⁷ Beaujour, ἐνθ' ἄν. τ. 1, σ. 95.

⁸ Svoronos, ἐνθ' ἄν. σ. 122, ὑποσ. 2.

⁹ Lascaris, ἐνθ' ἄν. σ. 23.

¹⁰ Beaujour, ἐνθ' ἄν. τ. 1, σ. 89.

cing: ¹ «Strumzza est une petite ville située à 24 lieues au nord de Salonique...».

Ὡστε λοιπὸν τρεῖς Γάλλοι πρόξενοι ἀναφέρουν τρεῖς διαφορετικὰς ἀποστάσεις διὰ τὴν Doglia. Ὁ μὲν πρῶτος ὁμιλεῖ περὶ 12 λευγῶν, ὁ δεῦτερος περὶ 18 καὶ ὁ τρίτος περὶ 24 λευγῶν!

Εἶναι ἀληθῶς καταπληκτικὸν ὅτι πρόξενοι τῆς «καρριέρας», διαμένοντες ἐπὶ ἔτη εἰς Θεσσαλονίκην δὲν ἦσαν εἰς θέσιν νὰ προσδιορίσουν τὴν ἀκριβῆ ἀπόστασιν μεταξὺ Doglia καὶ Θεσσαλονίκης. Καὶ ὅμως, ὡς ἐκ τῶν ἐκθέσεώντων προκύπτει, εἰς τὴν πανήγυριν αὐτὴν μετεφέροντο ἐκ Θεσσαλονίκης καὶ ἐπωλοῦντο ὄχι ὀλίγα δέματα ἀπὸ τὰ πολύτιμα ὑφάσματα, γαλλικῆς κατασκευῆς, τὰ γνωστὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα londrines καὶ ἠγοράζοντο καπνὰ τῶν περιφερειῶν Στρούμιτσας καὶ Πετριτσίου, τὰ ὁποῖα μέσῳ Θεσσαλονίκης ἐφορτώνοντο διὰ τὴν Γαλλίαν. Ἦτο βεβαίως ἡ ἐποχὴ, πού αἱ χιλιομετρικαὶ ἀποστάσεις ἦσαν ἄγνωστοι καὶ ἐμετροῦσαν τὴν ἀπόστασιν μὲ «τόσας ἡμέρας δρόμον». Οἱ Γάλλοι πρόξενοι μεταχειρίζονται τὴν λεύγαν, ἡ ὁποία φαίνεται ὅτι τότε ἀντεστοίχει πρὸς δρόμον μιᾶς ὥρας περίπου.

Καὶ ἐνῶ οἱ πρόξενοι ὁμιλοῦν περὶ Doglia, Oglia καὶ Doya καὶ οὐδαμοῦ ἀναφέρουν τὸ ὄνομα Δόλιανη ἢ Ντόλιανη, ἔχομεν μίαν ἀκριβεστέραν πληροφορίαν, πού μᾶς δίδει ὁ Μελέτιος Μήτρου, ὁ διατελέσας Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Ναυπάκτου - Ἄρτης, εἰς τὴν ὀγκώδη Γεωγραφίαν του, ἡ ὁποία ἐξεδόθη, ὡς γνωστόν, ἐν Βενετίᾳ τὸ 1728 ὑπὸ τοῦ συμπατριώτου του τυπογράφου Νικολάου Γλυκῆ. Ἴδου τί ἀναφέρει εἰς τὴν σ. 394 «...ἡ Στρούμιτσα πόλις τῶν Τριβαλλῶν εἰς τὰ πέρατα τῆς Μακεδονίας, μεταξὺ τοῦ Στρυμῶνος καὶ τοῦ Ἀξιοῦ ποταμῶν, εὕρισκομένη εἰς κρημνῶδες καὶ ἀπότομον ὄρος ἀπέχον ἀπὸ τὸ Σκιοῦπι ² τριῶν ἡμερῶν δρόμον· οὐ σμακρὸν ταύτης τελεῖται, περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Σεπτεμβρίου μηνός, πανήγυρις περίφημος μὲ τὰς παντοδαπὰς ἀγοράς, Δολιάνη, ὀνομαζομένη.. πλησίον τούτων εἶναι τὸ Πετρίτσι, κωμόπολις...»

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ Ντόλιανης, Doglia, Oglia καὶ Doya· ἀλλὰ τὰ παλαιὰ ἔγγραφα ἀναφέρουν καὶ μίαν Ντόλιανην εἰς τὸν καζῆν Βεροίας, ὅπου ἐπίσης ἐγένετο ἐτησίᾳ ἐμποροπανήγυρις.

Ὁ διακεκριμένος συγγραφεὺς κ. Βασδραβέλλης εἰς τὸ Ἀρχεῖον Βεροίας - Ναούσης παραθέτει ἐν σελ. 12 ἔγγραφον ὑπ' ἀρ. 15 τῆς 29 Μαΐου 1627 τοῦ Ἱεροδικείου Βεροίας, ἐν τῷ ὁποίῳ μεταξὺ ἄλλων ἀναφέρεται τὸ ὄνομα ἐνὸς κακοποιοῦ Νίκου, ὅστις ἐφόνευσεν εἰς τὸν δρόμον τῆς πανηγύρεως Δόλιανης τὸν ἀστυνόμον Χαλῆλ καὶ εἶναι τιμωρητέος μὲ θάνατον...».

¹ ἦτοι 16 Ὀκτωβρίου 1796.

² Τὰ Σκόπια.

Καὶ ἄλλο ἔγγραφο ὑπ' ἀρ. 106 ἐν σελ. 86, ποῦ εἶναι σουλτανικός ὀρισμὸς ἐκδοθεὶς ἐν Ἀδριανουπόλει τὴν 29 Ἰουνίου 1684 καὶ ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς ἱεροδίκας τῶν τεσσάρων περὶ τὴν Βέροϊαν περιφερειῶν (καζάδων), ἀναφέρει μεταξὺ ἄλλων ὅτι ὁ ἱεροδίκης Βεροΐας Χαλήλ ὑπέβαλεν ἀναφορὰν εἰς τὸν Σουλτάνον σύμφωνα μὲ τὴν ὁποῖαν οἱ ἔμποροι Βεροΐας μαζί μὲ τοὺς ἐμπόρους ἄλλων περιφερειῶν, κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν των ἀπὸ τὴν ἐμποροπανήγυριν Μοσχολόρ¹, ἐνῶ κατηυθύνοντο εἰς τὰς ἐμποροπανηγύρεις Ἐλασσῶνος², Σερβίων καὶ Ντόλιανης, ὑπέστησαν ἐπίθεσιν τεσσαράκοντα ἢ πενήκοντα ληστῶν, οἱ ὅποιοι ἐλήστευσαν τὰ ἐμπορεύματά των καὶ τὰ τρόφιμα καὶ ἐφόνευσαν ἀρκετοὺς ἐξ αὐτῶν...». Περαιτέρω ὁ σουλτανικός ὀρισμὸς ἀναφέρει ὅτι ὁ Χασὰν Τσαούς, ἐν συμπράξει μετὰ τῶν ἀρματολῶν τῶν καζάδων, κατεδίωξαν τοὺς ληστὰς καὶ οὕτω κατέστη δυνατὴ ἡ μετάβασις τῶν ἐμπόρων εἰς τὰς πανηγύρεις Ἐλασσῶνος, Σερβίων καὶ Ντόλιανης.

Αὐτὰ εἶναι τὰ ἐπίσημα «ντοκουμέντα», τὰ ὁποῖα ὁμιλοῦν περὶ τῆς παρὰ τὴν Βέροϊαν Δόλιανης καὶ τῆς εἰς αὐτὴν τελουμένης ἐτησίας πανηγύρεως. Ἄς ἴδωμεν τώρα ποῖαν Δόλιανην ἐννοοῦν οἱ διάφοροι ἔμποροι ποῦ ἐμφανίζονται εἰς τὰ ἔγγραφα τὰ δημοσιευθέντα εἰς τὰ Μνημεῖα Μακεδονικῆς Ἱστορίας καὶ εἰς τὸ ἐν Βενετία Ἑπειρωτικὸν Ἀρχεῖον.

α) (Μέρτζιου, Μνημεῖα, σ. 253). *Μαΐου 12-1698 Δορράχιον*. Ὁ ἐκ Θεσσαλονίκης Δῆμος Καστρισίος γράφει εἰς τὸν ἐν Βενετία ἀνταποκριτὴν του «...ἂν ὀρίζης νὰ μοῦ στείλῃς μερικὸ πρᾶμα ἕως τὸν Ἀλασσῶνα καὶ ὡς τὴν Τόλιανην...».

Τὸ πρᾶγμα ποῦ ἐζητοῦσεν ἀπὸ τὴν Βενετίαν ἦτο: ὑαλικά, χαρτί, σύρμα, βελόνες καὶ ἄλλα ψιλικά, ὡς ἀναφέρονται εἰς ἄλλα ἔγγραφα. Τὰ εἶδη αὐτά,

¹ Εἶναι τὸ Μοσχολοῦρι τῆς Θεσσαλίας (Μέρτζιου, Μνημεῖα Μακεδονικῆς Ἱστορίας, σ. 149, 451 καὶ τοῦ αὐτοῦ, Τὸ ἐν Βενετία Ἑπειρωτικὸν Ἀρχεῖον σ. 264, 303 κέ.). Τὸ Μοσχολοῦρι τὸ ἀναφέρει καὶ ὁ Μελέτιος εἰς τὴν Γεωγραφίαν του, σ. 388: «κώμη καὶ τόπος ὅπου γίνεται ἡ δημοτικὴ πανήγυρις περὶ τὰς 10 τοῦ Μαΐου μηνὸς ἀνὰ ἔτος» βλ. καὶ Svoronos, *Le commerce de Salonique au XVIIe siècle* σ. 210, ὅπου εἰς ἐκθεσίν τοῦ Γάλλου προξένου Gleize, ἀναφέρεται ὅτι ἡ πανήγυρις ἐγένετο εἰς τὰ μέσα Μαΐου.

² Περὶ ταύτης γράφει ὁ Μελέτιος ἐν σ. 389 τῆς Γεωγραφίας του: «ἡ Ἐλασσῶν πόλις καὶ τὰ νῦν τιμημένη εἰς θρόνον ἀρχιεπισκόπου καὶ ἐμπόριον περίφημον εἰς τὸ ὁποῖον συνάζονται πανταχόθεν ἄνθρωποι περὶ τὰς πρώτας τοῦ Αὐγούστου μηνὸς διὰ τὰς ἑαυτῶν παντοδαπὰς πραγματείας». Ἡ ἐμποροπανήγυρις αὕτη ἀναφέρεται πολλὰ κίς εἰς τοῦ Μέρτζιου, Μνημεῖα Μακεδονικῆς Ἱστορίας, ἀπὸ τοῦ 1612 καὶ εἰς τοῦ αὐτοῦ, Τὸ ἐν Βενετία Ἑπειρωτικὸν Ἀρχεῖον. Εἶναι ἀκριβὴς ἡ πληροφορία τοῦ Μελετίου ὅτι ἐτελεῖτο τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ Αὐγούστου διότι ὁ Μιχαὴλ Γλυκὺς υἱὸς τοῦ τυπογράφου Νικολάου, γράφων εἰς τὸν πατέρα του τὴν 8ην Αὐγούστου 1676 λέγει ὅτι μόλις ἐπέστρεψεν εἰς Ἰωάννινα ἀπὸ τὴν Ἐλασσῶνα (Μέρτζιου, Τὸ ἐν Βενετία Ἑπειρωτικὸν Ἀρχεῖον, σ. 293).

τὰ «ψιλικά» ὀνομαζόμενα, δὲν εἶχον «πέρασιν» εἰς τὴν ἐμποροπανήγυριν τῆς Doglia ὅπου μετεφέροντο ἐκ Θεσσαλονίκης δέματα πολλὰ ἀπὸ Ionđrines, ποσότητες καφέδων, ἰνδικοῦ, cochénille (κοινῶς κρεμέζι) καὶ ἄλλα τινά.

Κατὰ συνέπειαν ἡ Τόλιανη, ποῦ ἀναφέρεται εἰς τὸ ἄνω ἔγγραφο, εἶναι ἡ τοῦ καζᾶ Βεροίας καὶ μάλιστα, ἐφ' ὅσον πρώτη ἀναφέρεται ἡ τῆς Ἐλασσῶνος πανήγυρις καὶ κατόπιν ἡ τῆς Τόλιανης, ἐπεται ὅτι ἡ τελευταία θὰ ἐτελεῖτο μετὰ τὴν τῆς Ἐλασσῶνος, πιθανώτατα κατὰ τὰ μέσα Αὐγούστου.

β) (Μέρτζιου, Τὸ ἐν Βενετία Ἑπειρωτικὸν Ἀρχεῖον, σ. 274). 1727 Ἰουνίου 24. Ὁ Ἀναστάσιος Τακιτζῆς γράφει ἐκ Βιέννης εἰς Βενετίαν ὅτι ὁ Σταῦρος Δήμου Ρακιτζῆς ἐχώρισε 412 φλωρίνια πρᾶγμα νὰ τὸ στείλῃ εἰς τὴν Δόλιανην».

Καὶ ἐδῶ ὑπονοεῖται ἡ Δόλιανη τῆς Βεροίας, διότι καὶ ἐκ Βιέννης ἤρχοντο ψιλικά καὶ ὑφάσματα. Μὴ λησμονῶμεν ἄλλως τε, ὅτι ἡ Doglia ἀπεῖχεν ἐκ Θεσσαλονίκης πλέον τῶν 100 χιλιομέτρων, ὅτι οἱ δρόμοι ἦσαν ἐπισφαλεῖς ἐξ αἰτίας τῆς παρουσίας πολυειδῶν ληστῶν καὶ ὤφειλον οἱ ἐκεῖσε μεταβαίνοντες νὰ συγκροτοῦν «καρβάνια» μὲ πολλὰ φορτηγὰ ζῶα καὶ ὄχι ὀλίγους συνοδοῦς, ἐν ᾧ εἰς τὰ δύο ἀνωτέρω ἔγγραφα γίνεται μνεῖα περὶ μεμονωμένης μεταβάσεως.

γ) (Μέρτζιου, Τὸ ἐν Βενετία Ἑπειρωτικὸν Ἀρχεῖον, σ. 279). 8 Σεπτεμβρίου 1728. Ὁ Κωνσταντῖνος Νικολάου γράφει ἐκ Λαρίσης εἰς Βενετίαν ὅτι ἔλαβε «τὴν γραφὴν μας μὲ φατούρα «χαταγίου¹ Χρυσοῦ» καὶ ἔδωκεν ὀρδινίαν τοῦ Σηλύβεργου νὰ τὸ στείλῃ εὐθὺς στὴ Δόλιανη καὶ πηγαίνει καὶ ὁ ἴδιος ἐκεῖ».

Ὁ Σηλύβεργος ἦτο παραλήπτης καὶ φορτωτῆς ἐν Κερκύρα, ἡ δὲ ἀποστολὴ τοῦ ἐμπορεύματος θὰ ἐγίνετο, ὡς συνήθως, διὰ ξηρᾶς, ἦτοι μέσῳ Σαγιάδος, Ἰωαννίνων, Μετσόβου, Θεσσαλίας, διὰ τὴν Δόλιανην τῆς Βεροίας. Εἶναι ἀδύνατον νὰ σκεφθῶμεν ὅτι ἓνας μεμονωμένος διαβάτης θὰ κατηυθύνετο εἰς τὴν Doglia τοῦ Πετριτσίου, «θὰ ἐπήγαινε γράφει καὶ ὁ ἴδιος ἐκεῖ» μόνος, κατὰμονος.

δ) (Μέρτζιου, Τὸ ἐν Βενετία Ἑπειρωτικὸν Ἀρχεῖον, σ. 282). Φεβρουαρίου 6 1729. Ὁ Ἀναστάσιος Ρακιτζῆς ἐκ Θεσσαλονίκης ζητεῖ νὰ τοῦ στείλουν ἀπὸ τὴν Βενετίαν ἐμπορεύματα διὰ τὸ πανηγύρι τῆς Ντόλιανης, ἦτοι ψιλὰ πράγματα, μεταξωτὰ ροῦχα, χαρτί, χάνδρες, μογιές, σιδηρόσυρμα καὶ «νὰ τὰ στείλωμεν ἀπὸ Κορφοῦς καὶ θέλει νὰ μάθῃ ἂν πρέπει νὰ ἀγοράσῃ μαλλιά».

Καὶ ἐδῶ ἡ Ντόλιανη εἶναι ἡ τῆς Βεροίας, διότι πρόκειται περὶ ψιλικῶν,

¹ πολύτιμα ὑφάσματα μὲ χρυσὰ λουριά (Μέρτζιου, Μνημεῖα Μακεδονικῆς Ἱστορίας, σ. 213, 219, 231 κέ.).

τὰ ὁποῖα δὲν ἀναφέρονται ὡς πωλούμενα εἰς τὴν ἐμποροπανήγυριν τῆς Doglia καὶ διότι ζητεῖ νὰ μάθη, ἂν θὰ πρέπει νὰ ἀγοράσῃ μαλλιά, καὶ τῶν μαλλιῶν ἢ ἀγορὰ ἦτο εἰς τὰς ἐμποροπανηγύρεις τῆς Θεσσαλίας καὶ Δυτικῆς Μακεδονίας καὶ ὄχι εἰς τὴν Doglia. Καὶ ἕνας ἄλλος λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον ὁ Ρακιτζῆς προώριζε τὰ ζητούμενα ψιλικά κ.λ.π. διὰ τὴν ἐμποροπανήγυριν τῆς Βεροίας, εἶναι τὸ ὅτι ἡ τῆς Doglia ἐτελεῖτο ἀρχὰς Ὀκτωβρίου καὶ δὲν θὰ παρήγγελλε τὰ ἐμπορεύματα ὀκτῶ μηνῶν προηγήτερα.

Κατόπιν τῶν ὡς ἄνω ἐκτεθέντων, νομίζω ὅτι κατεδείχθη ἡ ὑπαρξίς δύο ἐμποροπανηγύρεων ὑπὸ τὸ ὄνομα Δόλιανη, Ντόλιανη, Τόλιανη ἢ Doglia Oglia, καὶ Doga.

Ὁ διακεκρμένος ἐν Παρισίοις λόγιος κ. Ν. Σβορώνος ὁ συγγράψας πρὸ δεκαετίας ἐν ἀξιολογώτατον σύγγραμμα - γαλλιστί - ὑπὸ τὸν τίτλον «Le commerce de Salonique au XVIIIe siècle», ἐπὶ τῇ βάσει στοιχείων ποὺ ἠντλησεν ἀπὸ τὰ ἀρχεῖα τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, εἰς τὸ παράρτημα τῶν προσθηκῶν καὶ παροραμάτων, ἐν σελ. 395 γράφει:

«Il ne faut pas confondre le village Doliani du Kaza de Karaferia avec Doglia (Doliani) où se tenait la foire renommée...en effet la protection de cette foire est confiée à l'ayan de Petritsi et le géographe Meletios écrit: "non loin de Strumitsa on tient au début de Septembre une foire renommée qui s'appelle Doliani" et Beaujour aussi écrit: "Doglia, bourg situé dans le voisinage de Petrich".

Ὁ κ. Σβορώνος συνιστᾷ νὰ μὴ συγχέωμεν τὴν Doglia μὲ τὴν Δόλιανη τῆς Βεροίας, διότι ἡ ἐμποροπανήγυρις ἐγένετο εἰς τὴν Doglia παρὰ τὸ Πετριτσί. Ὑποθέτω ὅτι θὰ μεταβάλλῃ τώρα γνώμην καὶ θὰ παραδεχθῇ ὅτι δύο ἦσαν αἱ ἐμποροπανηγύρεις «ὁμώνυμοι».

Βενετία, Φεβρουάριος 1966